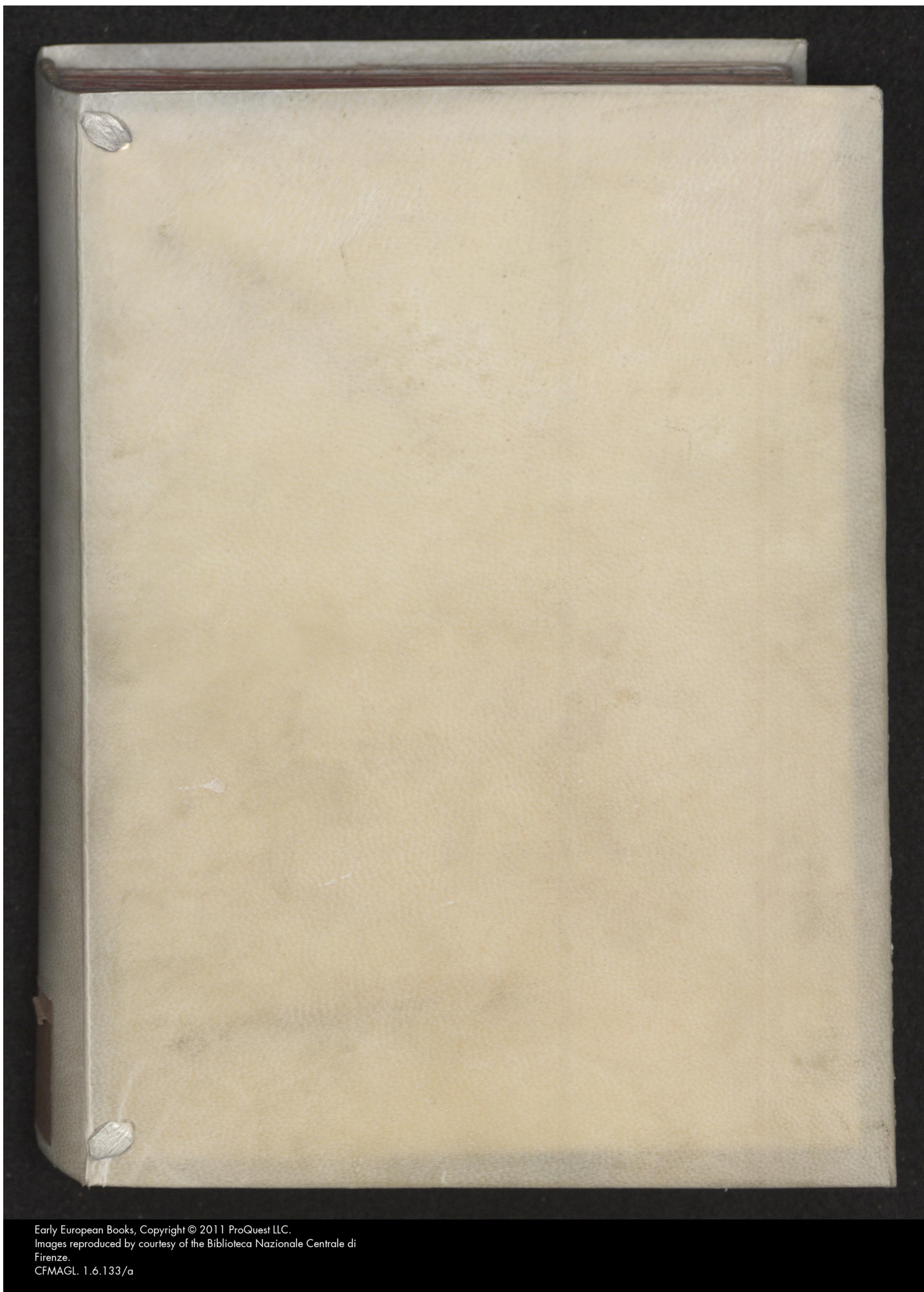
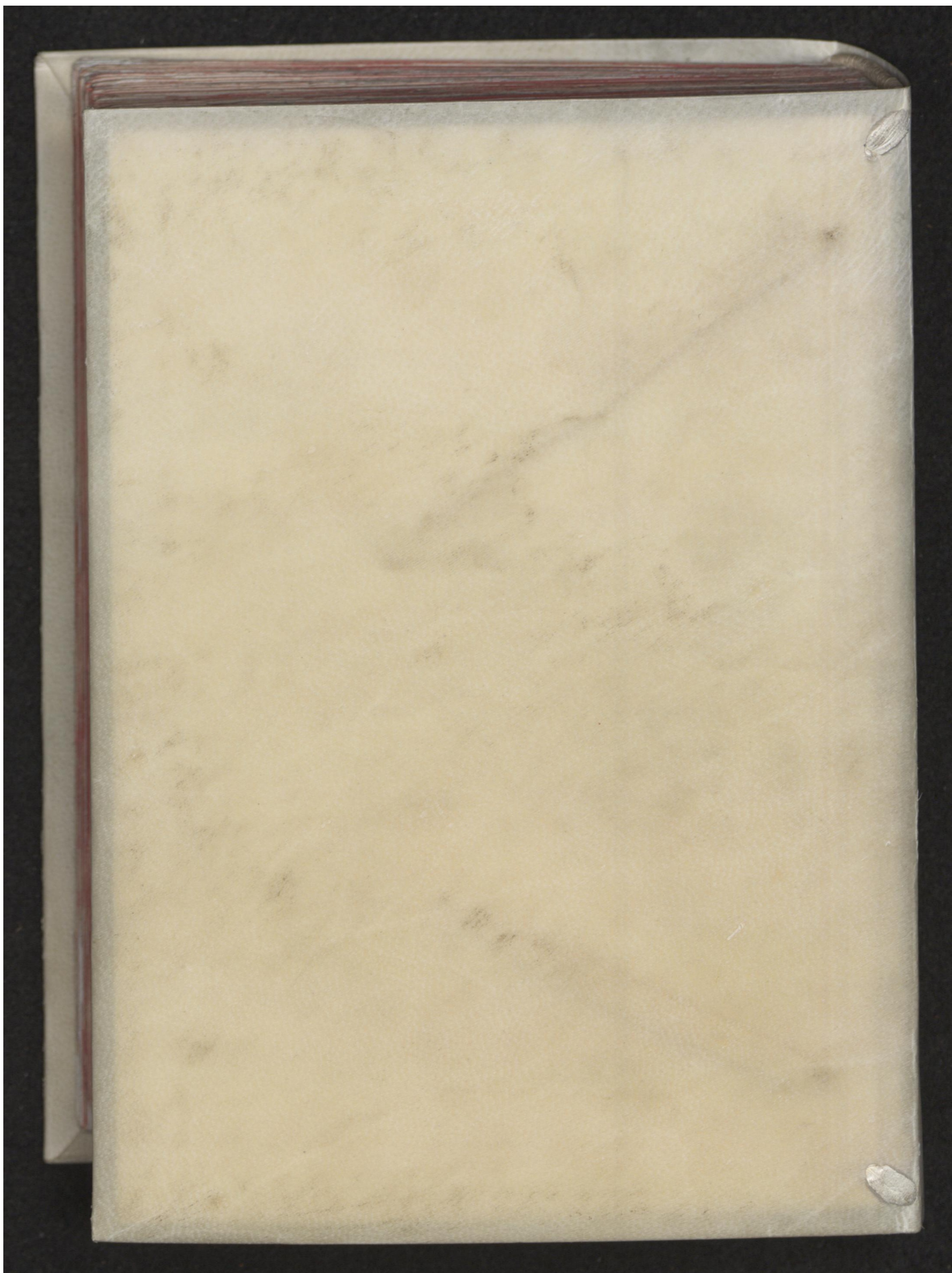

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

OBSTETRIX LITERARIA

ET

EPIGRAMMATA NOVA

257

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

259

PAGANINI
GAVDENTII I.C.
In inclyto Pisarum Athenæo
Eloquentiæ Professoris.

OBSTETRIX
LITERARIA
SIVE
De componendis & euulgandis libris
Dissertationes.

Eiusdem
EPIGRAMMATA
NOVA.

FLORENTIÆ
Typis Nouis Amatoris Massæ, & Soc: 1638
SVPERIORVM PERMISSV.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

261

Illustriss. & Reuerendiss. Viro

IVLIO ROSPILIOSO
VTRIVSQVE SIGNATVRÆ REFERENDARIO

Et Sanctissimo Pontifici ab Epistolis.

VAE alijs, vt partum edant, suppetias conatur ferre, Obstetrix, non ipsa lucem norit, nisi pietatis, qua micas, Vir Illustrissime, affulgeant radij. Certè opis indiga non aliud suspirat, sperandoq; sibi spondet præsidium. nam cui notus non est tuæ mentis ingenuus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

& beneficus genius, qui ingenti doctrina, exactaq; eruditione succinctus, vtramq; tanta probitate, tantaq; morum innocentia muniuit, vt Romanæ maiestatis Proceres, atq; ipsorum procerum Principem & patrem in tui amorem traxerit. hinc fama, imò constans sapientum virorum sententia innumeris te ornat laudibus, meritisq; pollicetur non alia præmia, quam quæ eminentem ambiunt et prensant virtutem. Certè debuisse tribui nunquam non affirmabit. Dabam Pisis Cal. Ianuar. M. DC. XXXVIII.

Tuæ Illustriss. amplitudinis

Humill. Seruus

Paganinus Gaudentius.

LE-

LECTORI S.

REipublicę literariæ quicunq; nomen dederunt, nihil magis habent antiquum, quam vt ſuas cogitationes ritè chartis mandatas in publicā emittant lucem, aut nihil edant, ſi putent talia non eſſe ſua ſcripta, quę mereantur typis tradi, eruditorum omnium ſubitura oculos. Ita quiuis animaduertit quanta prudentia, quantaq; iudicij vis ſit adferenda ad conſultationem, quæ initur de dictatis aut premendis, & ſupprimendis, aut famæ theatro committendis. hinc operam non exiſtimaui me luſurum, ſi in commune ferrem, quę cautos nos reddere queant, prouidoſq;. plura potuiſſe depromi nemo ābegerit. & debuiſſe aſſerent quicumq; prolixitati librorum ſic noſtra tempeſtate velificantur, vt iurent librum nullum bonum eſſe, niſi ingentem molem, numerumq; non facilè numerabilem chartarum prę ſe ferat. Ego vel inuitis huiuſmodi hominibus, aut has anguſtias diſſertationis amaui, quod breuitatem complectar amanter, aut me continui ab alijs, quod argumentum nimis latè pateat, longèq; vagetur, ſi ſingulorum amore ca-

263

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

circumuectari scriptor cupiat. Te ergo lector multiplici rogo vice, vt his, quæ exarata conspicis, sis contentus, ignosca sq. genio, qui me hospitem subinde rapit, instar tempestatis ex tempore ab vno in aliud, planeq; diuersum documentum. nam, vt constet otij non vniuersi, sed nuper Florentiæ per æstatē transacti, quid sentiam de Prosperi Fęsulani Antiquitatibus Etruscis exposui in libro, quem Francisco Venturio Episcopo, Viro eruditissimo inscripsi. Appuli quoq; calamum ad decantatam, multorumq; scriptione vexatam quęstionem, de Origine linguæ Italicæ. in qua, si credere mihi gaudes lector, deduxi, quę nostrorum hominum effugerant oculos. subieci aliud opusculum de sermone Latinistarum, in quo plurimis locis scriptorum sequioris seculi, præsertim Caroli Magni, Caroli Calui lux conciliatur. Quę omnia, cum alijs tuam ambient vtilitatem tuumq; subibunt conspectum, si vita & valetudo meos conatus non destituerit. Vale.

Dabam Pisis Cal. Xbris M. DC. XXXVII.

IN-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

INDEX

Dissertationum.

De Litturarum Emolumento.

Disser. I. pag. 9.

Lituræ commendantur sententia, & exemplo insignium virorum. recensentur aliqui gestus eorum, qui condunt carmina. Qua ratione Veteres delerent?

De Calore Extemporali.

Diss. II. pag. 16.

Extemporalis calor tuetur se exemplo Statij. Qua ratione dicantur furere Poëtæ? non esse protrudenda in publicum, quæ calor fudit. Disseritur de celeritate, qua compositæ sunt syluæ à Statio.

De diuturna meditatione.

Disser. III. p. 24.

Opus esse diuturna meditatione ijs, qui volunt aliquid emittere, ne prodeant, quæ iam nota sunt. Præstantissimos Scriptores illius disciplinæ, in qua aliquid est edendum, esse legendos, consultis etiam interpretibus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Consanguinitate disciplinarum.
Diss. IV. p. 30.

Disciplinas sibi mutuam præstare operam. quibus suppetijs indigeant Grammaticus, Dialecticus, Rhetor? non esse Philosophiam cum Theologia confundendam. Medicum indigere Philosophia, & quidem Peripatetica.

De obscuritate in scribendo.
Differ. V. p. 40.

Cur aliqui obscurè scribant? de satyricorum agitur more. reprehenduntur, qui obscuritati in scribendo dant operam. Reprehensus Heraclitus à Lucretio, cuius verba exponuntur.

De exquirendo amicorum iudicio.
Differ. VI. p. 47.

Consulendos esse amicos antequam aliquid edatur. Persij non pauca fuisse suppressa à Præceptore Ex Plinio, ex Sidonio proferuntur nonnulla. De Epistola Alciati præfixa historiæ Pauli Iouij.

De Magnorum Virorum imitatione.
Differ. VII. p. 53.

Descendere in seipsos eos, qui legunt insignium

um Virorum monumenta. Non ſemper deſponderi animũ eiuſmodi lectione, ſed ſæpe excitari ad præſtantiſſima. Nihil laude dignum eſſe ſperandum ab ijs, qui contemptim ſentiunt de magnis ſcriptoribus.

De Recitatorum quorumdam conſuetudine apud Romanos. Diſſer. VIII. p. 59.

De ijs, qui inuitabant amicos ad cœnam, vt legerent ſuos libros, perpenduntur ſententię Iuuenalis, Perſij. agitur de ijs, qui operam ſuam locabant, vt audirent.

De fructu ex recitationibus colligendo. Diſſer. IX. p. 65.

De ijs, qui publicè recitabant ſua carmina. Aliud eſſe bonam actionem, aliud bonam orationem. Quoſdam ſolitos commodare ædes recitantibus. laudantur Paulus Mancinus, & Bartholomæus Capranica.

De librorum iam editorum retractione. Diſſer. X. p. 71.

Quid ſit propriè retractare? aliquibus non eſſe perſpectam vim huius vocabuli. Quo fine libros retractationum ſcripſerit S. Auguſtinus? quoſdam ſua ſcripta iam edita meliora, & feciſſe, & iterum euulgaſſe.

267.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Inepti libri quomodo supprimantur?
Disser. XI. p. 78.
Igne, aut aqua solitos supprimi ineptos libros. Aut eos mitti ad officinas salariorum. Quid propriè sit salarium?

INDEX EPIGRAMM.

Ad Magnum Ducem Etruriæ Ferdinandum II. Epigramm. I. pag. 93.
Ad Eundem. Epig. II. p. ibid.
De successibus Matthię Principis ab Etruria aduersus Suecos. Epig. III. p. 94.
Guidoni Cardinali Bentiuolo. Epig. IV. p. ib.
Ad Comitem Matthiam Galassum, ducem exercitus Cæsarei. Epig. V. p. 95.
Ad Iohannem Mediceum, Equitem S. Iacobi, Magno Duci Etruriæ à sanctiori Consilio, bellicorum tormentorum Præfectũ Generalem. Epig. VI. p. ibid.
Clementi Merlino Rotæ Romanæ XII Viro. Epig. VII. p. 96.
Ad Antonium Curinum Pontremulensem, Magni

gni

gni Ducis Auditorem Cameræ Fiscalis. Epig. VIII. p. 97.
De Opere Italico Antonij Iulij Marchionis Brignole Sale. Epig. IX. p. 98.
De eodem. Epig. X. p. ibid.
Ad Iulium Rospigliosum Vrbano VIII ab Epistolis. Epig. XI. p. 99.
Gerardo Abbati Sarraceno. Epig. XII. p. ib.
Claudio Achillino Iurisconsulto Bononiensi. Epig. XIII. p. 100.
Ad Iohannem Baptistam Spinulam Abbatem, habentem orationem de Calamitatibus hominum. Epig. XIV. p. 101.
Aliud. Epig. XV. p 102.
Aliud. Epig. XVI. p ibid.
Ad Iacobum Gaddium scribentem Elogia. Ep. XVII. pag. 103.
Ad Iacobum Gaufridum Parmæ Duci à secretis. Epig. XVIII. p. ibid.
Ad Franciscum Braciolinum. De quinq; eius Poëmatibus. Ep. XIX. p. 104.
De Actis Concilij Florent. conscriptis ab Andrea Crucio, & editis ab Horatio Iustiniano Epig. XX. p. ibid.
Ad M. Aurel. Galuanum I. C. Epig xxj. p. 105
Theo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Theodoro Amydeno I.C. Epig. xxij. p. 106.
Ad P. Terentium Alciatum è Societ. Iesu. Epig. xxiij. p. ù07.
In librum Genialium Quæstionum Lælij Mancini. Epig. xxjv. p. 108.
De quæstionibus practicis eiusd. Ep. xxv. p. ib.
Ad eundem. Ep. xxvj. p 109
Ad Alexandrum Marsilium. Ep. xxvij. p. ibid.
Ad Franciscum Rosserminum, habentem orationem de laudibus Magnæ Ducis Etruriæ. Epig. xxviij. p. ibid.
De libro Epigrammatum Andreę Mariani Philosophi, & Medici Bonon. Ep. xxjx. p. 110
Petro Petri Dantiscano. Ep. xxx. p. ibid.
P. Cyrino Sanctio, qui Epigrammata librum musicum appellauerat. Epig. xxxj. p. 111
In obitum Nicolai Villani. Epig. xxxij. p. ibid.
In obitu Horatij Vuettæ I. C. Perusini. Epig. xxxiij. pag. 112.
De Petro Menghino primo Præceptore suo. Ep. xxxjv. p. 113
De Dauide sternente Goliath. xxxv. p. 114
De Illustribus fæminis, quę perierunt amando. Epig. xxxvj, p. 115
De Annibale. Ep. xxxvij. p. ibid.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Thracum more. Epig. xxxviij. p. 116.
De libris Mithridatis à Pompeio translatis Romam. Epig. xxxjx. p. 117.
De Mithridatis successibus, & interitu. Epig. xl. p. ibid.
De Caio Caligula. Epig. xlj. p. 118
De Corona Spinea Christi Seruatoris. Epig. xlij. p. ibid.
De Mahumethe Arabum Legislatore. Epig. xliij. p. ibid.
De Carolo Magno sæpius transeunte in Italiam. Epig. xljv. p. 120.
De S. Catherina Senensi. Epig xlv. p. 121.
De Beatrice Dantis Aligerij, Epig. xlvj p. ib.
De Cosmo Medice Florentia pulso. Epig. xlvij. p. 122.
Bella Germaniæ perstricta. Epig. xlviij. p. ib.
De Religiosis legibus Romę. Epig. il. p. 124.
De Bremo expugnato à Marchione Legane. Epig. l. p. ibid.
Delphinus Galliarum natus An. M. dc. xxxviij. mense Viibri. Epig. lj. p. 125.
De Tunetanis Piratis. Epig. lij. p. ibid.
Francisco Episcopo Venturio. Ep. liij. p. 126
De patribus socijs. Epig. liv. p. 127
De

De Batauorum Republica. Epig. lv. p. ibid.
Tillius. Epig: lvj. p. 128
Valestenius Frid landię Dux. Ep. lvij. p. 129
De milite Valone. Epig. lviij. p. ibid.
In discessum Guastauini, Claramontij, Galuani, Mancini. Epig. lix. p. 130
De vicissitudine bellica. Epig. lx. p. ibid.
De incerto euentu belli inter Hispanos, & Gallos. Epig. ixj. p. 131
De puero duodecenni vescente lapidibus. Ep. lxij. p. 132
De ijs, qui gaudent, vel dolenr cum Gallis Hispanisque. Epig. lxiij. p. ibid
Aliud. Epig. lxiv. p. ibid.
De N. N. sæpe tentante Rhenum. Epig. lxv. p. 133
De Iohanne Vertio capto in prœlio. Epig. lxvj. p. ibid.
De obitu Ducis Rohanæi. Ep. lxvij. p. 134
De ponte Pisarum. Epig. lxviij. p. ibid.
De obsidione Vercellarum. Ep. lxix. p. 135
De obsidione Brisaci. Epig. lxx. p. ibid.
In effigiem puellæ præferentis nimiam seueritatem. Epig. lxxj. p 136
De risu, & fletu. Epig. lxxij. p. ibid.
De

De eodem argumento. Epig. lxxiij. p. 137
De fletu & risu mulierum. Ep. lxxiv. p. ibid.
In paruulam felem. epig. lxxv. p. ibid.
In Ignauum. Epig. lxxvj. p. 138
In Rupicem. Epig. lxxvij. p. ibid.
In Osorem Poetices, & Poetarum. Epig. lxxviij. p. 139
In Eundem. epig. lxxiix. p. ibid.
In Semiscium. epig. lxxx. p. ibid.
In Zoilum de libro edito Florentiæ. epig. lxxxj. p. 140
In Hylęum. epig. lxxxij. p. ibid.
In Momum. epig. lxxxiij. p. 141
In Eristen, epig. lxxxiv. p. ibid.
De Roma. epig. lxxxv. p. 142
De Constantinopoli. Epig. lxxxvj. p. ibid.
Alexandria, Epig. lxxxvij. p. 143
De Athenis. Epig. lxxxijx. p. 144
De Cizyco. Epig. lxxxix. p. ibid.
De Chæronea. Epig. IC. p. 145
De secessu Parthenopes. Epig. xcj. p. 146
De Vlyssipone. Epig. xcij. p. 146
De Vienna Austriæ. Epig. xciij. p. 147
De Florentia. Epig. xciv. p. 1488
De Mediolano. Epig. xcv. p. ibid.
De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Bononia. Epig. xcvj. p. 149
De Gedano, siue Dantisco. Ep. xcvij. p. 150
De Senis. Epig. XCViij. p. ibid.
De Mantua. Epig. xcjx p. 151
Pisæ Epig. C. p. ibid.
De Luca Epig. Cj. p. 152
De Massilia Ep. cij. p. 153
De eadem Ep. ciij. p. ibid.
De Augusta Rauracorum Epig. cjv. p. 154
Curia Rhætorum Metropolis. Ep. cv. p. ib.
De Pistorio. pig. cvj. p. 155
De Nortlinga. Ep. cvij. p. ibid.
Franchetalium. Epig. cviij. p. 156
De Clauenna. Epig. cjx. p. ibid.
De Pesclauio Patria Auctoris. Ep. cx. p. 157
De Pindaro, Anacharsi, Democrito, Orpheo, Tychone. Epig. cxj. p. ibid
De Anaxagora. Ep. cxij. p. 158
De Hippocrate. Ep. cxiij. p. ibid.
De Platone. Epig. cxjv. p. 159
De Platonis defensione scripta à Bessarione aduersus Trapezuntium. Epig. cxv. p. ib.
Aristoteles. Epig. cxvj. p. 160.
Aliud. Epig. cvij. p. ibid.
De comparatione Platonis, & Aristotelis.

Epig.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

275

Epig. cxviij. p. 161
De Conone Astronomo. Epig. cxjx. p. ib.
De Lucretio. Epig. cxx. p. 162
De Catullo. Epig. cxxj p. ibid.
De M Tullio Cicerone. Epig. cxxij p. 163
De Virgilio Epig. cxxij. p. ibid.
De eodem. Epig cxxjv. p. ibid.
De Philone Iudæo. Epig. cxxv p. 164
De Plinio, naturalis hist. Scriptore. Ep. cxxvj pag. ibid.
De Iosepho. Epig. cxxvij p. 165
De Tacito. Epig. cxxvij p. 166.
De eodem. Ep. cxxviij. p. ibid.
De Statio. Epig. cxxjx p. 167
De Silio Italico. cxxx. p. 168
De Plutarcho. cxxxj. p. ibid.
De Galeno. cxxxij. p. 169
De Ptolomæo. cxxxiij p. ibid.
De Vlpiano Iurisconsulto. cxxxjv. p. 170
De Alexandro Aphrodisiensi. cxxxv. p. 271
De Q. Septimio Tertulliano. cxxxvj. p. 171
De eodem Tertulliano deficiente ad Montanum. cxxxvij. p. 172
De Claudiano. cxxxviij p. ibid.
De Ausonio Poëta. cxxxjx. p. 172

De eo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De eodem. cxl. p. 172
De quatuor Ecclesiæ Doctoribus. cxlj. p. ibid.
De Photio Patriarcha. cxlij. p. 174
De Anastasio Bibliothecario. cxliij p. 175
De Auuerroe. cxljv. p. ibid.
De Dantis Opere Poëtico. cxlv. p. 176
De Petratcha. cxlvj. p. ibid.
De Boccacio cxlvij. p. 178
De S. Thoma Aquinate cxlviij. p. ibid.
De Iohanne Duns Scoto. cxljx. p. 178
De Theodoro Gaza. cl. p. ibid
De N. N. clj. p. ibid.
De Andrea Alciato. clij. p. 180
De Baldasare Castilioneo. cliij. p. ibid.
De Iulio Cæsare Scaligero. cliv. p. 181
De eodem. clv. p. ibid.
De Patria eiusdem. clvj. p. 182
De Carolo Sigonio. clvij. p. ibid.
De Iacobo Cuiacio. clviij. p. 183
De Scipione Ammirato. clix. p. ibid.
De Iosepho Scaligero. cix. p: 184
De Francisco Bonamico; clxj. p. ibid.
De Annalibus Cardinalis Baronij: clxij: p: 185
De ijsdem Annalibus: clxiij: p. ibid.
De Iohanne Leunclauio: clxiv: p; 186
De

De Roberto Card: Bellarmino, clxv: p. ibid.
De Eodem : clxvj : p: 187
Ipse loquitur : clxvij ; p: ibid.
Iohannes Barclaius : clxviij: p: ibid.
De monumentis Friderici Card; Borromæi. clxix: p: 188
De Alexandro Tassono : clxx: p: 189
De Iulio Guastauino : clxxj: p. ibid:
De eodem : clxxij: p: 190
De Historia nouissima Petri Iohannis Capriatæ: clxxiij: p: ibid:
In Paulum Benium. clxxiv. p. 191

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

INDEX EORVM, quæ continentur in Obstetrice Literaria.

Aiax Augusti pag. 81
Acclamantes Euge, belle p. 66
Actio bona p. 67
Alexander M. bene meritus de studiosis physicæ. 38
Aqua mersi mali versus p. 79
Ant. Quærengus laudatus p: 21
Alexander interpres Aristotelis cōmendatus p: 27
Aristoteles malè expositus á nonnullis p: 27
Andreas Alciatus vocatus Romam à Paulo III. 51
Bartholomæus Capranica laudatus p. 69
Bellarminus recognouit suos libros p. 75
Bessarion irridet Trapezuntium p. 36
Caspar Geuartius laudatus p. 21
Cechermannus Logicæ miscet controuers. Fidei: 32
Cordylæ quid p. 83
Cœnam dabant aliqui, vt legerent libros p. 60. 61
Carmina dictata adolescentibus p. 63
Etrusci Parmensis ingenium rapidum p. 11
Gestus componentium p. 12.
Grammatici quod sit munus p. 31
Heracliti liber de natura obscurus p. 44
Igni traditi mali versus p. 79

Imi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Imitatio magnorum virorum commendata. p. 53. & seqq.
Iouius laudatus. p. 51. ei fauet Cosmus I. Dux Magnus p. 52
Lucretij locus de Heraclito expositus p. 44
Lituræ commendatę p. 9
Meditatio diuturna commendata p. 24. 25
Maculonus ædes commodat p. 68
Paulus Mancinus laudatus p. 69
Palimpsestus quid p. 10
Poëtarum furor p. 18
Pluteos cædere p. 12
Rhetor & Dialecticus inter se componuntur p. 32
Retractare quid p. 73
Retractationes Augustini p. 79. 80.
Salarium quid propriè p. 83
Salariorum officinæ p. 83
Solini res memorabiles p. 76
In spongiam incumbere p. 14
Spongia deleti mali versus p: 81
Spongia ad delendum p: 13
Scribendi duplex ratio apud veteres p: 13
Simplicius laudatus p: 27
Statij celeritas in scibendo p: 21.
Tacitè reprehensus à Martiali p. 21. 22
Tertulliani libri cõtra gentes, & cõtra nationes. 76

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Tacitus ab ignaris, & impudentibus impetitus. 57
S. Thomas perspicuus in scribendo p: 28
Obscuratus à quibusdam interpretibus. ibid.

Videat, & referat Ad. Reu. P. D. Cirinus Sanctius.
P. L. Lantes Vic. Gen.

Ego D. Cirinus Senensis Monachus Caß. iussu D. Vicarij Gen. vidi librum Excell. Domini D Paganini Gaudentij cui titulis Obstetrix librorũ, in quo testor nihil Catholicæ fidei repugnans contineri, ideo eum dignissimum censeo, qui Typi mandetur.

Imprimatur si videtur Ad. Reu. P. Inq. Gen. Pisarum.
P. L. Lantes Vic. Gen.

Videat, & referat Ad. R. P. Mag. Io. Donatus Antell. Ord. Præd. Cons. S. Off. & Metaph. pub. Pis. 17. *Feb.* 1638.
F. B. Manzonius Inq. Pisarum.

Ego F. Io. Donatus Antell. Ord. Præd. Sacræ Theol. Magister vniuers. Pisanę Metaph. Ord. & Cons. S. Off. Librũ Excell. D. Pagan. Gaud. cui titulus Obstetrix Litteraria iussu Reu. P. Inq. Gen. Pisarum attente vidi, nihilq; in eo, quod regulis noui Ind. librorum contrarietur obseruaui, quapropter Impreß. digni§imum iudicaui. Dat. Pisis die 10. *Martij* 1638.

Impr. F. Io. Donatus Antell. Consul. S. Off. Ciuit. Pisarum, demandato Reu. P. Inq. Gen. eiusdem Ciuitatis, &c. Die 10. *Martij* 1638.

Impr. Flor. si placet Reu. P. Inq. dat. die 22. *Sept.* 1638
Vincentius Rabatta Vic. Flor.

Impr. attentis suprascr. relation. hac die 30. *Sept.* 1638.
F. Io. Muzzarellius Inq. Gen. Florentiæ.
Aleßandro Vettori Aud. di S. A. S.

DE

CHARTAE PALANTES BK. 2 281

DE LITVRARVM Emolumento,

DISSERTATIO I.

Lituræ commendantur ſententia, & exemplo inſignium virorum. recenſentur aliqui geſtus eorum, qui condunt carmina. Qua ratione Veteres delerent?

FRVSTRA eſt, qui putat victura carmina, quæ facile compoſuerit, fuderitq, abſq; labore. diu multumq; verſandum eſt, quod ſemel emittēdum in luminis auras. qui libri citò naſcuntur, etiam citò denaſcuntur, herbæ ſolſtitialis in morem, quæ cum ſole oritur, occiditq; cum Sole. laudatas nouimus orationes Demoſthenis, quod lucernam,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

oleumq; olerent. Nempe cum reliqui mortales ſtertunt, dormiuntq; vtramq; in aurem, docti vigilant, chartis impalleſcunt. quis neſcit emi pretium famæ venturæq; gloriæ aſſidua, & accubua ſedulitate? dolebat Demoſthenes ſi quando à fabro vicino occuparetur ante lucem. Catullus vt laudaret Cornelij Nepotis annales, eos laborioſos appellat. ærumnabilem laborem, ait Apuleius à ſe allatum ad ſcribendum, qua muis id dictum quis putauerit, quod non vernacula exararet lingua. malorum Poetarum notam exiſtimarunt arguti viri eſſe multos verſus facere. in Varum ſic ludit Veronenſis ſcriptor hēdecaſyllaborum. refert nāque eſſe hominem venuſtum, dicacem, & vrbanum, eundemq; plurimos facere verſus, & ſubdit:

Puto eſſe ego illi millia aut decem; aut plura
Perſcripta, nec ſic, vt fit in palimpſeſto
Relata; chartæ regiæ. noui libri,
Noui vmbilici, lora rubra, membrana
Deſecta, plumbo, & pumice omnia æquata.

eſt palimpſeſtus charta deleticia, ex qua deletum eſt aliquid, vt aliquid denuo ſcriberetur. nec enim Varus exarauerat verſus, vt meliores

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

faceret, at deduxerat eos ad vmbilicum, fastigium, supremumq; manum ipsis imposuerat, ne quicquam amplius adderetur aut detraheretur. non ita se gerebat Virgilius, qui cum in calore effudisset quadraginta versus, eos postea limabat, tornabatq;, adque vicesimum numerum reuocabat. hinc dixerunt eum imitari solitum vrsam, quæ informes fœtus primo edit, quos lambendo efformat, expolitque. Horatius grauiter monet, propterea Latinorum versus non æquare probitatem carminum Græcorum, quod ipsi limæ laborem exhonereant, reformidentq;. ait non sufficere, quod sex pedibus claudatur versus. damnat Etrusci Parmensis rapidum ingenium, qui torrentis instar ferebatur similisq; amni, qui pręcipiti cursu per abrupta voluitur. ridet eum, qui putet se tunc demum nomen Poëtæ apud doctos laturum, si ducentos versus scribat ante cibum, totidemq; cœnatus. ait si Lucillius ad Augustæum pertigisset seculum, quando non nisi limata placebant poëmata, quod plurima sibi detereret, recideret omne, quod vltra perfectum traheretur.

Sæpe caput scaberet, viuos & roderet vngues.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Sunt enim miri gestus eorum, qui curam, studium magnum adferunt ad commentandum. Sic Persius:

Nec pluteos cædit, nec demorsos sapit vngues.

tabulam ob molestiam percutit scriptor, quando, quod quærit, non inuenit, quod cupit non assequitur, difficultatem cum experitur in explendo, claudendoq; versu. rursus Horatius ait, quod victura poëmata compositurus:

Ludentis speciem dabit, & torquebitur.

gesticulabitur perinde atq; si ludum aliquem ederet. non possum non adscribere Quintilia- *lib. 10.*
cap. 3. ni verba: *Tum illa, quæ apertiorem animi motum sequuntur, quæ ipsa animum quodammodo concitant, quorum est iactare manum, torquere vultum simul & interim obiurgare, quæq; Persius notat, cum leuiter dicendi genus significat. nec pluteum, inquit, cædit, nec demorsos sapit vngues: etiam ridicula sunt, nisi cum soli sumus.* Hæc causa est, cur Martialis auersatus fuerit extemporalem versuum srriptionem. nam scribit ad Stellam:

Lege nimis dura conuiuam scribere versus
Cogis Stella: licet scribere, nempe malos.

vicissim vituperat quēdam Sabellum, qui tam multos scripsisset versus, vt laudaret Balneum Etrusci:

Laudas balnea versibus trecentis
Cœnantis bene Pontici, Sabelle:
Vis cœnare Sabelle, non lauari.

Commendat Flaccus lituras, absque harum adminiculo breui peritura existimat carmina.

Sæpe stilum vertas, iterum quæ digna legi sunt
Scripturus.

stilum vertere ex vetusta dixit consuetudine. nam stilo inuerso, idest superiore stili parte, quę erat obtusior, id quod acumine, siue acie stili fuerat exaratum in tabulis ceratis, ceram rursus complanantes, delebant. Martialis vbi de delendis est sermo poëmatibus, spongiam memorat. an hæc delere poterat in cera? id absonum foret dictu. scribebant etiam in membranis, in quibus deletiles erant effecti atramēto characteres. rē clariùs differam. duplex erat exarandi apud Romanos ratio: vel enim in tabulis scribebant ceratis, in quam rem adhibebatur stilus, cuius vna pars imprimebat literas, altera non acuminata eas vicissim exæquando, complanandoq; ceram, tollebat. vel etiam lineæ ducebantur calamo in membranis, quo de more sunt verba Persij:

Iam liber, & bicolor positis membrana capillis

13

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Inq; manus chartæ, nodosaq; venit arundo.
Tũ queritur crassus calamo quod pẽdeat humor,
Nigra quod infusa vanescat sepia lympha,
Dilatas queritur geminet quod fistula guttas.

ad delendum in membranis præstò erat spongia, præsertim cum adhuc maderent membranæ. hinc illud Augustẹũ: *Aiax in spongiam incubuit*. Apud Martialem legas:

Dum nouus est,
Pagina dum tangi non bene sicca timet.
----- instructum comitetur pumice librum
Spongia.

lib. 14. Ep. 7. & alibi Ep. cuius lemma: *Pugillares membranei.*

Esse puta cèras, licet hæc membrana vocetur
Delebis, quoties scripta nouare voles.

hinc nata ratio dicẽdi: Spongia delere scripta, quamuis in charta, aut cerata tabella essent exarata. Verum è diuerticulo repetamus uiam. Horatius vult premi scripta in nonum annum, vt multa libellos meliores, imò optimos reddat litura. conqueritur Bilbilicus Poeta de sui libri cupientis venundari festinatione: lib. 2. Epi. 4.

Sed tu ne toties domini patiare lituras,
Neue notet lusus tristis arundo tuos.

Æthe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Ætherias lasciue cupis volitare per auras.

Scaliger in Apiculis à se ait mitti versiculos ad amicum virum doctum, vt castigentur, tornenturq;

Ac sensu tenui conceptos carmine mando,
--- vt vt informes, quo nec bene cumq; dolatos
Effingas.

testatur hic ipse, malle se, cum liceret longum trahere somnum, vexari lituris:

Hic quamquã mihi sub nonã, decimamq; licebat
Stertere,
Ecce tamen miseris licet insanire lituris,
Exilijq; reis iterum impallescere nugis.

& rursus:

-------dulces ab limine noctis
Abiuro somnos, misero vt cum carmine mutem.

DE

DE CALORE Extemporali,

DISSERTATIO II.

Extemporalis calor tuetur se exemplo Statij. Qua ratione dicantur furere Poëtæ? non esse protrudenda in publicum, quæ calor fudit. Disseritur de celeritate, qua compositæ sunt syluæ à Statio.

QVIS illis, quæ tot testimonijs firmãtur, tot rationibus vallantur, obstrepere ausit? quis contendat indulgendum extemporali calori, & edenda, quæ latere diu debebant? quis nescit canem festinantem cęcos parere catulos? vt patres amant filios, ita fœtus ingenij carissimi sunt genitoribus. amor verò cœcus est, & quæ amamus, vt tur-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

pia sint, nobis videntur pulcherrima. Ergo scrinijs contineãtur carmina, vt deposito feruore, in quem se induerat auctor, quando scribebat, postea maturius de ipsorum ineat editione consilium. Quæ licet ita se habeant, quam multa tamen obtendi possunt, & obtrudi in aduersam partem. nam præstò est decantatissimũ exemplum Statianarum syluarum, quas summa cum celeritate compositas fuisse nemo negauerit. prouocat Papinius ad testimonium eorum, qui tunc viuẽbant, quiq; norant intra paucarum horarum spatium cusa fuisse, quæ hodie summa cum laude leguntur, in quæ tot prodierunt eruditorum hominum commentarij. quis enim in syluas Papinianas non est aliquid molitus? & tamen nullum est in primo libro carmen, quod tractum biduo longius fuerit. versus scripti in Equum Domitiani postero die, quam dedicatus fuerat, traditi sunt. Stella sciebat Epithalamium biduo compositum. Vopiscus gloriabatur villam Tiburtinam suam descriptam à Statio vno die. Claudius etiam Etruscus balneum laudatum intra moram cœnæ recepit. Calendæ Decembris noctem felicissimam habuerunt. Annon rapiuntur, percelluntur que

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

furore Poëtę? profectò Democritus vir sapientiissimus excludit sanos vates Helicone. respuit moram impetus, nescit consilia, & emendationem calor arduus. testatur Persius repente prodire solere Vates. id manifestum facit Hesiodus, qui Musis visis optimos cœpit fundere versus. diuinus Plato reijcit è numero poëtico omnes eos, qui ianuas Musarum non pulsauerint. Bacchus quoque eam gentem commendatam habet. nam & Apollinis, & Liberi Patris in fide viuunt, qui poëmata fundunt. Horatius vt ostentet lyricam facultatem, ait se rapi in remora, in montes instar Mœnadis. impos mentis fuerit oportet, si vera narrat, si non imponit mendacia spargens. nam manifesta insania aguntur Thebani Dei mystæ. sic incaluit Homerus, qui quod vino suos imputaret versus, id passim laudibus extulit, commendauit, vt gratas eis rependeret vices. Ennius vinosum quis negauerit? nunquam quassauit arma, nunquam ad prœlia prosiluit siccus, & flore Liberi destitutus. ille tamen primus, si verum fateri volumus, heroicis numeris facta Romanorum illustrauit. Aduoco in meam causam Quintilianum, cuius iudicio quid fieri potest accuratius?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

tius? quod extiterit præiudicium, quod tali iudicio non frangatur, non obruatur? is fatetur adferendum ad ſcriptionem calorem, impetumq;, ſine quo nihil laudabile gigni in hoc genere poteſt. vt filij niſi dum generantur, acceperint vim robuſti, pulchri, vitaliſq; corporis, fruſtra acceſſerint reliqua, nequicquam laborauerit obſtetrix. nunquã immutabuntur lineamenta, & conditio pendens ab origine prima. ſic ſtatue de fœtibus ingeniorum. ſi diſtorta obrepſerint initia, ſi mente læua animati fuerint, nequicquam limæ accedet opera, ſecundæ euaneſcent curæ, emendatio infra naturalem pulchritudinem conſiſtet. quæ diligentia artis vnquam naturam æquauerit? aſpice flores, contemplare riuos, oculos conijce in amœna vireta, vbi purpuram obijcit lumini roſa, candorem lilium. languent quæcumq; artifex manus hyberno tempore fingit, vt ſenſibus illudat. faſſus tamen eſt optimus ſcriptor Petronius, oportere orationẽ naturali pulchritudine ſurgere. naturale quid eſt, niſi quod cuique in primo ortu contigit, & obuenit? idem contendit præcipitandum eſſe liberrimum ſpiritum per ſententiarum anfractum, vt lector,

aut conditor iuret vaticinantis animi eſſe verba, non religioſę compoſitæq; meditationis argumentum. quem hæc à priori ſententia non dimoueant, non tranſuerſum agant, aut ſaltem non ponant in biuio, neſcium quò ſe vertat? ſtat tamen immotum conſilium ab ijs, quæ tunc prolata fuere, pedem non dimouere, veſtigium non torquere. An vnius Statij exemplum nos perculerit? admirabilis fuerit calore extemporali, an vniuerſa gens cultrix Muſarum ſequax cenſebitur eſſe euntis per auia, peragrantis loca, quæ nullius ſolum, niſi ſe deridendum propinare voluerit, triuerit? Monita ſapientum legem figunt gregi, non frænum inijciunt vnius hominis extra ordinem poſiti felicitati. quid plerumq; fiat, fieriq; poſſit intuetur vir conſultus, non rapitur ad ea, quæ rarò eueniunt, quæq; admirandis accenſentur. ſed ſi lubet vrgere Papinij morem, eum imitemur dum Thebaidem annos integros vigilat duodecim, ab ipſius via deflectamus greſſus, dum ludit in exiguis Poëmatis, dum farraginem ſyluarũ corradit, atque conferruminat. nec ſe tueatur ſuamq; temeritatem Tiro aliquis Poëticæ, aut librorum ſcriptor præproperus, dum per ſyl-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

uas Statianas vagatur. Nam fas fuerit viris, qui multum temporis in componendo insumpserint, qui suę felicitatis specimina ediderint, qui cum sub initia errârint, sibi errârunt, nec in luminis auras errores protrudi voluerunt. Ita existimârim non fuisse nouitium, & imperitum Papinium, sed multiplici exercitatione eruditum, vt versus sic funderet, ne impingeret, ne ruderet, vt Arcadiæ pecuaria. Romæ floruit laude hexametri carminis Antonius Quærengus, is qui non ita pridem obijt, adq; cœlites euolauit, incredibili desiderio sui nobis relicto. cum scriberet, verè scabebat caput, rodebat vngues, pluteos cædebat. stilum sæpissimè vertebat, vt consumatum opus prodiret. inter Poëtamata tamē ipsius extat & ex temporale, quod de mundi exordio pulcherrimis numeris est dictatum. an propterea semper se credebat præcipiti festinationi, inconsultoq; consilio? non ita potuisset peccare vir emunctæ, raris limatiq; iudicij. nam dissimulare non possum improbatam à Martiali Statianam consuetudinem videri, id vir doctus colligit ex eo, quod cum Papinius multis versibus Etrusci celebrâsset balneum, is in idem exaráuit paucos hendeca-

An. Quæ rēgus laudatus.

Caspar Geuartius valde bene de Statio meritus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

decasyllabos, ac fortè sub nomine Sabelli carpisserit Statij cum multitudine versiculorum coniunctam celeritatem. ait enim:

Laudas balnea versibus trecentis
Cœnantis bene, Pontici, Sabelle.
Vis cænare Sabelle, non lauari.

Non scripsisti carmen, vt balneum celebre redderes, sed quia domicœnium vitabas, deproperasti ingens, sed non bonæ notę carmen. iam quia de furore, quem Poëtæ ad scribẽdum adferre dicuntur, multa declamata sunt, ego singillatim non omnia excutiam, ne nimium excrescat oratio, cum satis sit monere totam de illo impetu non carere cõtrouersia disputationem, at quid attinet litem lite resoluere? opinionem Democriteam explodit Flaccus ex recentioribus impugnant aliqui. Verũ si inficias non eamus furere Poetas, non propterea putamus ab ijs effundi verba, vt efferuntur à fatidicis mulieribus, quæ extra se raptæ dicunt, quæ non intelligunt. furoris profectò nomine quando de poetica facultate sermo est, intelligimus viuidam vim mentis, & calidum quemdam impetum, qui limam non dedignatur, secundas cogitationes non negligit, castigatio-

nem

nem non amandas. Sic enim statuimus vix laudabile vnquam fore Poëma, quod à primo molimine non acceperit præstantiam. sed negamus quicquid præclaris hominibus in calamum à calida inciderit properatione, esse vitale. quædam itaq; existimantur digna, in quibus perpoliendis, limandisq; se nostra exerceat diligentia. non pauca vt reijcula abijciuntur, inq; spongiam incumbere iubentur. vix verò quicquam tam felicibus auibus concipitur à principio, vt absq; vllo limæ adminiculo omnibus numeris videri diciq; debeat absolutum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

DE DIVTVRNA Meditatione, DISSERTATIO III.

Opus esse diuturna meditatione ijs, qui volunt aliquid emittere, ne prodeant, quæ iam nota sunt. Præstantissimos Scriptores. illius disciplinæ, in qua aliquid est edendum, esse legendos, consultis etiam interpretibus.

VM docuerimus liturarum emolumentum Oratori, & Poëtæ inprimis commendatum esse debere, fortè quis collegerit ab ijs, qui alias disciplinas illustrare nituntur suis scriptis, esse insuper habendum. non ita sentimus. licet enim verborum, & eorum collocationis tanta non sit habenda ratio ab illis, qui carmina non scribunt, & orationes,

quis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

quis tamen negauerit premenda eſſe ſcripta à Philoſophis, Iuriſconſultis, alijſque? nam dies diei eſt Magiſter, & lectio quotidiana ſolet ſuppeditare cauſas emendandi, & recenſendi noſtras ſententias, inter quas quæ nouiſſimæ ſunt, ſapientiores eſſe conſueuerunt. per interualla proficitur ab ingenio humano. iudicium longæ experiētiæ eſt proles. quāti periculi res eſt, poſt innumeroſa volumina conſcripta de quacumq; diſciplina, ſeſe inferre cœtui ſapientiſſimorum hominum? quid poſt ſecula reſtat vulgandum? temerarius fuerit, qui putet aliquid ſe prolaturum, quod hactenus nemini in mentem venerit. nota verò quæ ſunt qui reponit, abutitur charta, illudit lectoribus, actum agit, operæ nullum fert pretium. an igitur à ſcribendo deterrebimur? ſymbolam nullam ad ſacra doctrinarum adferemus? ſilendo tranſigemus æuum? nihil relinquemus, quod poſt obitum teſtetur, nos quoq; quandoq; aliquod nomenque decuſque geſſiſſe? animus non fuerit deſpondendus. ſperandum ſaltem pauca poſſe vi ingenioli noſtri excogitari, quæ deprompta commendationem mereantur apud eruditos. id qua ratione conſequemur? animaduerto

quantæ ſit difficultatis opus. tentandum tamen quò nos quoq; humo poſſimus tollere, ad meditationem confugiendum fuerit, meditationem ſeriam, obſtinatam, vix vllo interruptam interuallo. ab illa namq; aliquid expectare licet, quod triuium non ſapiat, quod à vulgo ſe ſpernat, quod plebeiam monetam non tinniat. ſed vt fructuoſa ſit, & vtiliter impendatur, nihil lateat nos neceſſe eſt eorum, quæ hanc in diem prodita fuerunt ab eximijs hominibus. audies nonnullos iactantes nouitatem cogitationum; à ſe aliquid obſeruatum, quod aliorum omnium diligentiam effugerit. Hucuſq; à nemine fuiſſe animaduerſum quod ipſi è tenebris eruerint. grandia profectò ſunt promiſſa. ſed quandoq; quæ illi tanquam noua, & muſtea commendant, atq; extollunt, iam cognita eſſe deprehenduntur ab ijs, qui vſum aliquẽ bonorum librorum habent. nec tamen affirmo omnes quorumcumq; homuncionum papyros eſſe conquirendas, vt perſpecta, atque explorata habeamus dicta præclarorum hominum. ſatis fuerit celebriores in conſilium vocaſſe, inſpectis eorum ſententijs. Fac aliquem nonnulla meditari in Ariſtotelem, fac ſpem ab ipſo con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

so conceptam quædam in medium proferendi, quod lucē consummatissimi Philosophi scitis fœnerari possit. non ignoret, opus est Alexandream enarrationem, Simplicij interpretis felicitatem, reliquorumq; qui bene de Stagirita sunt meriti, singula cum inuestigarit, & ipse experietur quid valeat ingenij ius quid oppugnari, defendiq; possit qui nodi supersint soluendi, quæ Scyllæ & Charybdes sint enauigandæ, qui scopuli vitandi, qui fluctus componendi. sunt qui solos Conimbricenses, aut Toletum, aut huiusmodi inspiciunt, & existimant se rite posse in Philosophia Peripatetica versari. ò ignaros veri tramitis, qui nos ad fastigium Aristoteleæ sapientiæ producit. ego vero non dubito pronunciare, à nonnullis Stagiricas sententias cum Theologia Christiana sic commisceri, vt Aristotelē in Aristotele non inueniat, qui eos duces sequitur. vicissim si S. Thomam nosse velis, annon satius fuerit antiquiores magni viri discipulos consulere, Ferrariensem, Caietanum, reliquosq; quam ab ijs, qui nudius tercius, commentarios exarárunt, incipere? postquam autem interpretes celeberrimorum Magistrorum peruaseris, atq; perlustraueris,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

redeundum fuerit ad ipsum fontem, ne semper simus pueri, qui alieno indigeamus ductu. vt enim quis non contemnenda expromat dicta, nihil conducibilius opinatus fuerim esse, quam eorum, qui Coryphæi sunt, volumina inter sese perquam diligenter conferre, idque tamdiu agere, donec in omnes partes quamcumque partem verteris. quid quæso tunc tibi ignotum esse poterit? vix vllus est scriptor ex illis, qui primæ sunt notæ, qui de eadem re pluribus in locis non disseruerit. quantopere licebit proficere similium locorum comparatione. compendium hoc erit laboris, ne te tot annos defatiges, dum per ambages externarum interpretationum vagaris, & digrederis. nam sic apud te statuas necesse est, ingẽtes illos homines, qui parentes dici merentur disciplinarum, perspicuitatis fuisse studiosos, quam interpretes dum negligunt, vt sapientes videantur, obscuris tenebris inuoluunt solem, pro die obtrudunt noctem. quid S. Thomæ scriptione facilius, clarius fieri potest? sic tamen in ea exponenda se gerunt nonnulli Interpretes, vt iures intelligi non posse Scholasticorum principem, nisi Delium præstò habeas natatorem. ac iam res eò

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

deducta est, vt potiùs numerus ineatur nominum, quæ conspirant in aliquam interpretationem, quam vt momenta rationum lanci imponantur. Sic obtinet mos maleferiatorum quorundam Iurisconsultorum, qui etiamsi agatur de receptissima sententia, replent tamen chartas superuacaneis suffragijs, quibus in re perspicua non fuerat opus.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

DE CONSANGVINITATE Disciplinarum

DISSERTATIO IV.

Disciplinas sibi mutuam præstare operam. quibus suppetijs indigeant Grammaticus, Dialecticus, Rhetor? non esse Philosophiam cum Theologia confundendam. Medicum indigere Philosophia, & quidem Peripatetica.

ISI quis in bonis hospes sit disciplinis, fateatur necesse est, vnam alterius opem poscere, & inter se conspirare amicè. Quod ita habere operæpretium fuerit exponere, vt studiosi adolescentes cognita eiusmodi affinitate ad generosam diligentiam'assurgant, latamque rerum cognitionem adipiscan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

scantur. sanè Grammatici succo carent, & exsangues sunt, nisi Oratores, Historicos, & Poëtas legerint. quis namq; nescit leges, quibus vtuntur, natas ex accurata obseruatione eorũ, quæ recepta fuissent à Scriptoribus bonæ notę? Poëtas autẽ præcipuè coli debere à Grammaticis ex eo colligere est, quod Poëtas interpretari munus sit Grammaticorũ. id vt præstari cum laude queat, quis non videt oportere Grammaticum fabulosæ Historię esse peritum, antiquitatum Græcarum, & Romanarum non ignarum? nam quam multa tanguntur à Poëtis. fac aliquem suscipere interpretationẽ Statianarùm syluarum. quæ lectio, Deus bone, adferenda est ad eiusmodi laborem. hinc honorificum admodum fuit apud veteres, Grammatici nomen, quod discere est ex libro Suetonij de claris Grammaticis. Iurisconsulti quoq; inter professores, qui immunes sunt, Grammaticos recensuerunt, nõ neglecto discrimine quod inter literatorem est, & eum, qui Virgilium publicè interpretatur. nam qui pueros prima docet elementa ex numero excluditur professorum. non autem multum differunt Philologi, à Grammaticis, cum & illi sermonis sint studio-

si, &

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

ſi, & in eum finem Scriptores, cuiuſcumque generis ſint, verſent, & inde eruditiores euadant. iam Rhetores multa accipiunt a Dialectica, & Politice: vt enim qui publicè vult loqui, argumentationibus indiget, demonſtraturus vera eſſe, quæ perſuadenda ſumpſit, ita cum Dialecticis ſciat neceſſe eſt, qua ratione Enthymemata ſint nectenda, inductiones componendæ. vbi verò affectus ſunt mouendi, à ciuili diſciplina ſuppetias accipit, ne ignoret, quomodo auditorum ſit beneuolentia conciliandа, ira in aduerſarios excitanda, ad commiſerationem impellendi animi. proprietatẽ linguæ è ſcrinijs aduocat Grammaticarum Rhetor, vt clarè diſſerat, verba obſoleta ſpernat. Viciſſim Dialecticus quam tenuis erit, & ſua tenuitate ſe inuiſum reddet, ſi nihil norit, pręter artem conſtruendi ſyllogiſmos? Tunc placebit, ſi exẽplis è varijs diſciplinis petitis ſua pręcepta illuſtret. qua tamen in re modũ oportere eſſe affirmamus. nam Logicà adoleſcentibus traduntur, qui nondũ capaces ſunt ſubtilium diſputationum. Keckermannus tamen ſuo ſyſtemati vndiq; argumenta hauſta è libris, eorum qui de controuerſijs Fidei ſcripſerunt, inſeruit

seruit superioribus quoq; annis tenebrio quidam è Sarmatia organum emisit Aristotelis, vt venenum Arrianorum incautis lectoribus propinaret. atq; ibi (ò furorem) tela torquet in diuinitatem Seruatoris, in arcanum Sanctæ Triados, inq; alia mysteria Christianæ religionis. insaniunt etiam illi, qui iuuenilibus ingenijs statim, postquam vix aggressi sunt elementa Dialecticæ, tradunt, disceptandas difficillimas è penetralibus Metaphysicæ haustas quæstiones; quæ cum discentium superent imbecillitatem, nihil illis prodesse queunt. nam quamuis tunc videantur nonnihil promouere, vbi tamen ad alia mentem conuerterint post duos, aut tres annos, totum quicquid illud erat, obliuioni tradunt. iam subijcere lubet, quod subsidium accipiat à disciplinis Poëta. profectò ipse vndiq; ditatur, vt egregius euadat, cum copiam, & ornatum orationis petat à Rhetore, vt norit vim vocabulorum, & discrimen inter plebeia, & remota à vulgo percipiat apud eundem, non planè contempto grammatico. ab historicis plurima discit, cum ipse non tam fingat, quam affingat, in astronomicis aliquid didicerit opus est, cũ sæpe cœlestium signorum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

facienda ſit mentio. ad Geographos excurrẽrit, ne erret in deſcriptione locorum. rei militaris aliqua indiget notitia, ſiue claſſis inſtruatur, ſiue exercitus ſit ducendus in ſolum hoſtile, aut acies dirigenda, vrbs oppugnanda. quis ferat eum, qui nihil horum indagauerit? mittendæ veniunt legationes, habendæ conciones. in his Poëtam decet eſſe rerum ciuilium non rudem. quod ſi quis carmen transferre velit ad ipſas diſciplinas enarrandas, iam præter verſum nihil habet à poëtica, cum incipiat eſſe phyſiologus, aſtronomus, medicus, aliuſq; certè pluſquam poetæ fuerunt Empedocles, Lucretius, Manilius, alijq; vt verò quis ſit bonus poeta non dicimus oportere eum inſignem eſſe philoſophũ, medicum, aſtronomum. nam ſatis eſt, ſi quædam norit populari more. accedo nunc ad Theologos. mutili, & manci ſunt, qui vitam impenderunt Scholaſticis altercationibus. oportet profectò ab eo, qui tale nomen mereri vult, cognoſci S. litteras, legi concilia, Eccleſiaſticam hiſtoriam, S. Patrum volumina. nam ſi merus Theologus Scholaſticus ſit, patietur ſibi negotium faceſſi ab eo, qui talium eſt gnarus. Theologus quoq; nequit eſſe, niſi philoſophiã

habeat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

habeat notam, vbi monuerim non esse Aristotelis sententias cum Theologia, confundendas vt ignores quantopere differant ab arcanis sacrosanctæ religionis nostræ Stagirica decreta; nam quis neget vulgò multa ineptè ex libris summi Philosophi proferri? nec peccare censendus est in veritatem, quisquis simpliciter narrat, quid opinioni Aristoteleæ concinat, quid nō. antiqui profectò Ecclesiæ patres maiorem operam impenderunt Platoni, quam Stagiritæ, quod putarent illum longè propiùs ad nostras sententias accedere. num verò quis reprehendi meretur, si dicat Platonem existimâsse animas ire, & redire, & transmigrare è terra in Cœlum, & rursus huc reuerti, & nullas torqueri supplicio æterno, sed tādem post longum temporis spatium superas euadere ad auras, & cum corporibus coniungi? aliud nempè est Theologum Christianum agere, aliud est interpretari Aristotelē. qui Philosophum exponit, præcipuè quærit, quid ipse docuerit, vt vltima respōdeant primis. si namq; affirmes, vt exemplo rem illustrem, eum cum dixit mundum esse ingenitum, dicere voluisse non esse factum, & non extitisse eo modo, quo apud nos

res fiunt,& oriuntur,at esse genitum,creatumq; à Deo ratione transnaturali, impingis in ea, quę apud Peripateticos receptissima, & notissima sunt. sentiunt enim mundum semper fuisse. negant Deum esse mundi causam efficientem. affirmant omne quod est genitũ corrumpi, mundumq; ideò esse ingenitum, quia non corrumpitur. nullam generationem norunt, qua aliquid ex nihilo fiat, omnia naturæ limitibus circumscribentes. Ego verò non ita pridem in hominem insanum incidi,qui contendebat docuisse Aristotelem mundum non semper fuisse, sed à Deo in tempore creatum. iudicaui ipsum obnoxium morbo imaginoso, & indigere anticyrarum prouentu. vir grauissimus,& doctissimus Bessarion Cardinalis meritò irridet audacem calumniatorem Platonis Georgium Trapezuntium, qui scripsit in Aristotelis libris legi mysterium sanctæ Triadis. verum reuerti nos docet in viam dissertationis, quam de consanguinitate disciplinarum susceperamus perscribendam. quis dubitet oportere Medicum esse Philosophum? dum autem veritatem inquirit, Dialecticis argumẽtis ne indulgeat. hoc sæpe reprehenditur à Galeno. non tamen quælibet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

libet philosophię pars suppetias Medicinę fert. de moribus enim non opus est, vt accurratè disserat Hippocrateus discipulus. Ergò peruulgatum illud est, vt dicamus ibi incipere Medicum, vbi desinit Phisicus. hinc traducenda est quorumdam semihominum audacia. Hi vt videantur supra reliquos sapere, adolescentes abducere satagnnt à sententia Aristotelis de quatuor elementis, & eiusmodi alijs, vt cum Democrito inuehant atomos, cum alijs sentiant omnia esse vnum. ita nihil illis est hnmidũ, nihil calidum, frigidum nihil, aut siccum. iam bilis flaua non est calida & sicca, atra bilis non sicca & frigida, non calidus & humidus sanguis, non humida, & frigida pituita. tollitur hinc omne discrimen morborum, quod sumitur à differentia quatuor humorum, quæ reperiri in corpore nostro disertissimè docuit Medicorũ parens Hippocrates. nec iudicium licebit ferre de ratione ciborum, & eorum quę bibuntur. non sciemus quomodo inter sese differant medicamenta simplicia, nec componi poterunt. igitur spreto tramite Aristoteleo infelices adolescentes dum putant se magna mysteria à nugiuendulis discere, hoc consequuntur, vt in-

Phi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Philoſophia fateantur ſe nihil ſcire, adq; Medicinam prorſus euadant inepti. magna ſcilicet eſt veræ Philoſophiæ Ariſtoteleæ cum Hippocratica Galenicaq; Medicina cognatio, vt qui vnam ſeponit, in altera nihil queat præſtare. indiget porrò Medicus corporis humani inſpectione exacta. hinc tot prodiére volumina Anatomica. nam quam infeliciter verſaretur ipſe in curando corpore, ſi qua ratione ſit compoſitum, neſciret. At Galenus, qui de vſu partium exarauit eximios libros, multa abſq; dubio accepit ab Ariſtoteleo de partibus animalium commentario. quamuis enim Philoſophus in genere egerit de omnium animalium partibus, nemo tamen non videt tractationẽ facilè potuiſſe ad corpus humanum illuſtrandum transferri; vbi beneficium extollendum eſt, quo Alexander Magnus ſibi deuinxit omnes Medicinæ candidatos, dum præceptori attribuit venatores, paſtores, alioſq; quorum opera vſus, poſſet oculis ſuis inſpicere, in commentarios, quę referenda forent. rurſus ſuis rationibus conſulit Medicus dum Plinij hiſtoriã naturalem legit, relegit, & Athenæi libris operam impẽdit. Dioſcoridem quoq; cognitum habeat oportet,

& Ni-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

& Nicandrum Theriacorum ſcriptorem cognoſcat. Scilicet hæc varietas rerum naturalium, & magna voluptate perfundet animum, & non parum ſuppetiarum ad munus Medici obeundum conferet. cum verò multa adhuc ſuperſint de diſciplinarum conſanguinitate dicenda, his tantiſper, donec plura ſuggeſſerit otium, erimus contenti.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

DE OBSCVRITATE In ſcribendo,

DISSERTATIO V.

Cur aliqui obſcurè ſcribant? de ſatyricorum agitur more. reprehenduntur, qui obſcuritati in ſcribendo dant operam. Reprehenſus Heraclitus à Lucretio, cuius verba exponuntur.

VOD non defuerint, neq; deſint, qui obſcuritati ſua dicta inuoluant, eius rei mnltiplex adferri poteſt cauſa, ſanè cõſtat nonnullos vt maximè claritatem ſectari conentur, tamen tenebricoſos euadere. poteſt enim fieri, vt alicuius ingenium ſit inuolutum perplexis cogitationibus, quæ erui non poſſunt, & ſub apertam interpretationis lucem euoca-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

euocari. memoranda quoq; est rei ipsius, de qua agitur, difficultas, quæ nebularum tricas attrahit, latebrasq; amat. quas claris sententijs depellere non datur, præsertim si ignari eius disciplinæ voluant libros, quibus comprehensa est. id impulit Aristotelem, vt diceret Philosophiam suam non editam esse ijs, à quibus cum dissereret non fuit auditus. Ita quæ vni manifesta sunt, alteri magnum facessunt negotium. habet vnaquæque Secta vocabula, quibus à Magistris singularis inditus est significatus. vt quis sit linguæ, in qua exarantur effata, peritus, sententiam tamen non assequetur. nec enim vt quis sermonem Philosophorũ, aut eorum qui iura exponunt norit, satis est esse Grammaticum. Arcanis doctrinarum initiatus fuerit necesse est. Euenit quoq; vt immutatio morum libellos, qui alioqui obscuritatis erant expertes, in tenebras noctiuagas conijciat. quæ apud Martialem continentur, in Iuuenali leguntur, antiquitatis Romanæ argumenta, non intelliguntur ab ijs, qui nostra tempestate nati nesciunt leges Romanas, ritus ignorant, victum nesciunt, quę omnia cuiuis erant explorata, vixque poterant claritate carere, cum literarum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

mandarentur monumentis. Nempe iam vigent alia consuetudinis exempla, quibus cum vetustis illis nihil est commune. fac quoq; inuehi nomina hactenus non vsurpata, eorum profectò vis non erit obuia, nisi ad ipsorum explicationem laborem adferas atq; industriam. quid natura sit, sciat aliquis vt Philosophus, ad Theologos vbi se contulerit, denuò quid illa ipsa sit, erit requirendum, ne cum persona cōmisceatur. latinè namq; cum Romanis, qui loquuntur, quid sit personam sustinere sciunt, at quid idem nomen apud interpretes diuinarum litterarum sibi velit, coguntur ignorare. neq; vetus Philosophia magnopere curabat nosse, quid persona foret. postquam verò sacrosanctæ Triados arcanum est detectum, & Dei filius homo fieri voluit, tunc demum accuratam personæ definitionem composuerunt, vt affirmarent nihil aliud esse, quam naturæ intelligentis subsistens indiuiduum. id in Cicerone, certè nullus inuenerit. potius latium qui consulet, speciem quandam deprehendet, qua quis se obducit, vt tegat studiosè, quod est. hinc personatis Catonibus, quandoq; persona detrahitur, vt ficta morum probitas ab omnibus

tradu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

traducatur. Satyrarum ſcriptores multis in locis velut ſepiæ ſe celant obiecto vocabulorũ inuolucro. periculoſam rem ſuſcipiunt, dum condunt ſatyricum opus, acerbitatiſq; plenum carmen. ne igitur palam maledici deprehendantur ſubducunt ſe manifeſtis verbis, aliaque cudunt, quæ à paucis intelligũtur. innuunt, nõ ediſſerunt, ſuſpicionem inijciunt, non apertè accuſant. adirent namq; manifeſtum vitæ diſcrimen, vel trucidandi ab ijs, in quos mala verba fudiſſent, vel tanquam libelli famoſi conditores ad tribunal rapiendi. atq; hic obiter quęrere lubet, an ſi quis componat verſus aduerſus vitia ea ratione, vt parcat quidem hominibus, aliquid tamen velut per vmbram, & tranſennam ſubindices de aliquibus, qui tunc mortalium cœtui interſunt, an reus peragi poſſit, velut malum carmen in caput alterius cõdiderit? difficultatem eliquare, vt nulla ſuperſit ambiguitas, difficile eſt. viderint Iuriſconſulti. nam nos hoc iam non agimus. illud potius obſeruamus, placuiſſe nonnullis obſcuritatem in ſcribendo, vt reuerentiam, maieſtatemq; ſuis ſcriptis conciliarent. nam quæ abſque labore percipiuntur, tanti non fiunt. vileſcunt, quæ ante

Quæſtio difficilis de Satyræ Scriptoribus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

oculos interq; manus versantur. maius est ex longinquo loco pretium. quod ambitur, optimum putatur. ex Phasiana regione petebatur ales à Romanis, vt peregrinitate sua mensas ornaret. an ideò Heraclitus sic cõposuit suum opus de natura, vt qui illud vellet sibi innotescere, delio indigeret natatore? verba Lucre-
lib. 1 tij digna sunt, quæ transcribantur, de eodem Philosopho vbi sermo est:

Clarus ob obscuram linguam magis inter inanes
Quãue graues inter Graios, qui vera requirunt.
Omnia enim stolidi magis admirantur, amantq;
Inuersis quæ sub verbis latitantia cernunt.
Veraq; constituunt, quæ bellè tangere possunt.
Aures, & lepido quæ sunt fucata sonoro.

Vbi tamen videtur contraria secum ipse luctari fronte Lucretius. nam quid attinet loqui de aurium delinimentis, de fuco sermonis, lepidoque sono, quando de tenebricosa agitur dictione? an tenebræ alliciunt, cumque lepore sunt coniunctæ? putárim respondendum, reprehendere Lucretium voluisse non duntaxat eos, qui vt multum libris suis parent auctoritatis, obscura dicta spargunt, sed & illos carpsisse, qui auribus insidias faciunt, dum velut sesamo; & pa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

pauere libellos condiunt. at, inquies, laudem merentur qui solidam doctrinam elegantia verborum gratiorem reddunt. verumenimuerò reprehenduntur à Poëta illi, qui cum careant rerum cognitione robusta, solo lepido lepore se posse placere putant. Philosophũ profectò decet præcipuè quęrere dicta sensu valida, neq; libros condere rerum inopes, nugasq; canoras. Arripuit igitur occasionem Lucretius, vt cum morem damnasset Heracliti, qui meras noctes, mera loquebatur saxa, vt videretur doctus, eos quoq; exploderet, ad Philosophiam qui solam sermonis adferunt elegantiam. Cæterum illud omittendum non est, vt cum Eunapio moneamus, vitandam esse à Philosopho obscuritatem, cæteroqui eius non legentur scripta. id euenit egregio Philosopho Plotino, de quo legendus in ipsius vita fuerit Porphyrius. Nostro quoq; tempore eadem, vt puto, de causa Pendasius eam gloriam nominis, quã adeptus fuerat docendo, suis diminuit libris. non enim magnopere in manib. versantur studiosorũ dissertationes Pendasianæ. nec aliam subijt aleã Bonamicus Philosophiæ in nostra Academia Pisana enarrator acutus. quod autem dixit Lucretius, stolidos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

dos admirari ea, quæ obſcurè prolata ſunt, id videre eſt in ijs, qui Paracelſum, reliquamque ſuſpiciunt turbam. magna enim myſteria ſub monſtris verborũ, quæ apud vetuſtos nequicquam quæras, pollicentur Medicinæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

DE EXQVIRENDO Amicorum iudicio.

DISSERTATIO VI.

Consulendos esse amicos antequam aliquid edatur. Persij non pauca fuisse suppressa à Præceptore. Ex Plinio, ex Sidonio proferuntur nonnulla. De Epistola Alciati præfixa historiæ Pauli Iouij.

NCIDERE in vitium, est facillimum, quod in quodam Suffeno festiuissimo Catullo nouimus reprehensum. Vt enim patres cæcutiunt ad ea, quæ in ipsorum merentur vituperari filijs; ita pauci sunt, qui non capiantur scriptorum suorum amore nimio. quapropter, ne euolent ante diem, & ante-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

antequam perdiligenter caſtigētur, exploranda fuerit amicorum ſententia, quorum iudicium, & candida cenſura nobis nota perſpectaq; ſit neceſſe eſt, vt illis ſiue culpantibus, ſiue laudantibus habere poſſimus fidem. Atque hoc monitum alto pectore reponendum eſſe rationi conſentaneum, & veterũ & recentium temporum perquam nota ſatis ſuperque indicat conſuetudo, vt ea de re ſiquis ambigeret, dignus videretur, cuius caput tribus quatuorque Anticyris purgaretnr. Ne verò vllus ſuperſit dubitandi locus, lubet id oſtendere aliquot in medium prolatis exemplis. Perſius quamuis lectiſſimus eſſet ſcriptor, & doctos conderet verſus, non tamen tantum ſibi tribuit, vt Satyras euulgaret, antequam præceptori legeret. imò vt apparet ne quidem edere ſuſtinuit, ſed Cæſio Baſſo petenti edendum tradidit. nec mirum, nam & rarò & tardè ſcripſit, & hoc ipſum opus, quod hodie eſt in manibus eruditorum, imperfectum reliquit. alia verò cum compoſuiſſet, non commiſit luci, ſed in bibliotheca reliquit Matri. hinc adeò factum, vt ipſius prætexta, & Itinerarium, & pauci verſus in ſororem Thraſeæ, Arriæ matrem, quæ ſe ante

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

virum acciderat, consilio eiusdem Cornuti suppressa, & abolita fuerint, cum forte non viderentur responsura famæ, quam tribuerant satyrica carmina. vt enim editus est eorum liber, continuo mirari homines & diripere cœperunt. Plinius verò Arriano exhibet librum suum, rogatq; vt eum ex consuetudine sua legat, & relegat, & emendet. intendit amici limam, dum fatetur ingenuè se, contubernalesq; suos ab editione non abhorrere, quod tamen facturus non est, nisi ipse approbationis album calcurum adiecerit. Plinianum in modum se gerit Sidonius Apollinaris in lumine suarum Epistolarum, compellat namq; Constantium, aitq; se ipsi petenti, vt Epistolas quas exarasset colligeret, obtemperasse, quas propterea ipsius examinationi (vtor Sidoniano vocabulo) non recensendas (hoc enim parum esset) sed defæcandas, limandasq; committit. testatur palam se hęsitabundum in famæ pelagus deinceps impelli. causam quæ ipsum anxium reddat scribit hanc esse, quod iam versibus editis adeptus fuisset famam. quæ cum sufficientis gloriæ anchoram stitisset in portu iudicij publici post enauigatas lucidorum latratuum

lib. 1. ep. 2.

Scyllas, non videretur denuo exponenda fluctibus incertisq; ventorum flabris. Qua in re forte dices, eum contraria fronte aduersari Plinianæ cogitationi. ipse enim excitatur ad emittendas epistolas, quod libelli, qui iam prostabant, dicerentur esse in hominum manibus, quamuis gratiam nouitatis exuissent. denuò æquor nauigat, quod cum primum sulcaret vndas vota non fecerit littoralibus Dijs: ille verò dum perpendit, quam varium, mutabileq; sit mare, non audet iterum nauem conscedere. Quid proferendum, vt salebra diuersitatis huius complanetur? nempe in eodem ferè scriptionis genere versabatur Plinius, soluta nempe oratione, cuius specimen primum cum meruisset æra, plausumq;, in spem prope certā veniebat epistolas non displicituras. Apollinaris verò Poëmatis expromptis impetrauerat à publica censura nomen boni Poëtę. Ergo periculosæ aleæ opus moliebatur, communicaturus cum eruditis, epistolarum, quæ plurimū distant à carmine, exemplar. difficile enim est & rarum, palmam, quam quis ob poësim obtinuit, aa oratione, impetrare, efficereq; vt dicatur insignis Orator, egregius Poëta. At ne

sem-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

semper hæreamus inter veteres, Iubet referre, qua ratione se gesserit Paulus Iouius, historicæ eloquentiæ certissimum simulachrum. ille priusquam publici iuris historica monumenta faceret, exquirere voluit iudicium Andreę Alciati, qui sua ætate principem locum tenuit inter Iurisconsultos, Romanarum antiquitatum, politiorisq; literaturę diuitias cum legum notitia coniungentes. Iouianum volumen cum vir summus legisset, ad eum dedit epistolam, quę posita; est in limine elegantissimi operis, in qua etiam indicat; cur cum vocatus fuisset Romam à Paulo Tertio Pontifice summo, ipse noluerit sequi astuti senis promissa, doletq; prælatum Iouio in petitione patrij Sacerdotij hominem, qui ex sordibus cubiculi emerserit, pertigeritq; ad splendidam dignitatem, amplosq; reditus, quibus minimè dignus esset. sed nouum non est, vt sors cæca improbos, ignauos, ignarosq; euehat, & in fastigio collocet, doctos verò, probos, & sedulos affligat humi, cogatq; iacere. imò non iacent, qui pulcherrimum pretium ab ipsa virtute reportant, qui quando moriuntur, non intereunt, meliore sui parte superstites. quod verè pronunciare pos-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

ſumus de Iouio, qui tandem ſedem tranqillam ſuorum ſtudiorum collocauit Florentiæ, nactus magnanimum, liberalemq; Principem Coſmũ Primum Etruriæ Magnum Ducem, quem qui aiunt quam ſimillimum fuiſſe Auguſto, in eo quoq; ſimilitudinem agnoſcunt, quod ſi Octauianus magnopere cuperet egregijs à ſcriptoribus cõmendari poſteritati, eadem cupiditate flagrauit Coſmus, vt oſtenderet non ſurdis auribus ſe hauſiſſe præceptum Taciti monentis inſatiabiliter (lubet vti verbo ipſius hiſtorici) à Principibus quærendam eſſe proſperam memoriam. Ambo certè voto ſuo ſunt potiti: ille ab Horatio, Virgilio, totq; alijs dictus, hic verò à Iouiano ſtilo immortalitati, famæque temporum perenni conſecratus.

DE MAGNORVM Virorum imitatione.

DISSERTATIO VII.

Descendere in seipsos eos, qui legunt insignium Virorum monumenta. Non semper desponderi animum eiusmodi lectione, sed sæpe excitari ad præstantissima. Nihil laude dignum esse sperandum ab ijs, qui contemptim sentiunt de magnis scriptoribus.

LIBROS qui vult euulgare, operę non amittet pretium, si quandoq; magnorum hominum sumat in manus monumenta, cumque ijs sua diligenter comparet. Multi namque quæ scripserunt, quæq; edere cogitant, magnifaciunt, expertes comparationis initæ cum operibus, quę superata temporum

porum

porum labentium iniuria ad nos summa peruenerunt cum laude. vbi verò in ipsa oculos flexerint non insubidè, & non oscitanter, coguntur paulatim in seipsos descendere, & tandem palam nosse, suos libellos nequaquam tales esse, qui mereantur cum veterum scriptorum paginis componi. Monitum hoc qui non spreuerit, magnum, nisi maximè fallor, fructum feret nauatæ sedulitatis. Aut enim sua tanquam luce non digna abijciet, aut saltem meliora reddere conabitur. Quin de se modestè incipiet sentire, de alijs magnificè, de ijs saltem, quorum fœtus iam placuerunt, inque templo Mineruæ sunt dedicati perrennitatis nō expertes. Si dicas, ad desperationem adigi animum, si ob oculos ponātur viri incomparabiles, si admiratio, quam merentur, commentarijs ipsorum impingatur, occurram sic ratiocinanti, afferamq;, non omnibus id contingere. nam qui robusto pollent ingenio, instructiq; sunt ingenti pulcherrimarum rerum cognitione, excitant vires, augentq; desiderium parandæ sibi maioris supellectilis, vt si fas non est ad apicem fastigiumq; pertingere ingeniorum, saltem propiùs accedatur, minuaturq; interuallum, quod

nos à vertice diuidebat. quid quod aliquando tantum proficitur, vt qui olim iurabat à se nihil vnquam exiturum, quod tantam ferre posset lucem, iam post multas vigilatas noctes, exantlatosq; grauibus in studijs labores, nō duntaxat non despondeat animum, verum iam ausit cum ijs, quos suspiciebat, certare. statuendum namq; nobis semel est, optimè sperandum de eo esse, qui robore ingenij præditus, cupiditate parandæ gloriæ flagrans, lectioni scriptioniq; incumbens, impensè conatur imitari, aut etiam æquare illos, quos scit admirari, quosque sibi ante oculos tanquam perfectas, omnibusq; numeris absolutas doctrinæ, sapientięque imagines iampridem collocauit. Nec defuerunt, qui transgressi sunt, atq; superârunt Magistros, cum primū existimarent se ne quidem dignos esse discipulos ingentium doctorum. à sollertia, à generosa constantiq; sedulitate quid sibi laboriosum animal, homo polliceri non potest? Cicero Arpini natus dicendo, scribendo, audiendo, disputando, hoc tandem obtinuit, vt apud Græcos cum oraret, non defuerit clarissimus dicendi Magister, qui ei palmem inter Oratores aduersus suam ipsam natio-

tionem concederet. Principio viæ cum prospiceret sublime templum eloquentiæ, cum contemplaretur Thucydidem, Demosthenem, Periclem; aliosq; ad angustias redigebat magna sua desideria, sua vota, quę fecerat Suadæ. paulatim auxit animos, lateq; diffudit radios gloriæ. infra Areosti dignitatem longè se hærere agnoscebat iuuenis Tassus, qui tandem eo pertigit, vt audiret famam Orlando præferentem Gothofredum. Nisi admiratione prosequutus fuisset præceptorem Aristoteles, non ei tot annorum nauásset operam. Quo id factum successu? si Platonem cognomento diuinum non vicit, æquauit saltem, aut proximo est secutus interuallo. Non potest humi iacere, quisquis excelsa summa animi contentione petit, Nec prorsus excidet generoso conatu, qui absque satietate magna, sublimia in suam trahit spem. hæreant semper in luto ignorantiæ, in humilibus sordibus inscitiæ, qui contemptim de præstantissimis sentiunt, loquunturq; viris. Vanissimi enim non homines, sed semihomines & homunciones, patientes nescio quid imaginosi, videntur sibi in excelsa sedere sede, eque altissimo cacumine, sublimiq; templo conspicere,

vt de

vt despiciant ingentes animas consensu seculorum in fastigio doctrinę, præstantiæ collocatas. vt petulanter ignaua capita se iactant, conuicijsq; irruunt in Mystagogos sapientiæ. ò furorem, ò insaniam hac dignissimam pœnã, vt pro insanis semper habeãtur à sanis, iubeãturque tanquam prophani ab adytis exulare solidæ, consummatæq; eruditionis. Mordeant linguam, qui mordere conantur viros extra omnem morsum positos. Cymmerijs inuoluantur tenebris, qui claudunt oculos ad illustre decus, ad meram lucem, qua circumfunduntur Pythagoras, Plato, Aristoteles, Tullius, Socrates, Seneca. Abeant illuc, vnde malum tulerunt gressum, qui Tacito dicam scribunt, qui pueros in scholis cum alloquuntur, vt sua dictata præferant summis hominibur, aiunt: quid nunc diceret Maro, si caput extolleret, si nostra legeret? de suis elegijs quid sentiret Ouidius, si quas nos cudimus, cognosceret? lubet miserari vices Iuuentutis, quibus versuti obrepunt Mystæ, efficiuutq; vt adolescentes tumidi vana opinione nihil proficiant in bonis disciplinis, neq; vnquam ad veram perueniant sapientiam, cum iam putent se summos vicisse

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Magiſtros, à ſuis miſerandum in modum, peſſimumq; in morem decepti magiſtellis. Quiſquis es, qui victurum aliquid ad myſteria ſapientum ferre cupis, cole, venerare magna nomina, damna, cumq; indignatione reſpue ſuperbos, vanos, typho corruptos, quos par eſt ſemper eſſe paruos, cumq; ignaris armentis ſtabulari, qui, vt viderentur magni, reuera minimi, magnos magnifacere noluerunt.

DE

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

DE RECITATORVM quorumdam consuetudine apud Romanos.

DISSERTATIO VIII.

De ijs, qui inuitabant amicos ad cœnam, vt legerent suos libros, perpenduntur sententiæ Iuuenalis, Persij. agitur de ijs, qui operam suam locabant, vt audirent.

ORIS fuit apud aliquos, qui quondam auram popularem, plausumque captabant, libros edendos non transmittere amicis, sed eos ad cœnam inuitare, postque remotas mensas quicquid illud erat legere. huius consuetudinis apparent non vno

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

in ſcriptore veſtigia. Certè ſi quis vocaretur ad cœnam à Poëta, aut alterius materiæ ſcriptore vehementer timebat, ne ſibi audiendum foret volumen aliquod. quapropter Martialis, vt animum addat amico venturo ad cœnam, ſpondet ſe nihil recitaturum.

lib. 11 Epig 53. *Plus ego polliceor, nil recitabo tibi.*

imò petit, vt ipſe relegat Gigantomachiam, aliaq; carmina, quorum præſtantia proximum à Marone obtineret locum:

Ipſe tuos nobis relegas licet vſq; gigantas
Rara vel æterno proxima Virgilio.

iam igitur Cerealis verſus ſuos cum Martiali communicauerat, vt quæ ipſius de illis foret ſententia perciperet, atq; audiret. Viciſſim Toranium dum rogat, vt apud ſe cœnet, ait:

lib. 5. ep. 129. *Nec craſſum dominus leget volumen.*

Epig. 96 at eod. libro conqueritur de prauo more Ligurini, qui non alia de cauſa à domicœnio traheret ad ſuas ædes Poëtã, quam vt ſuis nugis aures eius obtunderet. lubet totum audire:

Hæc tibi non alia eſt ad cœnam cauſa vocandi,
Verſiculos recites vt Ligurine tuos?
Depoſui ſoleas, affertur protinus ingens
Inter lactucas, oxygarumq; liber.

Alter

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Alter perlegitur, dum fercula prima morantur,
Tertius est, nec adhuc mensa secunda venit.
Et quartum recitas, & quintum deniq; librum.
Putidus est toties, si mihi ponis aprum.
Quod si non scombris scelerata poemata dones,
Cœnabis solus iam Ligurine domi.

Iuuenalis vbi postulat pro amicitia vt secum cœnetur, non ait à se sua scripta lectum iri, at pollicetur, qued canentur Virgilij diuina carmina. An verò laudem meretur mos exhibendi prandium, vt libelli agnoscantur? Quiduis potius faciendum, quam vt eo tempore depromantur. hoc enim est intempestiua comirate extorquere commendationem. quis enim reprehendat dicta, structuramq; eius à quo liberaliter tunc excipitur. promittenda est summa libertas, consulto, vt iudicium omni suspicione careat. & tamen non deerant alij, qui tristi domicœnio laborantes conducebant, non quidem vt post cœnã aures arrigerent, audirentq; poëmata, sed conuenirent, quando publica haberetur recitatio, acclamarentq; palam, & laudibus recitatorem in cœlum veherent. apud Petroniũ carpitur quidã qui Poëtam laudárat, vt foris locaretur. totũ verò cacoëthes expo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Sat. 1. nitur, e xploditurq; à Persio. Nam narrat satyricus quendam pexum, indutumq; toga recenti, & natalitia cum sardonyche candidum, sede celsa legere. adsunt ingentes Titi, qui neque more probo, neque voce serena trepidant, & commouentur. increpatur autem vnus ex illis, qui vendit audientiæ operam:

Tun' vetule auriculis alienis colligis escas.

colligit enim escas, qui locat suam in auscultando assiduitatem. tangit qnoq; vitium à Martiali notatum in Ligurino. nam inter pocula ait, si queratur quid diuina narrent carmina, quendam nescio quid rancidula de nare loqui, & eliquare Tragœdiarum argumenta, teneroq; palato supplantare verba, cui conducta illa turba assentitur, & ingeminat, Euge, belle. sed regerit, qui laudem à conuiuis reportauit:

----- an erit qui velle recuset

Os populi meruisse?

satyricus fate tur nõ spernendum esse encomium, obtinendum verò alia ratione, quam conuiuijs, quam donatis lacermis. nec magnopere curandum quid plebs sentiat. quod etiam docet Horatius, dum vult dandam esse operam, vt placeamus paucis, prophanumq; vulgus procul

cul

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

cul arceamus. Verum qui semel constituerant quibuscumq; modis famam consequi, & cauponari, dabant sua scripta Magistris puerilium scholarum, vt ab ipsis adolescentibus dictarentur. hinc è genere eiusmodi cauponum clamat nonnemo:

Ten' Cirratorum centum dictata fuisse
Pro nihilo pendas?

regerit Flaccus

Sæpe stylum vertas,
--- ---neq; te vt miretur turba labores,
Contentus paucis lectoribus. an tua demens
Vilibus in ludis dictari carmina malis?
Non ego.

Cui satis superq; est, si eques plausũ tollat, atq; obiter carpserit quis ineptiam eorum præceptorum, qui de iuuentute pessimè merentur, dum subiude eis vel dictant, vel commendant recentia scripta hominum adhuc superstitum, & negligunt, transmittuntq; vetustatis monumenta. hodie profectò, qui docent quam sedulam dant operam, vt vel suos libellos tradant, vel dicta petita e libris musteis hominum sui ordinis. Quæ contagio, dici non potest, quam labem inferat prisco nitori latinæ linguæ, &

cul

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

ceræ minimèq; fucatæ Philoſophiæ. Quis iam verſat Virgilium, quis cognoſcit Ouidium, aut voluit Catullum, in manibus ſumit Propertiũ? Quis circumfert Cæſarem? in ſinu habet Tullium? aut vt ad Philoſophos tranſgrediar, quis verba Ariſtotelica inſpicit, quis conſulit interpretes Alexandrum, Simplicium, Themiſtium? ò ſeculi maleferiatam inſcientiam, quæ nobis priſcam loquendi, ſciendiq; præſtantiam eripuit, ſuſtulit, euertit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

DE FRVCTV

Ex recitationibus colligendo.

DISSERTATIO IX.

De ijs, qui publicè recitabant sua carmina. Aliud esse bonam actionem, aliud bonam orationem. Quosdam solitos commodare ædes recitantibus. laudantur Paulus Mancinus, & Bartholomæus Capranica.

TVT nonnulli ad famam abuterentur conducticio grege, non deerant tamen alij, qui fructum colligerent laudabilem ex recitatione carminum, orationumque. Nam conueniebant ex tota Vrbe præstantes quiq; viri, arrectisq; auribus adstabant, iudicaturi, an triuialem monetam tinniret acro-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

in quem itaque commendandum conspiraret consessus, ille verè poterat titillari dulcedine gloriæ, sperareq; sua scripta, si venirent in manus hominum, creta notanda, non autem culinæ inferenda. Nec tamen in ea versor opinione, vt existimem omnes illas orationes placituras, si euulgentur, & legantur, quæ cum haberentur, tulerunt puncta audientium. nec etiam statuerim, non debere quicquam immutari in ijs, quæ à corona auscultantium reportârunt illud: *Belle, & rectè*. quis enim nescit longè melius ferri iudicium, cum attentè, & interposita libelli leguntur mora, quam quando in auditorio verba volatilia, vt ab Homero vocantur, fugaci percipiuntur tractu? Addo nonnullorum adeò viuidam, gratamq; esse actionem, vt dum magna cum voluptate velut attonitum detinet auditorem, cum in obseruandis vitijs ipsius structuræ attentum reddat minus. Quę causa est, cur non parum famæ detractum fuerit Hortensij, cum quas Romæ cum maxima habuerat approbatione, in lucem prodirent orationes. non enim responderunt expectationi, quam de tanti viri monumentis cōceperat eruditorũ quisq;. Hinc rectè Quintilia-

tilianus colligit, absque dubio excelluisse summopere oratorem illum in recitando, & agendo, quando exiles alioqui, & tenues dictiones tantam ei Romanis in rostris celebritatem peperissent nominis. facillimum verò fuerit decipi acclamatione publica, vt quis putet sua monumenta digna esse theatro & luce, quæ auspicijs dicta lectaq; fuerunt felicibus. nam pronũ est habere fidem laudantibus commẽdantibusque nostra. quod enim magnopere cupimus, hoc verum esse absq; magno negotio patimur nobis persuaderi. at pronunciat Plinius, aliud esse actionem bonam, aliud orationem, persuasumq; habet posse fieri, vt sit actio bona, quæ non sit bona oratio, quamuis vicissim putet non posse esse malam actionem, si oratio sit bona, cum hæc illius sit quoddam exemplar, & viuum simulachrum. Ergo sic statuamus oportet, posse & debere quandoque emendari, si edenda sint, quæ audita placuerant, cum præstò sint exempla eorum, qui quæ recitauerant, in plurimis immutárunt. idem profectò Plinius testatur, Ciceronem in oratione pro Murææna, quæ breuis est, & nuda quasi subscriptione quorumdam criminum indica indica- *pro Vareno.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

tur, multa dixisse, quæ cum euulgaret, omisit. idem Tullius pro Cluentio ait se totam causam vetere instituto solum perorasse. & pro Cornelio quatriduũ egisse, ne dubitare possimus, quę per plures dies, vt necesse erat, latiùs dixerit, postea rescissa, ac purgata in vnum librum, grãdem quidem, vnum tamen coarctasse. Quæ cum sic fuerint exposita, & ab initio dixerimus frequẽter solitos exercere se Romanos recitãdo, conuocandoq; eruditos; lubet id aliquibus comprobare veterum testimonijs, vt & nos magis ac magis excitemur ad complectendas,
Sat. 7. frequentandasq; Academias. Iuuenalis narrat solitos diuites, cum cæteroqui nil largirentur Rhetoribus atq; Poëtis, saltem ædes suas commodare recitatoribus:

------- si dulcedine famæ
Accensus recites, Maculonus commodat ædes.

Author, quem Tacitum putant, de Claris oratoribus ait de Poëtis, quod domum mutuentur, auditorium extruant, subsellia conducant, libellosq; dispergant. Rursus satyricus Aquinas eandem in rem sic canit:

Frontonis platani, conuulsaq; marmora clamant
Semper, & assiduo ruptæ lectore columnæ.

faue-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

fauebat Fronto vir nobilis impense ijs, qui cuperent ingenij sui specimen præbere, de quo etiam illud extat apud Martialem, quod esset clarum militiæ togæq; decus. Ita Romæ Paulus Mancinus vir nobilitate præstans Academicis, qui ab Humore celebre acceperunt nomen, in notissima platea vrbis Romæ iam multos ãnos exhibet ędes suas, quas propterea magnifico additamẽto splendidiores fecit, vt frequentiæ, quæ certè magna esse solet, sint pares. nec nobis silentio extransmittendus Bartholomæus Capranica prisca, nobiliq; familia apud Romanos natus, qui Philosophiæ secretioris indagatoribus domum suam præbuit, *Dum fata Deusq; sinebant.* nam nuper vir longiori vita dignissimus obijt, tristeq; sui desiderium amicis reliquit, quem ego lubenter si id mei possent versiculi, transmitterem cum laude ad seram posteritatem. Addiderim verò ijs, quæ de publicis recitationibus Romuleæ gentis in medium protuli ex Plinianis epistolis mantissam, quando vir amplissima dignitate conspicuus, & eruditorum hominũ amantissimus refert & *lib.1.ep.* anno magnum fuisse Poëtarum prouentum, to- 13. to mense Aprili (iuuenalis, Augusti facit mentionem)

tionem) nullum fere fuiſſe diem, quo non recitaret aliquis. gaudet autem, quod vigeant ſtudia, quod proferant ſe ingenia hominum, & oſtentent, tametſi grauiter conqueratur ad audiendum pigrè coiri. plerosq; enim in ſtationibus ſedere, tempusq; audiendi fabulis conterere, qui ſubinde ſibi nunciari iubent, num recitator intrauerit, an dixerit præfationem, an ex magna parte euoluerit librum, ac tum demū veniunt, nec tamen permanent, ſed ante finem recedunt, alij diſſimulanter, & furtim, alij ſimpliciter, & liberè. Mirum autem non eſt negligenter ſe geſſiſſe nonnullos in audiendo, quando tam frequenter conuenirent, nam etiam illa, quæ cæteroq; iucunda ſunt, ſi affatim aggerantur, tędium, moleſtiamq; pariunt, verèq; dixit Petronius, illud optimum videri, quod quæritur, & res quamuis egregias vſu plebeio vileſcere.

DE

DE LIBRORVM iam editorum retractatione.

DISSERTATIO X.

Quid sit propriè retractare? aliquibus non esse perspectam vim huius vocabuli. Quo fine libros retractationum scripserit S. Augustinus? quosdam sua scripta iam edita meliorn, et fecisse, et iterum euulgásse.

QVID si non omnino felici auspicio in manus hominum venerit liber, & dies te docuerit (dies enim diei est magistra) multa melius, veriusque potuisse dici, an seponenda est emendatio, an deponenda cura reuocandi sub mucronem stili scripta? imò hic quoq; locum habebit illud, vt cogite-

mus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

mus primæ felicitatis argumentum esse non impingere, non errare, secundæ autem corrigere, quod nolis factum, quatenus corrigi adhuc, & melius reddi potest. non omnes naufragi vndis absorbentur. quosdam arrepta tabula saluos, m incolumes in portu sistit. fas erit ad alteram editionem, velut ad asylum confugere, vt te vtcunq; à seueritate censorum tuearis. in ludo qui minùs attentè rem gessit, & detrimentum fecit, dat operam, vt deinceps in alijs actibus damnum resarciat. qui miles minus cautè aggressus hostem, repulsus est, & vulneratus, in secundo pedatu ita se componit, vt compenset victor, quod amiserat victus. Quid celebrius retractationibus S. Augustini, Hipponensis Antistitis? non puduit grauissimum hominem fateri deesse nonnulla suis scriptis. non erubuit singillatim referre, quid desideraret. At vulgo non rectè percipitur sanctissimi viri in eo libro institutum. non enim retractare apud latinè loquentes est palinodiam cunere, discedere à priori sententia, & à se erratum in prima affirmare. sed idem est, quod recensere, recognoscere, & relegere, vt significes siquid lectorem ignorare nolis, aut etiam ali-

quid demas, addasue. quis autem non videt hæc omnia fieri posse absq; eo, quod priores opiniones immutes, inuertas, oppugnes? audiamus Festum: *Retractare, est rursus tractare.* Quintilianus dixit materiam retractare, Virgilius vulnera, Ouidius desueta verba. Sed præstò sunt ipsius Ciceronis verba in libro secundo, *de natura Deorum.* quæ nostræ robur addunt sententæ: *Qui omnia,* inquit, *quæ ad cultum Deorum pertinerent, diligenter retractarent, & tanquam relegerent, sunt dicti religiosi à relegendo.* Sed obijcietur illud quod est in Epistola Traiani apud Plinium, vbi *lib. x.* largitiones retractantur, quod perinde est ac si dixisset reuocantur, improbanturque. quid quod ipse Augustinus satis superq; seipsum interpretatur dum in prologo retractationũ inquit: *Neq; enim quisquã nisi imprudens, ideò quia mea errata reprehendo, me reprehendere audebit. sed si dicit non ea debuisse à me dici, quæ postea mihi etiã displicerent, verũ dicit, et mecum facit, eorum quippe reprehensor est, quorum & ego.* quibus sic occurrendum existimo, vt non diffitear Hipponensem Antistitem in nonnullis se minùs rectè locutum fateri, at tantum contendo propriè inscriptum librum, vt indicaretur, quid expe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

ctandum foret. nec obstrepo, si quis affirmet retractare aliquando idem esse quod reuocare. sanè in toto illo opusculo Augustiniano pauca emendãtur, sed totum pene consumitur in enumerandis libris, quos in illam diem vir præstantissimus ediderat, atq; vulgauerat, vt deinceps omnes nossent, quinam pro germanis habendi forent, ne impostores sub tanto nomine nugas, suaq; inuenta incautis lectoribus possent obtrudere. ferendi verò non sunt audaces homines, qui vt auctoritatem Sanctorum Patrum eleuent, atque euertant, ingeminant frequenter Augustini retractationes, quasi in ijs quæ Religionis arcem attingunt, non fouerit stabilem sententiam, sed subinde Vertumni instar huc illuc à leuitatis vento passus esset se agitari. certè postquam ipse à Manichæis transmigrauit ad castra Catholicorum, in dogmatibus Fidei, quæ nempe semel hausit ab Ecclesia nunquam vacillauit, aut incerta tractus est sententia. nam quæ ab ipso corriguntur in libello illo sunt res extra regulam Fidei positæ, vt quod sępe vsus est vocabulo fortunæ: non enim propterea de Diuina Prouidentia male sensit, existimauit tamen satius esse planè stilum ab vsur-

patio-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

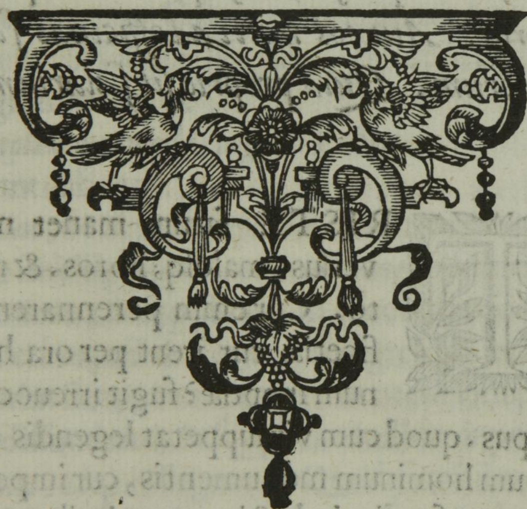
patione huiusmodi vocabuli continere. Quis quæso hodie in scriptis, inque sermone familiari illo nomine non vtitur? an ideò foret ipsi nota sinisteritatis impingenda, quod de summi numinis arbitrio, quo orbis vniuersus temperatur, minùs rectè cogitaret? sed quò me rapuerunt retractationes? in rem nostram lubet, addere doctissimum Bellarminum Cardinalem; quamuis cum summo totius Europæ applausu edidisset de controuersijs Fidei consummata volumina, libellum recognitionis cudisse, atq; in publicam lucem protulisse, inter quæ etiam illud recensetur atq; reuocatur, quod Clerici, sacriq; homines iure diuino obnoxij subiectiq; sint ciuili Magistratui, sæculariq; (vt vocatur) imperio. atqui nouissimè docet ipse non solum lege humana, priuilegio nempe Regum Principumq; esse immunes, liberosque, sed & iussu Dei, æternaq; sanctione. vetustiora autem exempla nos vocant, vt secũdam limam, si prima non perfecit, edendorum voluminum tueamur, atq; commendemus. ab eruditis viris obseruatum est, morem fuisse Græcorum Comicorum eas fabulas reponere, & iterum producere, in quibus ipsi primum non placuissent,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

aut non omne tulissent punctum. quicquid verò Solinus dicat primam editionem sui libri, qui Collectanea rerum memorabilium inscribebatur, non habere se auctorē, sed subreptam à nonnullis, inq; vulgus maturatā se reluctante, credibile tamen est, id potiùs dici, vt primas maculas faciliùs excuset, suoq; honori consultum eat, dum post errorem adornat, appellatque Polyhistorem. ita putant aliqui duos libros aduersus Nationes cōpositos à Tertull. & editos, postmodum in nonnullis immutatos accepisse formam Apologetici contra Gentes. quā uis sciam nouum non esse apud Sanctos Patres sæpiùs, & repetitis libris eosdem impugnare, atq; refellere. inspiciantur ea, quæ contra Arrianos disseruntur, & fatebimur toties eadem quandoq; apud eundem recurrere. idem deprehenditur apud Augustinum in ijs, quæ disputauit, dum Manichæos, Pelagianos, atq; Donatistas refellit, quæ causa est, vt nonnulli causentur sibi tædij nonnihil obrepere in legendis prolixis illis commentarijs, vbi crambe videtur recoqui, & apponi: sed non destituitur voluptate, quisquis singula confert, vt variorum locorum. quæ similitudinem inter se habent, fa-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

cta comparatione veritas magis ac magis efful-
geat, animusq; pulcherrima, solidaq; cogni-
tione repleatur. solida namq;, certa, atq; ex-
plorata sint necesse est, quæ pluribus in locis
renouata diligentia insinuantur atq; rraduntur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

INEPTI LIBRI quomodo ſupprimantur?

DISSERTATIO XI.

Igne, aut aqua ſolitos ſupprimi ineptos libros. Aut eos mitti ad officinas ſalariorum. Quid propriè ſit ſalarium?

RISTE fatum manet malos verſus, maloſq; libros. & meritò. Cur enim perennarent inficetiæ, cur irent per ora hominum ineptiæ? fugit irreuocabile tempus. quod cum vix ſuppetat legendis egregiorum hominum monumentis, cur impenderetur verſandis indoctis exemplaribus? ſatis habet incommodorum ipſum ſeculum, cur augeretur infelicitas inſulſorum vatum nugis? quæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

quædam non promouent gradum extra Vrbem, in quo sunt natæ. nempe irata Lucina cum prodierint, quantocyus in censum veniunt libitinæ. vitales cum non sint, intra aliquot dies, aut menses efferuntur, tumulantur. ò factum bene. hoc est, quod Catullus protulit de Volusij annalibus, quod ad ipsam morituri essent Paduam, in qua compositi, conscriptique fuerant. idem festiuissimus scriptor cum dixisset se orto die ad librariorum cursurum scrinia, vt remuneretur Caluum, à quo acceperat horribilem, & sacrum libellum, optat sub finem Epigrammatis, vt

Secli incommoda, pessimi Poëtæ

valeant, abeant

Illuc, vnde malum pedem attulerunt.

Hinc intelligimus viros eruditos, vbi inciderint in venena, & supplicia, in incondita scripta, desiderare, ad auctores ipsos gressum referri. sic enim fiet, vt venena pestilentem vim porro non diffundant, & supplicia nullos inposterũ lædant, atq; affligant. Quod si nihilominus improbè Bibliothecas penetrarent, & domos, supplicijs supplicia erant parata. nam quandoque mergebantur aqua. respexit Martialis in Epi-

lib. 1. epig. 5. Epigrammate, quo fingitur Domitianus Bilbilicum alloqui Poëtam:

Do tibi Naumachiam, tu das Epigrãmata nobis.
Vis puto cum libro, Marce, natare tuo.

quasi dicat: intempestiuè mihi ò Marce offers carmina, ego Naumachiam dum edo. mereris profectò vt cum tuis in aquas præcipiteris libellis, & mergaris. non absimile est, quod
Epig. 54. extat libro quinto:

Colchida quid scribis, quid scribis amice Thiestem?
Quid tibi vel Niobe, Basse, vel Andromache.
Materia est, mihi crede, tuis aptissima chartis,
Deucalion, vel si non placet hic, Phaethon.

rectissimè feceris si de Deucalione Tragœdiã edideris. merentur enim tui libri idem experiri infortuniũ, quod sensit Deucalion, vndis vt agitentur. regeret, qui vtramq; Epigrãma legit, nec continuò submergi eum, qui natat, & Deucalionem euasisse exitiũ, quod intentabatur ab aquis. sed pronum est respondere, non alia de causa vndis tradi libros, & chartas, nisi quia nauci, nihiliq; sunt. Nec similitudo anxiè est vrgenda, vt in omnibus paria faciat. ad idem argumentum transfer, quod apud eundem ex-
epig. vlt. tat libro tertio:

Cur-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Cursorem sexta tibi Rufe remisimus hora,
Carmina quem madidum nostra tulisse reor.
Non aliter mitti debuit iste liber.

alludi ad morem delendi carmina in tabellis adminiculo aquæ existimant interpretes. at oblitterabantur spongia, non aqua, licet spongiam leuiter imbueret aqua. putárim igitur innuere Martialem digna esse sua Poëmata, quæ mittantur, abijcianturq; in aquas. nam imbrium fit mentio:

Imbribus immodicis cœlum nam forte ruebat.

libro nono dedicat Nymphis, quæ deę sunt fontium libellos suos, & subdit: *Epig. 59*

Nympharum tẽplis quisquis sua carmina donat,
Quid fieri libris debeat, ipse monet.

plura in hanc rem non profero. at par est conditio earum scriptionum, quæ delentur spongia, de qua idem Vates Hispanus: *lib. 4. ep. 10.*

Curre, sed instructum comitetur pumice librum
Spongia: muneribus conuenit illa meis.

peruulgatum est, quod refertur de Augusto. is cum inchoasset Tragœdiam Aiacem, eamq; improbatã suppressisset, interrogatus à Lucio, quid ageret Aiax, in spongiam incubuisse respondit. nam incubuit in gladium, & seip-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

ſum peremit Telamonis filius. alluſit ad historiã Imperator, & iocus in ec fuit, quod mori non videatur, qui incumbit in ſpongiam. ſed cum agitur de libris, ſpongia lethalis eſt. Si non luberet mergere, præſtò erat alia ratio è medio tollendi mala carmina, & quidem longè expeditior, ſi traderẽtur tardipedi Deo Vulcano. reſpexit Epigrammatarius Bilbilicus, dum ſuadet amico malo Poëtæ non componere Andromedam, non Nioben, ſed Phaethontem. is enim ictus fulmine deflagrauit, & incendio, cuius ipſe fuerat cauſa, interijt. eſt pulcherrimũ carmen apud Catullum, in quo narrat Poëta Lesbiam vouiſſe, ſi ſibi amicus reſtitutus eſſet, ſe:

Electiſſima peſſimi Poëtæ
Scripta tardipedi Deo daturam.

& claudit totum inuentum verſiculis:

At vos interea venite in ignem
Pleni ruris, & inficetiarum
Annales Voluſi, cacata charta.

Quod ſi neq; luberet ignem eam in rem aduocare, fas erat iratis Muſis natos verſus mittere ad officinas, in quibus piper, thus, ſalſi piſces, aut eiuſmodi teguntur tradendi emptori. hinc lege-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

legere est apud Martialem: *lib. 3. Ep. 2.*

Festina tibi vindicem parare,
Ne nigram citò raptus in culinam
Cordylas madida tegas papyro.
Vel thuris, piperisq; sis cucullus.

vulgati Codices legunt Cordyllas, sed ex Plinio, & Athenæo emendandus est versus. Plinij sunt verba: *Cordyla, & hæc pelamis pusilla, cum in pontum à Meotide exit, hoc nomen habet.* & lib. 9. *Cordylæ appellantur partus, qui fœtas redeuntes in mare auctumno comitantur. limosæ verò à luto pelamides incipiunt vocari, & cum annuum excessere tempus thynni:* sed reuertatur dissertatio ad argumentum. apud Martialem sermo conuertitur ad librum: *libr. 32. cap. 11.* *cap. 15.* *lib. 4. ep. 42.*

Nec scombris tunicas dabis molestas.
Si damnauerit, ad salariorum
Curras scrinia protinus licebit.
Inuersa pueris arande charta.

sunt salarij, qui vendunt salarium. Flauius Vopiscus in Probo: *In salario diurno bubulæ pondo, porcinæ pondo sex, caprinæ pondo decem, cum lardo, bubalino, salis, olerum, lignorum quantum satis est.* à Græcis sumptum est, qui vocant ἀλάριον quod idẽ est cũ σιτηρεσίῳ & opsonio, cumque eo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

quod datur ad victum. latius deinde sumptum est, & acceptum pro mercede, & stipendio. dubitare tamen non possumus, quin ortum sit inde nomen, quod ad diurnum victum (sic interpretatur salariũ Cornutus Persij interpres) darentur multæ res salsæ, vt tamen non excluderentur panis, vinum, & similia. Vopiscus profectò cum agit de paupertate Aureliani, ait illi venienti Romam destinata fuisse salaria, inter quæ numerat panes militares numero sexdecim, panes militares quadraginta, vini mensalis sextarios quadraginta. nunc addamus cætera, quæ diatribam expleant. Persius:

Nec scombros metuentia carmina, nec thus.

pro scombris dixit supra Martialis, Cordylas, quibus chartas indoctas attribuit instar tunicarum molestarũ, vt alludat ad eos, qui supplicio afficiebantur induti tunica, de quibus Iuuenalis protulit illud: *Sat. 1.*

Tunica punire molesta.

ad verba Persij iam prolata hęc annotat interpres vetus, vt nouerimus bona carmina nullum periculum habere manendi apud salsamentarios, & thurarios. Ego malim dicere nullum eis imminere discrimẽ, vt ferãtur ad eiusmodi homines.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

mines. Cæterum idem scholiastes per scombros ait significari salsamentarios, per thus pigmentarios. Catullus de historia Volusiana dixit. quod laxas scombris sæpe sit datura tunicas. quæ memoriæ hæserunt Sidonij, cum exarauit:

Quæ scombros meritò piperq; portet.
Nam quisquam Deus hoc dabit, relictæ
Vt vel suscipiat bonos odores?

Obstetricis literariȩ finis.

PAGA-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

PAGANINI GAVDENTII I. C.

In Gymnaſio Piſano è prima ſede eloquentiam Profitentis

EPIGRAMMATA Noua.

87

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Illustris. & Reuerendis. Viro

CASSIANO EQVITI DE PVTEO

Eminentis. Cardinalis Francisci Barberini Pincernę.

VLLVM ex eorum numero, qui politiores literas, bonasq; disciplinas profitentur, in Italia hac tempestate est reperire, qui tibi, Vir Illustris. innotescere, tuam in se deriuare beneuolentiam non cupiat. Mihi verò non protrita felicitate contigit trium quatuorq; annorum spatio, dum degerem in Vrbe, ex humanitate, qua polles, ingentem percipere fructum, fruiq; etiam

 ser-

ſermonibus, qui arguti, & òppidò eruditi ſemper ſunt. Vt verò propenſionis erga me radijs conata fuerit intercedere nebula, ipſa tamen tranſitu per Vrbem Piſarum Viri eximij Reuerendiſs. Epiſcopi Ioſephi Mariæ Suareſij, diſiecta prorſus, & diſſipata eſt, vt iam recto, & irretorto pede ad te non dubitent properare Epigrammata mea Noua. An excipienda hilari fronte? Tenuia ſunt, fateor, formidantque acumen, acerrimumque iudicium, quod ad legenda monumenta adferre ſoles. ſperant tamen dextris Muſis, dextroque Phœbo lares ingredi. habent parentem, qui de ſingulari virtute, qua fulges, nunquam non apud omnes magnificis verbis eſt locutus. Pleraq; occupantur in laudandis viris doctrina, & eruditione claritatem famæ adeptis. Quis verò te vno nunc apud Italos magis ipſorum gloriam cordi habet? Natus quoq; eſt partus in Etruria, imò in inclyto Piſarum Atheneo, cuius pulpita hodieque non deſinunt reſonare immortale tui Patrui Archiepiſcopi nomen. audita ſunt pleraque carmina, quę prodeunt, ab ingenuis præclaręque indolis adoleſcentibus, liberalitate Puteana veræ ſapientiæ ſedulam nauantibus operam. Quod ſi igitur intellexero reipſa, ingenioli conatum hunc tibi, vir Illuſtriſs. arriſiſſe, audacia ſumpta iubebo publi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

publica frui luce, Heroica, Liricaq; in ſcrinijs adhuc latentia, quo beneficio incredibilē in modum meam deuincies tenuitatem. Vale Vir Illuſtriſs. & verſiculos innocuos, lædere neſcios, auctoritate, qua præſtas, aduerſus garrulos tenebriones tuere. Dabam Florentiæ idibus Octobris. M. DC. XXXVIII.

Tuæ Illuſtriſs. amplitudinis

Obſequentiſs. Seruus

Paganinus Gaudentius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

LECTORI S.

VAletudinis meæ ratio tulit non ita pridē, vt ſepoſitis grauibus ſtudijs, ad amœna Poëtarū vireta diuerterer. Qua in re nihilominus dedi operā, ne ludicra, & inania eſſent, quæ ſcriberem, ſed ſic delectarent, vt emolumento non carerent. argumentum inter ſeueritatem, & luſum incedit medium. Cum enim multi ſua Epigrammata pleraq; omnia de rebus ſacris componant, aliqui verò libellos impendant amori, ego in alia abiui, de re bellica, ciuili, hiſtorica, literariaq; exarans verſiculos, qui præcipuè clarorum virorum velificantur gloriæ. An pro dignitate materiæ me geſſerim, tu videris Lector. nam, vt publici iuris facerem; quæ legis, amici cum pleraq; attentè audiuiſſent, imò & legiſſent impulerunt. Vale, & meis conatibus faue.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Ad Magnum Ducem Etruriæ

FERDINANDVM SECVNDVM.

NNVM dum renouat Iáni bifrontis imago,
Perq; nouas rapidus Sol parat ire vias,
Qua prece sollicitant Tuscorum Numina Pisæ,
In Templum populi quæ pia vota ferunt?
Dvx Magnvs, ditione potens, sit sospes in annos,
Quot Pylij narrat fama fuisse senis.
Ipsius hoc pietas, & cura benigna meretur,
Quam nostri, Patriæ ceu Pater, vsque gerit.
Cuncti vnum hoc optant, nam saluo Rege, per vrbes
Omnibus alma fauet, non sine pace, salus.

Ad Eundem.

II.

Paucis vèrsiculis tibi sum, Dux Magne, precatus
Nestoream vitam, dum nouus annus adest.
Tu mihi largiris profuso munere nummos,
Atq; iubes verbis pondus inesse meis.
Omine felici rata sunt mea vota, precesque,
Sic tibi continget vita, salusq; diu.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De ſucceſsibus Matthię Principis ab Etruria aduerſus Suecos.

III.

Cedite, ſi ſapitis, Victori, cedite Sueci,
Mediceoq; Duci ſubdite colla Getæ.
Auſpice namq; aquila veſtras diuerberat arces.
Et dextro vibrat tela triſulca Ioue.
Excipiet placidus cedentes, mitis in omnes
Ceu pater, haud leges, ſed pia iura dabit.
Si contemptores pacis, gerere horrida bella
Pergitis, & cœlum terrifici petitis,
Vt quondam Enceladum deiecit Iupiter, ipſe
Impoſito domitos vos premet vſq; iugo.

Guidoni Cardinali Bentiuolo.

IV.

O Qui Thucydidem magnis annalibus æquas,
Et condis, Tacito non minor, hiſtoriam,
Quos tibi ſubmiſſos comitatur littera verſus,
Sidereis propius reſpice luminibus,
Spretis vt latebris, iuſſaq; recedere nocte
Auſint Pieriæ templa ſubire Deæ.
Nam quid non auſint fœtus, auſintq; papyri,
Quas audere iubet luminis aura tui?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Ad Comitem Matthiam Galassum, ducem exercitus Cæsarei.

V

PVgnásti toties victor, generose Galasse,
Excitus inuicti Cæsaris auspicijs.
Arua Cheruscorum penetrásti haud territus Albi,
Territus haud syluis, nubiferisq; locis.
Te Galli timuere grauem, cum verteret illuc,
Vnde priùs tulerat signa, Valetta celer.
Tampier, Aldringer, Buchoius, Holcus, & ipse
Tillius, impauidi tot cecidere Duces,
Tu superes, Martemq; cies, & prœlia misces,
Exemplisq; auges fortia facta tuis;
Ingenti quorum numero iam fama laborans,
De te cum retulit plurima, plura silet.

Ad Iohannem Mediceum, Equitem S. Iacobi, Magno Duci Etrurię à sanctiori Consilio, bellicorum tormentorum Præfectum Generalem.

VI.

INgenti Iuuenis laudum succensus amore
Liquisti Patrij dulcia tecta soli.
Ostenda expugnata olim felicibus armis,
Militiæ ostendit prima elementa tuæ.

Extre-

Extremam Hesperiam lustrásti, & Punica regna,
Te Mauri, Numidæ te timuere leues.
Cinxisti Auriacam sollerti indagine Bredam,
Tunc Mauors lauro tempora cinxit ouans.
Iam prope dediderant se mœnia pressa Casali,
Inuidit tantum sors inimica decus.
Sancta sagax Regis tractásti arcana Philippi,
Eugenię solitus verba diserta loqui.
Redditus hinc Patrię, gemino splendore refulges,
Pacis muneribus, militiæq; bonus.
Sic tua Dux magnus vigili dicta excipit aure,
Et solidæ Fidei certam habet vsq; fidem.

Clementi Merlino Rotæ Romanæ XIIViro.

VII.

SEu cupias Prudens paret, non paret, habere,
Sanctaq; legiferæ pandere iura Deæ,
Seu lubeat latebras naturæ educere in auras,
Et Sophiæ abstruso te insinuare adyto,
Siue animus ferat æthereas transmittere sedes
Remigio ingenij, Cœlitibusq; frui,
Seu quatere ingentis placeat Demosthenis arma,
Et coram Æneadis grandia dicta loqui,

Siue

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Siue velis quandoq; pium deducere carmen,
Pierioq; agilem vertice ferre pedem,
Omnia magnanimo validus conamine tentas,
Omnia non læuo suscipis auspicio,
Et peragis Merline potens, Merline Latini
Imperij aurea lux, Æmiliæq; nitor.
Vsq, adeò qui duis potes vnus, & vnus vbique,
Sol velut ætherius, lucida tela iacis.

Ad Antonium Curinum Pontremulensem, Magni Ducis Auditorem Cameræ Fiscalis.

VIII.

APua tolle caput, veteri splendore renidens,
Et pulchrum insolito lumine sparge diem.
Nam germem Virtutis, honos, tua pignora clarat,
Et iubet excelso tramite ferre gradum.
CVRINVM dare iura iubet, legesq; tueri,
Et sontes meritis plectere supplicijs.
Vt qui more refert Curios, grauitate Catones
Scitq; Æquum magno non Labeone minor,
Ille etiam rigidus vindex, probitatis amorem
Afferat, & tutos non sinat esse malos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Opere Italico Antonij Iulij Marchionis Brignole Sale.

IX.

INclyta mens Iulj quondam auersata quietem
Semper mansurum condidit Imperium.
Nescia stare loco tua mens, celsissime Iulj,
Per faciles motus, per variasq; vices,
Magnum struxit opus, stabili quod mole superbum
Non priùs extremum sentiet exitium,
Quam terrã immensam, quam regia tecta Tonãtis,
Templaq; Neptuni destruat atra dies.

De eodem.

X.

STare loco nescit domus omnipotentis Olympo,
Signa citus Titan per duodena ruit,
Dumq; ruit terras immenso lumine complet,
Hinc varios fœtus parturit omnis ager.
Sic tua diffundit radios, generose Dynasta,
Mens otj impatiens, mens imitata polum,
A Salio vt trepidæ fugiant cum nocte tenebræ,
Et toto nomen fulgeat orbe tuum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Ad Iulium Rospigliosum Vrbano VIII. ab Epistolis.

XI.

Aiebam nihil esse meas chartasque librosque,
Et nil versiculos, & mea verba nihil.
Tu contrà, esse aliquid dicis, Clarissime Iulj,
Vtque aliquid laudas, dignaq; luce vocas.
Mire opifex verbis, quantum tibi debeo, per quem
Iam mea sunt aliquid, cum nihil ante forent.

Gerardo Abbati Sarraceno,

XII.

Socratico sermone mades, Sophiaq; redundans
Dicere magniloquo cum Cicerone potes.
Pontifices memoras, & Vatum mystica dicta,
Romulidúm tabulas cum Labeone refers.
Cur tellus quandoq; tremat, cur luna laboret,
Nosti, se refluа cur vice Thetis agat.
Concinis Etruscum mira dulcedine carmen,
Dum Bembi numeros exprimis, atq; Casę.
Bilbilico argutus cum Vate Epigrammata pangis,
Interdum Flaccum, Virgiliumq; sonas.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Zeuxin agis Pictor, cedit tibi Thracius Orpheus,
Si tangas resonæ dulcia fila lyræ.
Omnia sideream trahis ad miracula mentem,
Quæq; alios decorant dissita, iuncta tenes.

Claudio Achillino Iurisconsulto Bononiensi.

XIII.

Ergone magnanimi te nunc radiata Quirini
Vrbs habet, & genium suspicit ætherium?
Suspicit ingenium, Claudi, quo remige curris
Per Sophiæ Oceanum, per freta magna Sophûm.
Quin celer immensi lustras confinia mundi,
Sidera quin tentas, Cœlituumq; domum,
Vnde refers quos euentus mortalibus olim
Intentet dextro Iupiter auspicio.
Frigida Saturni quid stella minetur, & atrox
Mars paret, incensus lumine sanguineo.
Aut si mysta velis secreta haurire Parentis,
Qui sobolem mortis subdidit imperio,
Mira doces, fundente fide radiantia dicta,
Dicta piæ excelsum simplicitatis opus.
Sed non simpliciter Fidei te scita sequuntur,
Christicolûm arcanis pondus inesse iubes,

Dum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Dum rapis ingentes subtili indagine mentes,
Illuc, non trito quò via calle vocat.
Non salebras horres, rapidæ non deuia rupis,
Abrupta haud dubitas per loca ferre pedem.
Mox alio signare solo vestigia gaudes,
Et dulci orator diffluis eloquio,
Hinc bibis Aonium generoso pectore fontem,
Vt folijs veles tempora Pierijs.
Talibus æthereum radijs si Tybridis vndæ
Immotæ aspiciunt, magnaq; Roma stupet,
Non tamen humanus te deserit ordo loquendi,
Aura non pulsat mobilis ambitio.
Candor adest menti; nec amas dediscere amicos,
Fœdere conciliat quos bene culta fides,
Hos inter si nostra tibi non carmina sordent,
Sublimi astriferum vertice lustro diem.

Ad Iohannem Baptistam Spinulam Abbatem, habentem orationem de Calamitatibus hominum.

XIV.

Viuidus ingenio es, fulges splendore parentum,
Dij robur dederunt, Dij tibi diuitias,
Tuta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Tu tamen hæc celare potes bona, tristia narrans,
Quę gaudent hominum sollicitare genus,
Vis retegam, gesto quod pectore Spinula? cautus
Nobis das spinas, colligis ipse rosas.

Aliud.

XV.

DVm clades hominum generoso disijcis ore.
Et lubricæ incusas subdola facta Deæ,
Excipit auditor voces, spe plenus, & inquit:
Spinula non premimur, quæ premis ipse, malis.

Aliud.

XVI.

SPina rosas munit, spinę stant ordine longo,
Stant circum, roseus ne violetur honos.
Tu quoq; mortalis dum clades dicere vitæ;
Gaudes dum miseras enumerare vices.
Efficis vt pulchræ virtutis purpura, vallo
Cincta tuo, fati temnere tela queat.

Ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Ad Iacobum Gaddium scribentem Elogia.

XVII.

Viue diu Gaddi, qui reddis amabile lumen,
His quorum vitam mors inimica tulit.
Viue diu felix, patuliq; per æquora mundi
Famæ actus penna liberiore vola.
Namq; illum, per quem Doctorũ scripta perennant,
Longa decet Pylij viuere secla senis.
Quin decet æternæ decorari munere laudis,
Aonij grata pro pietate chori.

Ad Iacobum Gaufridum Parmæ Duci à secretis.

XVIII.

O Qui magnanimi tractas arcana dynastæ,
Et fidis mandas grandia verba notis,
Accipe versiculos tibi quos mea littera defert,
Iudicio vt cuncti stentq; cadantq; tuo.
Felices, creta si te signante notentur,
Plebis vt ignaræ temnere dicta queant.
Felices, etiam si te ducente lituram,
Tardipedis meritos auferat ira Dei.
Est aliquid celebres Gaufridi adijsse penates,
Et tanti arbitrio posse perire viri.

Ad

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Ad Franciscum Braciolinum. De quinq; eius Poematibus.

XIX.

Signa Crucis primo, Francisce, Poëmate dixti.
Dein lepide irrisa est prisca superstitio.
Tertia Romuleo sacratur cura Parenti,
Rupellæ obsidium quarta Camœna canit.
Mœsus in extremo splendescit carmine Ductor,
Vt tandem Musis dicere fas sit, ohe.
Iam satis est operum, requies cum digna labore,
Famaq; quintuplici sit tibi parta sono.

De Actis Concilij Florentini conscriptis ab Andrea Crucio, & editis ab Horatio Iustiniano.

XX.

Exulta fœcunda nouis Florentia fastis,
Et celsum ætherio vertice tange caput,
Quin pulchros renoua regnatrix Roma triumphos
Læta fide, fidei robore læta tuæ.
Nam tibi mollis Ion iterum traducitur hostis,
Marcum iterum, Marcum spicula transadigunt;

Dum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Dum vocat ad dias generosus Horatius auras
Gestorum seriem, doctaq; dicta Crucj.
Qui Latio Graios confert, & græca Latinis
Verba modis resonat, sacraq; bella ciet.
Viuat in historia rutilanti lumine clarus,
Qui vitam & lumen reddidit historiæ.

Ad M. Aurel. Galuanum I. C.

XXI.

IGnaui mala pars secli per deuia fertur
Glossarum, rudibus per loca senta libris.
Hinc steriles animis iuuenum innascuntur auenę,
Regnat iners lolium, cum tribulisq; filix.
Horrida barbaries dat iura haud æqua per vrbes,
Romuleum doctas dedidicisse forum.
Raræ animę exquirunt generosa indagine leges,
Heu raræ Masurj lemmata rubra notant.
Hos inter, Galuane, nites dignissimus æuo,
Quod Celsum, & Paulum, quod Labeona tulit.
Vsq; adeò antiquæ potes aurea tempora Romæ,
Prudentum vsq; adeò pandere dicta potes.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Theodoro Amydeno I. C.

XXII.

QVid nunc Romulea rerum moliris in vrbe,
Quid Theodore tibi ſuggerit alma Themis?
Neſcia nam placidæ mens indulgere quieti
Vſque aliquid fauſtis parturit auſpicijs.
Anxia nec ſemper defendis iura clientum,
Non ſemper loqueris verba diſerta foro.
Mercurij quandoq; tholos, & templa Mineruæ
Ingenuo Veterum more ſubire lubet.
Socratis hinc differs ſermones, ſanctaq; dicta,
Et ſolers Sophiæ día reperta canis.
Sæpe quid Europæ portendant fata, quid atrox
Intentet Mauors, ſubdola ſorſq; paret,
Non aliter referas, quam vates Numine pleni,
Atq; olim Clario virgo operata Deo.
Inclyta Vincentj iam mandas forte papyro
Facta, vt perpetuo munere, luce micent.
Ergò Pontificis nos exercebimur ira?
An noſtrum ferient ignea tela caput?
Templa Deúm an tãdem prohibebit adire ſacerdos,
Cui datur æthereas apperuiſſe fores?

O *Num*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Num pietas procul à Tuscis cogetur abire,
Quò Bellona ferox, quò vocat atra dies?
Non hoc siderei placidus regnator Olympi
Siuerit, & priscæ relligionis amor.
Hæc vatem decet, hæc patrem, regemq; sacrorum.
Efferus est quisquis bella ciere potest.

Ad P. Terentium Alciatum è Societ. Iesu.

XXIII.

QVando erit, vt templum subeant penetrale Mineruæ,
Doctorum subeant lumina docta virúm,
Quæ sacra purpurei propugnant iura Tridenti,
Et referunt purum, candida tela, diem?
Germanæ nitidam historiæ dum lampada præfers,
O pater, ò socij lux radiata chori.
Rumpe moram, pœnas luat ilicet impius ille,
Qui Romæ impegit, crimina ficta, dolos.
Rumpe moram, Cacumq; nouũ furua extrahe sede,
Roboris Herculei dium imitatus opus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

In librum Genialium Quęstionum Lælij Mancini.

XXIV.

VT placent alij Genium, conuiuia curant,
Et lautis gaudent mensam onerare cibis.
Aurea tu contra prudentum scripta diurno,
Nocturnoq; soles peruolitare oculo.
Hinc epulis reples libros, doctissime Læli,
Ingenuas Genio delitiasq; facis.
Non vllum magis ipse sibi conquirat honorem,
Non aliudue Deus munus habere velit.
Hinc etiam gratus tua dicta tuebitur olim,
Et longæua libro viuere secla dabit.

De quæstionibus practicis eiusd.

XXV.

IAm mentem, Mancine, hilaras Genialibus escis,
Suauiaq; in chartam dogmata abire iubes.
Mox pia bella cies, defensurusq; clientes
Ingrederis tetricum, tetricus ipse, forum.
Omne tibi ferimus punctum, si mobilis actu
Nunc hilaris, sed mox serius esse potes.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Ad Eundem.

XXVI.

HAs tibi non ideò defert mea littera nugas,
Vt celeres subeant lumina docta virûm.
Illis sat famæ penetrare Antenoris vrbem,
Inq; tua, Læli, posse latere domo.

Ad Alexandrum Marsilium.

XXVII.

MAgnus Alexander poterat considere Pellæ,
Rex Macedûm poterat delituisse domi,
Maluit ingentes in prælia trudere curas,
Et noua bellando quærere regna foris.
Tu quoq;, Alexander, voluisti linquere Senas,
Nescius in patrio consenuisse solo.
Magni vt Aristotelis fulgentia signa secutus
Assertor Sophiæ sceptra beata pares.

Ad Franciscum Rosserminum, habentem orationem de laudibus Magnę Ducis Etruriæ.

XXVIII.

SI cum Romano orares sermone, loquelas
Plausibus excepit maxima Roma tuas.

Cur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Cur nunc mutantur Tuscis, Francisce, Latina
In laudes Magnæ dum Ducis ire paras?
Tuscorum dominam voluit, qui dicere Tuscis,
Tuscus, ais, Tusco debuit ore loqui.

De libro Epigrammatum Andreę Mariani Philosophi, & Medici Bononiensis.

XXIX.

ARgutum Aonio tornare Epigramma labore
Vno te meliùs quis Mariane queat?
Relliquiæ Romæ, sacrata id Marmora clamant,
Quæ Diuis posuit Relligionis amor.
Vidi olim properè, & cupidus tua carmina legi.
Cogor at aureolo nunc caruisse libro.
Hoc petere est, inquis, peto, nòn nego. Lẽmata amico,
Largiri chartas quis renuatq; suas?

Petro Petri Dantiscaho.

XXX.

QVæ quandoque tibi transmitto Epigrammata, Petre,
Sunt faciles nugæ, sunt apinæq; leues.

Tuta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Tu tamen esse aliquid iudex non tetricus inquis,
Vtq; aliquid decoras laudibus immodicis.
Pone modum nimio, qui te perstringit, amori
Et Censor rigidum sume supercilium,
Vt melior sit charta tuis confossa lituris,
Aut subeat, melior si nequit esse, focum.

P. Cyrino Sanctio, qui Epigrammata ista librum Musicum appellauerat.

XXI.

SEu pia versiculos contingit Musa lepore,
Phœbeosq; viros Musicus ardor agit,
Seu Vatum resonæ ducuntur ab æthere voces,
Et numeris aptè concinit Harmonia,
Musica cum vocites mea carmina, Musica sunto,
Omen & euentus comprobet ipse bonum.

In obitum Nicolai Villani.

XXII.

DIuitis ingenij si quem circumfluus humor
Donaret vitæ munere perpetuæ,
Si Sophiæ penetrale adytum, & generosa vetusti
Cognitio secli, Pieriusque labor,
Posset

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Posset atram differre diem, fatumq; morari,
Forfice cum stamen scindere Parca parat,
Non iam compositus tumuli Villanus in vmbra
Terra foret, non iam terra iaceret iners,
Romulei pars magna gregis, lux magna Sophorum
Lux foret, vt Titan tela corusca vibrans.
Sis sapiens, Senecam exæques, superesq; Platonē,
Obscures magni lumina Aristotelis,
Non Cicerone minor dicas, referasq; Maronem,
Diuino referas pectore Mæonidem;
Te tamen abripiet mors, nescia cedere Phœbo,
Nescia tutelæ cedere Palladiæ.

In obitum Horatij Vuettæ I.C. Perusini.

XXXIII.

QVam meritò lacrymas generosa Perusia fundis,
Occupat & plateas luctus vbiq; tuas.
Quam meritò tristi suspiria pectore ducis,
Incusasq; Atropon, sæuasq; fata vocas;
Fertur ad exangues dum doctus Horatius vmbras,
Et gelidus muta contumulatur humo.

Nam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Nam nitido excelsę splendescens lumine mentis
Norat ab æthereo ducere Sole diem.
Iam face Lucinæ haud læua, iam Pallade dextra
Ibat ouans auctus fœtibus ingenij.
Omnia sed tacitis Parcæ, mersére tenébris,
Lux fuit, Ausonij lux fuit ista soli,
Lux fuit, & frustra diuerberat aëra carmen,
Quod querula Vuetam voce sonoq; ciet.
Persephone surda est, non audit Pluto querentes,
Contemnitq; pias ianua nigra preces.
Sed quid ego memoro imperium Iunonis auaræ,
Quid refero vestras lurida regna fores?
Egregias animas regio stellantis Olympi
Excipit, & lętas sede nitente beat,
Te quoq; (quis dubitet?) virtus contermina Cœlo
Vueta altisonis orbibus inseruit,
Vt pius intentis recites tua carmina Diuis,
Insolitisq; animes candida dicta modis.

De Petro Menghino primo Preceptore suo,

XXXIV.

TE duce litterulas didici, didiciq; docente
Te, Petre, Romuleis reddere verba modis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Fontibus Arpini puros deducere riuos,
Et placare sitim flumine Virgilij.
O studij generosa tui pietasq; fidesque,
O cura ignauas nescia ferre moras.
Qua celerare gradum pectus iuuenile iubebas,
Magnorum reserans día reperta Virúm.
Paruis ergò aliquid rebus si forte paratum est
Laudis, & horresco iam minùs inuidiam,
A te principium sumptum est, Menghine, laboris,
Auspice te stratam nunc quoq; curro viam.
Te sine nil mea mens molitur amore sciendi,
Te sine nil vrget, te sine nil peragit.

De Dauide sternente Goliath.

XXXV.

IMmanis Goliath vocat in certamina turmas,
Insultatq; pijs, fulmineusq; furit,
Exilit intonsis, Iessæa propago, capillis,
Ceruicemq; hosti demetit exanimi.
Ite feri, nunc ite animi, atq; ingentibus iris
Ipsius audaces templa Iouis petite,
Si puer innocuus cœlo aspirante Gigantem
Conficit, & victor læta trophæa refert.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Illustribus fæminis, quæ perierunt amando.

XXXVI.

CEu fera transfigitur Procris feriente marito,
Sustulerunt Semelen tela secunda Iouis.
Nimboso è Leucate salit male mascula Sappho,
Aeria è turri Sesta puella ruit.
Induit in laqueum fauces Minoia Phædra,
Occidit optato Laodamia viro.
Ænea profugo pectus transfigit Elisa,
Infelix Thysbe coniugis ense perit.
In sua Canace ferrum quoq; viscera stringit,
Actias aspidibus se Cleopatra necat.
Cum tot sæuus amor multárit morte puellas,
Fœmina fallaci credet an vlla Deo?

De Annibale.

XXXVII.

ÆTernum Æneadis odium, exitialia tela
Iam sæuus iurat patre monente puer.
Concussa Hesperiæ regio, expugnata Saguntus
Ediderunt primæ munera militiæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Mox Pyrenæos ausus transmittere saltus,
Fæcundum tenuit, Gallica rura, solum.
Mens tulit Allobrogum deinceps regione potiri,
Cernereq; è gelidis cautibus Italiam.
Gradiuus pater afflauit torrentibus ausis,
Non nix, non glacies est remorata viam.
Eridanus stupuit turmas fulgentia signa;
Horruit infracto pallida Roma animo.
Cernimus vndantes Romano sanguine ripas,
Victor tergemina clade cruentus adest.
Flent Latiæ matres, trepidatq; Æneia turba,
Exclamat pauidus ianitor, hostis adest.
Ausonia Fabius cunctando depulit hostem,
Quin vindex Tyrias Scipio vertit opes.
Annibal extorris Bithyna mæret in aula,
Iamq; senex trepidè sæua venena bibit.
I nunc contemptor sancitæ pacis, & aude
Rem patriam armigeræ credere perfidiæ.

De Thracum more.

XXXVIII.

THraces amant pugnare scyphis, turbare prophani
Orgia mensarum, lætitiæq; sacra.

Iuppi-

Iuppiter vt nunquam genus hoc conuiuia norit,
Nunquam Bacche tuo munere mentem hilaret.

De libris Mithridatis à Pompeio translatis Romam.

XXXIX.

POst versas Orientis opes, Mithridatica Regna,
Post domitos Colchos, post Scyticasq; vias,
Quale decus peperit Magnus victricibus armis,
Quæ tulerunt currus munera laurigeri?
Regali sacrata libro patuere reperta,
Quin patuere adyti sacra Machaonij,
Quę misero tetros depellunt corpore morbos,
Viq; salutifera sæua venena premunt.
Quis neget auspicijs Magnum vicisse Salutis,
Contigit hac Romæ si ratione salus?

De Mithridatis successibus, & interitu.

XL.

PErsarum illustri Mithridates stemate clarus,
Diues opum, Ponto Regia iura dabat.
Dulcia mox temnens pacis bona, fœderis expers
Romulei, potuit bella ciere ferox.

Numi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Numinis afflarunt rapidis successibus auræ,
Et tulerunt dextro tramite cœpta pedem.
Cyclades, Euboea, & Delos, cessereq; Athenæ,
Quin posuit fasces Græcia victa suos.
Sed non læta diu arrisit properantibus ausis
Sors, vicibus magnos ludere docta viros.
Sylla acie Regem minuit, Lucullus abegit,
Extremo Magnus sustulit exitio.
Discite mortales pacem haud temerare duello,
Metiri modico discite vota modo.

De Caio Caligula.

XLI.

Belliger in castris Caium Germanice gignis,
Dilectum Caligæ nomine militibus.
Tu moreris, natus non dignus luminis aura
In Latium iuuenis mittitur imperium.
Maxima Roma fauet geminatis plausibus, vsq;
Extollens Dominum te genitore satum.
Sed voces nequicquam hilares, eludit Erynnis,
Nam turpem in labem, monstraq; Caius abit.
Inuisusq; Ioui, dum sæuus funera spirat,
Infami pendit funere supplicium.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Corona Spinea Christi Seruatoris.

HOrrebat genus humanum senteſq; vepreſque,
Quicquid & ingrato nomine ſpina notat,
At poſtquam ætherei generoſa propago Parentis
In Cruce agens animam Spinea ſerta tulit,
Spina roſás ſuperat. Spinæ cognomine clara
Gens Ligus immenſum ſpargit in orbe iubar;

De Mahumethe Arabum Legiſlatore.

XLIII.

MOllis Arabs Mahumeth Actæi more Solonis
Moliri Legum non dubitauit opus.
Quin Cœli interpres voluit, Vateſq; videri
Ingreſſus proprium relligionis iter.
Hinc cutis exſector Moſen imitatus Apellam eſt,
Atq; ſuis carnem noluit eſſe ſuos.
Credite mortales vnum regere omnia Numen,
Clamat, & inclamat, non generare Deum.
Talia dum memorat Mechæ, dum Sergius illi
Inuiſo Monachi nomine dignus, adeſt,

Per-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Perfidus inualuit, totoq; Oriente subacto
Imperitans floret nunc magis, atque magis.
Ludere seu lubuit sorti, seu nescia flecti
Vis Fati iussit, seu fuit ira poli;
I precor, & postquam trutinasti cuncta labello,
Dic Sophe, cur regnet impia relligio?

De Carolo Magno sæpiùs transeunte in Italiam.

XLIV.

Carole cur toties superas fulgentibus armis
Aërias Alpes, Ausoniamq; petis?
Non iuga formidas, quæ triti nescia callis
Dura caute rigent, horriferaq; niue.
Nunc celerem impellit Latij te littera patris,
Quem Rex, non vna clade cruentus, agit,
Mox decus imperij, & laudum generosa cupido
Hibernæ spernit sæua pericla viæ.
Hinc septimgeminos fert mens inuisere colles,
Priscæ iter hoc suadet relligionis amor.
Quam bene cuncta ausus lætis successibus vrges,
Exigis euentu quam bene cuncta pio.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De S. Catherina Senensi.

XLV.

VT teneros Catherina annos impendit amori,
Numinis vt telo saucia numen amat.
Vt temnit generosa thorum, Veneremq; iugalem,
Et Christi intactum casta cubile subit.
Hinc Superûm alloquio fruitur, funditq; loquelas,
Celtarum attonitus quas stupet ordo patrum.
Sic victa haud renuit spoliari sede Latina
Gallia, & Ausoniæ reddere Pontificem.
Thure colat mundus Senarum Heroida, Romæ
Quæ potuit fasces restituisse sacros.

De Beatrice Dantis Aligerij,

XLVI.

TE sine non licuit Danti, generosa Beatrix,
Edita siderei templa subire poli.
Discere non licuit magni secreta Tonantis,
Non Superûm mensis alloquioq; frui.
O Vatis bene fida comes, dulcisq; Magistra,
O lux, ò Pindi sidus inoccidum,
Quas tibi soluemus tali pro munere grates?
Libantes laticem florea serta damus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Cordaq; pro tauris fulgenti imponimus aræ,
Nec te differimus voce ciere Deam,
Mentibus excelsis rutilum nam pandis Olympum,
Orbibus & vates inseris astriferis.

De Cosmo Medice Florentia pulso.

XLVII.

P*Atria cur ciuem pellis, cur filia patrem*
Vt properè excedat sæua iubere potes?
Occupat insanus furor omnia iura, domosq;
Plebs metuenda truci seditione regit.
Attamen Adriaca Cosmus reuocatur ab vrbe;
Maioriq; redux lucis honore micat.
Sic quẽ dirũ odiũ, & truculenta fugarat Erynnis,
Grata illum pietas, restituitq; fides.

Bella Germaniæ perstricta.

XLVIII.

T*Emporibus nostris sæuo certamine ludit*
Fortuna, & grauiter se probat esse leuem.
Fridricus primum inflammauit Marte Bohemos,
Concussitq; tuam Diue Rodulphe domum.
Sed mox succubuit, fractus prope mœnia Pragę.
Cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Cum victa ad Batauos coniuge fugit iners.
Ambiguum traxit bellum Mansfeldius audax,
Hinc nimium magno cessit & ipse malo.
Pãnonas exciuit Betlemus, sæpeq; vicit
Dacorum fretus robore, fraude potens.
Austriaco tandem cum Cæsare fœdera sanxit,
Duræ auersatus munera militiæ.
Cimbrorum haud eadem mens Regi, classica iussit
Inflari, & cupidos duxit in arma viros,
Heu miserum, Tillí nam vi superatus, & exspes
Holsatos ferro, & Saxonas exposuit.
Ingens Cęsareos deinceps dementia cœpit,
Vt properis peterent gressibus Italiam.
Mincius heu mœstus furibundum exhorruit hostem,
Heu nimium infelix Mantua præda fuit.
Ingemuit pietas, tendensq; ad sidera palmas
Terrarum dominum est deuenerata Iouem,
Ob scelus hoc meritas daret vt Germania pœnas,
Cerneret & gentis turpia damna suæ.
Tolle moras felix, nec pugnas differ Adolphe.
Tolle moras. magni te patris ira vocat.
Ipse tamen tandem dulci spoliabere vita,
Et Lutzæ in campis fusus ages animam.
Scilicet Austriadum valido stat robore moles,
Nescia præsenti Diuúm ope destitui.

De Religiosis legibus Romę.

IL.

ROma vetus cœtum belli de rebus inibat,
In legem vt populos cogeret ire suam.
Nunc pacis splendore micans dat iura puellis,
Vt pura Superos relligione colant.
Omnia commutat series variabilis æui,
Et contempta diu, quę latuère, placent.

De Bremo expugnato à Marchione Legane.

L.

ERidani ripas lata ditione tenebat,
Quin male mulctabat pinguia rura Bremũ,
Non tulit hoc æqui succensus amore Leganes,
Cladem vltrà pulchræ non tulit Insubriæ,
Vt venit, viditq; ferox, aduersa videndo,
Agmina, præpropero iussit abire gradu,
Cæsareus nunc cedat honos, si ductor Iberúm
Plusquam Cęsareo vincere more potest.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

DELPHINVS GALLIARVM

Natus An. M. DC. XXXVIII. mense VIIbri.

LI.

NVnc Genitor varias circũferat arma p oras,
Victor & aduersas dissipet vsque acies.
Belgica concutiat confinia milite cinctus;
Atrebatumque ferox mœnibus immineat.
Mox domitum Gallis iubeat decedere Rhenum,
Et variè populos in sua iura trahat.
Nam si fata sinant vitæ me vescier aura,
Magnum postque Patrẽ sceptra tenere velint;
Bellonam occluso compescam limine Iani,
Vtq; immota vrbes pace fruantur, agam.
Delphinus genus humanum complector amore,
Neue homines pereant Marte, cauebo pius.

De Tunetanis Piratis.

LII.

DVm qui Christicolúm gaudemus nomine dici,
Aduersa irati scindimur in studia,
Dum magno non ęqua Duci est Saturnia Roma,
Et Latium à patribus diffidet Adriacis,

Euen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Euentu dubio dum Gallis pugnat Iberus,
Et proprio Teuton robore concutitur,
Maurus inops dat iura mari, Tyriusq; bilinguis
Haud dubitat ratibus sollicitare fretum.
Hinc pinus subigit nostras, hinc sanguine nostro
Prædo ferox fluctus inficit Ionios.
O scelus ætatis nullo delebile seclo,
O nostrum, ò semper flebile dissidium,
Quando erit, vt pietas sancito fœdere felix
Terrificas lybicum ducat in hostem acies?
Me miserum, nam discerpit verba irrita ventus,
Fertq; vltrà Hybernos vota Borysthenidas.

Francisco Episcopo Venturio.

LIII.

QVi legis hac, voluisq; nouam Francisce, papyrum
Da facilis veniam lusibus Aonijs.
Socratici haud semper licet ire per ardua cliui,
Nos interdum Helicon, vinctaq; verba iuuant.
Ast Helicon, qui nec figmenta vetusta renarrat,
Veridicam mendax nec premit historiam.
En vt Palladios commendat carmine alumnos,
Vrbes non reticet, magnaq; facta canit.

Ergo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Ergò qui Sophiam claras, Floræq; nitela es,
A libro hoc noctem disijce luce tua.

De patribus socijs.

LIV.

S*Vnt socios patres, qui miris laudibus augent,*
Solos suspiciunt, indigetantq; Sophos.
Ast ipsos alij serpentum vt germina vitant,
Quidam etiam multant exilio, atq; cruce.
Si sunt tam praui, si multo crimine sontes,
Cur populo arrident, cur iuuenesq; docent?
Si sunt innocui, ob Sophiam, moresq; colendi,
Cur ingens hominum iam meruère odium?
Discimus hinc, nostræ quæ sit fallacia menti,
Quamq; parum tuto se pede vota ferant.

De Batauorum Republica.

LV.

I*N mortem properat pro libertate Batáuus,*
Dum renuit duro subdere colla iugo,
Quin parat exitium, quin hostes efferus vltrò
Prouocat, & Martis non sinit esse rudes.

Iam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Iam cingit cupidis, tua mœnia, Grolla maniplis,
Sollicitum cogit mox nemus esse Ducis,
Hinc videt armigeros Traiecto excedere Iberos,
Ipsam etiam reuocat sub sua iura Bredam.
Omnia largitur Batauis sors Numine dextro,
Sors potis excelsa in sede locare humiles.

TILLIVS.

LVI.

ILle ego sum, toties, qui pugnas acer iniui,
Victor & asserui Cæsaris Imperium.
Me ripæ timuere Nicri, mihi cornua Rheni
Cesserunt, Albis cessit & ipse pauens.
Agmina Cimbrorum fudi, fixiq; trophæa,
Lumine quæ tristi nunc quoq; Saxo videt.
Attamen extremi Regem emisere Triones,
Belligero validum consilio atq; manu,
Hoc Duce (nam subigit candor me vera fateri)
Vincere bis pulsum me potuère Getæ.
Disce meo exemplo, qui ducis in arma phalanges,
Quam dubio belli se pede finis agat.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Valestenius Fridlandiæ Dux.

LVII.

CVM sæua premerent Veneti obsidione Gradiscam,
In Venetos potui Norica castra sequi.
Mox dubijs Quadorū animis, aquila auspice, prōptus
Austriadum miles Martia signa tuli.
Cimbrorum domitor terras terrore repleui,
Repleui fama solis vtrumq; larem.
Primus ego infregi Suecos felicibus armis,
Me duce Gustauus Rex ruit exanimis.
Qui me Liuor inops agitas clamore iacentem,
Vitæ cum fruerer lumine, mutus eras.

De Milite Valone.

LVIII.

INsere Phœbe Pater Valonis facta papyro,
Cinctus in annales lumine Valo abeat.
Quis mage vel prōptus, vel cautus tendit in hostē?
Quis pressa inuadit mœnia viuidior?
Valonis toties cessit Mansfeldius iræ,
Fridricumq; Ducis munere destituit.
Fama memor totum Buchoij gesta per orbem
Narrat, is illustri stemmate Valo fuit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

In discessum Guastauini, Claramontij, Galuani, Mancini.

LIX.

VNo eodemq; anno, nostrum liquere Lyceum,
Bis duo, doctrinæ pectora plena, Viri.
Iulius hinc fractus senio, fractusq; labore
Ad Ligures abijt, lętaq; regna Iouis.
Scipio siderei Clarus cognomine Montis
In propria mauult delituisse domo.
Galuanus Firmum nostris discessit ab oris
Ingens legiferę gloria, lausq; Deæ.
Mancinus potuit penetrare Antenoris vrbem,
Romulidum vt leges, sacraq; iura colat.
Horum hominum viduata die sapientia languet,
Mæstitiæq; graui pondere pressa iacet.

De vicissitudine bellica.

LX.

INfelix valida Ramson deducitur vrbe,
Quæ nunc Cæsareo subditur imperio.
Vertius ad Rhenum pugnans Mauorte sinistro
Vincitur, & captus Gallica vincla subit.

Erida-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Eridani ripis Gallos depellit Iberus,
Atque Bremum facili subijcit obsidio.
Deditur hinc Gallis Rinfelda, vndaq; bicorni
Gallis nunc Rhenus Rauraca rura rigat.
Sic hilares turbat, mutat sic tristia lętis,
Sors vicibus fallax, sors leuitate potens.

De incerto euentu belli inter Hispanos, & Gallos.

LXII.

AMbiguus nutat studijs certantibus orbis,
Et variè populos effera Erynnis agit.
Illinc Celta ferox turmas in prœlia trudit,
Cui comes it Batauus, Cattus, & ipse Geta.
Austrius hinc pugnat Cæsar, pugnatq; Philippus,
Boius cum forti Saxone in arma ruit.
Cui redimet tandem crines Victoria lauro,
Cui Mars pugnarum præmia lęta parat?
Omnia dum secum peragit consultus Apollo,
Vertitur in mutum nescius Harpocratem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De puero duodecenni veſcente lapidibus.

LXII.

C*Vr puer hic lapides comedat, Sophe, quære-*
re noli.
Eſt monſtrum, monſtrum quis ratione putet?

De ijs, qui gaudent, vel dolent cum Gallis Hiſpaniſque.

LXIII.

D*VM Bellona fremit, Gallis dum pugnat*
Iberus,
Aleaq; euentu luditur ambiguo,
Nunc iucunda refert, mox triſtia littera pernix,
Inde vices mutat ſors leuitate potens.
Ergò ſeu plaudis Celtis infenſus Iberis,
Siue premis Celtas additus Auſtriacis,
Nunc Abderitam amplectens te riſibus exples,
Mox Heracliteis fletibus ora rigas.

Aliud.

LXIV.

G*Radiuus belli varias qui temperat artes,*
Et ſors Gradiuo quæ ſolet ire comes,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Nunc te Democritum reddunt cupidumq; hilaremq;
Mærentem cogunt mox Heraclitum agere.

De N.N. sæpe tentante Rhenum, LXV.

ANne iterũ Rhenũ tentas, Brotolæge, repulsus
Non semel, atq; audes sępiùs ire vias,
Edita Rinfeldam quà propugnacula cingunt,
Et iactat studijs se Basilea suis?
Naufragus haud facilè credit se Nauita ventis,
Dum timet vndisoni nota pericla maris.
Tu tamen haud dubitas capitis discrimen adire,
Irato haud dubitas bella ciere Deo.
Heu miserum. nam, si Vatem non fallit Apollo,
Bellonæ tandem victima cæsa cades.

De Iohanne Vertio capto in prœlio. LXVI.

VErtius aduersas disiecit sæpe phalanges,
Et varium dextro Marte peregit opus.
Nunc vice tristifica Rinfeldam fusus ad vrbem
Cogitur hostili subdere colla iugo.
Quis tibi, Sors, credet Bellonæ signa secutus,
Carcere si laurum vertere sæua potes?

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De obitu Ducis Rohanæi.

LXVII.

HOc duce gesserunt fugitiuæ bella cohortes
Nequicquam in Regem pro nouitate sacra.
Tandem composita discessit pace per alpes
Ausonas ad fines, Adriacosq; patres.
Mox gelidas Rhætorum alpes transcendere iussus
Præceps vitiferos obruit hostis agros.
Quin Fernamundum, Cerbellonumque fugauit,
Cingeret vt gemino frondis honore comas.
Excidit at pulchro virtus memoranda labore,
Dum fremit, & poscit præmia miles inops.
Quò concussus abis? secessum quærere gaudes?
Vertius in socios impete fertur equi.
Corripe tela. graui quatiuntur cuncta fragore.
Turuis, & plumbo laberis ictus humi.
Exanimis num bella cies? iace, nam tua tandem
Te dextra haud vnquam victa iacere iubet.

De ponte Pisarum,

LXVIII.

QVI tam præcipiti ruit impete pons Pisæus,
Area pons, pugnis qui tria secla stetit,

Longo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Longo consilio, longo molimine surgit.
Nempe haud tam facile est surgere, quam ruere.

De obsidione Vercellarum.

LXIX.

ARcem qui properè victor subiecit Iberus,
Nunc quoque Vercellas obsidione premit.
Hic quantum valeas opus est docuisse Valetta,
Et cupidis prædam è faucibus eripere.
Aut, quæ cis montes Gallis Dux imperat, vrbe
Amissa dicet mæsta, Valetta vale.

De obsidione Brisaci.

LX.

GEzius hinc proprio, et Lamboj robore fretus,
Soluere Brisaci cogitat obsidium.
Illinc Fridrici Bernardus sanguine clarus
Pressis intentat mœnibus exitium.
Non sine sanguineo res tanta rubore geretur,
Non sine multijugo militis interitu.
Hoc iubet excusi scelerata insania ferri,
Germanum miserè quod metit vsq; genus.

In ef-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

In effigiem puellæ præferentis nimiam seueritatem.

LXXI.

Cvr tibi frons rugat? fronti cur nubila præfers?
O Dea, cur placidè nil pietatis habes?
Pone supercilij nebulam, pulsisq; tenebris
Redde serenatum lumine, redde diem.
Tu me torua tuens miserum contemnere pergis,
Contemptumq; truci tetricitate premis.
Ergo flens, semperque dolens mea gaudia cogar
Proijcere, oblitus nominis ipse mei.

De risu, & fletu.

LXXII.

Ridet Democritus, quo non sapientior alter,
Doctus Heraclitus fletibus ora rigat.
Non lacrymas fundit, non ridet Zeno seuerus,
Et risu, & fletu gaudet Aristoteles.
Quò se mens animi vertet, quo tramite perget,
Si varijs Sophie passibus ambigua est?

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De eodem argumento.

LXXIII.

VT leuis est, nimium gaudendo fœmina ridet,
Ipsa eadem miserè mollis it in lacrymas.
Vir sapiens, stabili qui dirigit acta tenore,
Nec leuis est risu, nec miser est lacrymis.

De fletu & risu mulierum.

LXXIV.

DVm lacrymas fundit, sua gaudia fœmina celat,
Flet tibi, sed læto pectore fert alium.
Dum ridet, lacrymas misero molitur amanti,
Ridet læta sibi, mæstus vt ipse fleas.
Ergo seu lacrymas fundit, seu fœmina ridet,
Fraudi animum noli credere fœmineę.

In paruulam felem.

LXXV.

FElis adhuc teneros generosis viribus artus
Auge laturos muribus exitium,
Seu vesci tibi lacte lubet, seu pellere gaudes
Carne famem, aut gratos mandere pisciculos,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Omnia sunt præstò, puero præbente, parata,
Nec quicquam famulę sedula dextra negat.
Ergò auidè niueum nunc lac, nunc accipe carnem;
vescere mox grato munere, pisciculis,
Vt dentes paulatim acuens, violentior vngue
Grande feras diris muribus exitium.

In Ignauum.
LXXVI.

Q*VI generosa cupit magnorum inuenta virorum*
Discere, & excelsas Palladis ire vias,
Ille amat expertes somni traducere noctes,
Et libros vigili peruolitare oculo.
Tu satur haud dubitas in multam stertere lucem,
Despumasq; merum, pigraque membra foues.
Inde redux teretes ad mensas prandia curas,
Hinc sopor obrepit, moxq; fritillus adest.
Heu miserum, nam quos iam perdit inertia soles,
Non alios senium dinumerabit iners.

In Rupicem.
LXXVII.

C*Vr multos carpis gaudentem voluere libros?*
Te multos prohibet voluere segnities.

In

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

In Osorem Poetices, & Poetarum.

LXXVIII.

VT sacra Iustitiæ videaris ferre sacerdos,
Nesseq; quod produnt lemmata Sulpitij.
Innocuos laceras furiali dente Poëtas,
Et rabie lusus excipis immeritos.
O te sacrilegum, Latij qui iuris egenus
Induperatorem temnere non dubitas.
Namq; viros, Phœbo qui carmina digna loquuntur,
Exornat iussu Laurea Cæsareo,
Vt quo circundat victricia tempora Cæsar,
Haud alio vates frondis honore micent.

In Eundem.

INtulit Astræam diuina Poetica cælo,
Te Vatum osorem non feret iste locus.

In Semiscium.

LXXX.

SVnt aliqui tibi versiculi, sunt, non nego, quædam
Particulæ historiæ, sunt tibi litterulæ,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Sed sunt tam tenues, exiles, atq; pusillæ,
Vt cunctas liceat dicere seminihil.
Tu quoq; homo es, præfersque hominem, sed munere mentis
Tam paruo, vt iurent te nihili esse hominem.
Ergò da veniam, si te quandoq; vocáro
Seminihilq; hominem, semihominemq; nihil.

In Zoilum de libro edito Florentię.
LXXXI.

QVem Floræ exhibui, nostrũ placuisse libellum
Iratus quereris Zoile, & vsq; doles.
Vt doleas magis, ingentem nunc edere librum.
Cogito, si fatum & Numina læua sinunt.
Quin paro multiplicem molem, numerumq; librorũ,
Vt magis atq; magis discruciere miser.
Sic nisi mutatus læteris, Zoile, mecum,
Te grauis æterno pœna dolore manet.

In Hylęum.
LXXXII.

FRons tibi de rebus perijt, vanissime Hylęe,
Mens perijt. quis te mente carere neget?
Carpere si veterum decus immortale Sophorum,
Et rabido Heroas rodere dente potes.

Impe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Imperium Annæus, numosq; affectat auarus,
At rem dilapidat Patris Aristoteles,
Robustam ignorans Sophien, virtutis egenus
Euertit leges, sanctaque iura Plato.
Tullius est mollis, timidus Cato, Socratis audax
Sermo Deos lædit, Pythagoras magus est.
Hæc effutires, tibi si foret vlla pudoris
Particula, hæc chartis insereresque tuis?
Plecte miser morsu linguam, quæ talia fata est,
Et librum in flammas protinus ire iube.

In Momum.
LXXXIII.

QVicquid ait Pindus, naso suspendis adunco,
Quicquid habent Musæ, quicquid Apollo probat.
Quicquid amant Charites, quicquid Cyllenia proles,
Mellifluo Suadæ quicquid ab ore fluit.
Omnia qui gaudes suspendere, te quoq; tandem
Suspendes fracta, perfide Mome, gula.

In Eristen,
LXXXIV.

VT videare ingens, magnos contemnis, Eristes,
Et iacis in priscos tot maledicta Sophos.

Heu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Heu miserum, nam vera canit si Phœbus Apollo,
Qui nequit ingentes cernere, paruus homo est.

De Roma.

LXXXV.

SIue Amor est, versa excudit quem littera Roma,
Et Veterum genitrix est Venus Æneadúm;
Seu trahit vrbs validas graio de nomine vires,
Conditor & regni est Marte parente satus,
Quam bene res signata notæ respondet vtrique,
Romaq; principijs concinit alta suis.
Namq; sibi populos sociali fœdere iungens,
Ciuibus innumeris patria iura dedit.
Qui verò horrisonas trudendo in prœlia turmas
Tutam in amicitiam non coière pij
Illos necquicquam luctantes, robore fregit,
Et domitos iussit subdere colla iugo.

De Constantinopoli.

LXXXVI.

COnstantine nouam Imperij cur cōdere sedem,
Et sedem Æneadúm linquere cura fuit?

Cur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Cur Procerũ geminas numerum, geminasq; Senatũ,
Legibus & vertis iura Latina tuis?
An capitur nouitate animus, studiumq; parandi
Immortale decus temnere prisca iubet?
Osor an Ausoniæ natus regione pelasga
Haud dubitas Tyberim posthabuisse mari?
Christicolúm an sacris lubuit decedere rebus,
Et pietas Latio est velificata Patri?
Quicquid id, ò Flaui, ò Victor, fuit, haud fuit iste
Lætus Romuleo transitus imperio.
Namq; dedit latam ditio diuisa ruinam,
Et bifidum horruerunt Numina læsa caput.

Alexandria.
LXXXVII.

VT mihi pareret Pharos, & Memphitica tellus,
Vicinoque darem iura verenda mari,
Persarum domitor magno de nomine dictam
Me struxit, Graio iussit & ore loqui.
Hic Ptolomæum tenuit genus aurea sceptra,
Hic leges potuit figere victor Arabs.
Hinc quoque, dum subsum Thraci, quia distraho merces,
Mercator memorat nomen vbiq; meum.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Athenis.

LXXXIIX.

ALma parens Sophiæ, frugum veneranda repertrix,
A Cecrope auspicijs condita Palladijs,
Legiferæ cultrix Cereris, sanctissima legum
Custos, lux orbis, gloria Graiugenûm.
Vt cultu viduata tuo iam barbara facta es,
Et graue fers Thracum sub ditione iugum!
Squallida quin plateas nescis, quin mœnibus orba,
Nil nisi iam tellus diceris esse rudis.
O rerum, quas fata regunt, variabilis ordo,
O miræ Sortis, ludicra iussa, vices.
Qui decus ęternum generi sperare potestis,
Polliciti sceptro lumen inoccidúum,
Lumine Ericthbeæ regioni aduertite, & vrbem,
Si potis est cerni, cernite Cecropiam.

De Cizyco.

LXXXIX.

MAssiliam, Rhodon, & Tyrias Carthaginis arces,
Fama loquax narras, Cizycòn vsq; siles.
Quin

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Quin cane marmoreos pontes, & marmora portus,
Marmoreas turres, mœnia marmorea,
Queis Asię lumen fulgebat Cizycos olim,
Sedes turrigeræ haud inficianda Deæ.
Hæc fida Æneadis potuit contemnere Regem,
Ancipiti haud renuens obsidione premi.
Libertatis amor vicit, vicitq; cupido,
Quæ solet in magnas stringere tela animas.
Cizycon ergò opibus claram, belloq; potentem
Haud dubita deinceps dicere fama loquax.

De Chæronea.

IC.

CEcropiæ lætum nil Chæronea reponit
Palladi, quin narrat flebile Martis opus.
Hellada quo vicit Macedúm Rex, natus Amynta,
Haud dubitans victam plectere seruitio.
Nec silet inuicti nomen memorabile Syllæ,
Infregit magnas qui Mithridatis opes.
Editus hic hausit lumen felicibus auris
Plutarchus, doctæ conditor historiæ.
Graiugenúm meritò sic vrbibus addita fulget,
Immemoresq; sui non sinit esse libros.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De secessu Parthenopes.

XCI.

OTia Parthenopes doctis placuere Poëtis,
Otia Pieridum dulcisono apta choro.
Vrbs pia Virgilium fouit iuuenilibus annis,
Statius huic senium reddidit ipse suum.
Vt cecinit lætus, cum starent sceptra Fridrici,
Actius, & Vates mellea dicta dedit.
Parthenopem Iouiane colis, dum carmina condis,
Inq; patrum cœtu Regia iussa refers.
Magnę animæ saluete, pij saluete Poëtæ,
Parthenopemq; hilares dicite in Elysijs.

De Vlystipone.

XCII.

HVc vaga direxit generosus carbasa Vlysses,
Transgressus Gades, Herculeumq; fretum.
Vrbem constituit, veteri quæ nomine gaudens
Nunc etiam gentis lex columenq; suæ est.
Fulmineã vnde trahens classẽ Alberquerquius ingẽs
Transijt Indorum victor in Imperium.
Quin Lusitanę, imperterrita pectora, turmæ
Effera Brasiliæ perdomuere loca.

Ipsis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Ipsis vt meritò cannę, stacteq;, piperq;
Pendantur fortis munera Militiæ;
Nam quæ nata mari, & terra educuntur in auras,
Magnanimis prostant obsequiosa viris.

De Vienna Austriæ.

XCIII.

CLara Solimanni turrita Vienna recessu est.
Thrax abijt, gentis non sine clade suę.
Nunc etiam antiquum formidat Porta triumphum,
Et suspiratæ munera pacis amat.
Nos tamen in nostros Gradiuum vertimus artus,
Et Germana suo sanguine dextra rubet.
Nam fera Marcomani potuerunt bella ciere,
Cum mixtus Dacis induit arma Quadus.
Fascibus exciderat Cæsar, nisi tuta dedisset
Agmina Principibus fida Vienna suis.
Vt meritò huc genus Austriadum insuperabile bello
Hostibus ex victis rapta trophæa ferant,
Hic hilares Regni tranquilla in sede morentur,
Immensaque, Deúm munere, luce micent.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Florentia.

XCIV.

QVales, Flora, tibi nemorum per amœna vireta
Perpetuo flores veris honore micant.
Flores non inopes rerum, sed fructibus aucti,
Quos vel Bacchus amat, vel colit alma Ceres.
Edita suspicio villarum tecta per agros,
Villarum, queis nil pulchrius orbis habet.
Collibus accliuis, dumis quid amœnius vsquam
Exoriens Titan, Occiduusq; videt?
Quid latas plateas, quid celsa palatia dicam,
Quid solidos pontes sanctaq; templa Deûm?
Docta quid ora virûm referam, quid dulcia vatum
Carmina, quidq; ingens artificum ingenium?
Omnia dum longo meditor decora ordine mecum,
Mundi te Florem dicere cur verear?

De Mediolano.

XCV.

DVm furit ambiguus lento certamine Mauors,
Et grauis immensas Rhætia demit opes,
Quo Mediolanum premitur discrimine rerum,
Nomine quam vario littera ludit iners.

Nunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Nunc Vallis Tellina fremit, Rhætumq; repellit
Ad iuga, nunc vindex Rhætus ad arma ruit.
Iam Galli superant Alpes, Insubria nutat,
Celtica mox repetunt agmina dulce solum.
Quando erit, vt pacis tranquillo munere lęto
Insubres tandem tempora tuta beent?
Aut ineat certamen atrox feralis Enyo,
E Stygia deinceps non reuocanda domo.
Inclyta nam regio longi fert damna duelli,
Et toties victrix hostibus vsq; patet.

De Bononia.

XCVI.

A*Vsoniæ populi, dum clara binominis Vrbis*
Facta renarrantur, lingua animoq; fauent.
Excipiunt alacres docti monumenta Sigoni,
Qui res Felsineas, Pontificesq; refert.
Felsina Tuscorum quondam ditissima sedes
Romulidum iussu est ciuibus aucta nouis.
Post pacis belliq; vices, durumq; laborem,
Submisit Latio sceptra superba Patri.
Vt pulchrum ingenti Sophiæ splendore micaret,
Ingenuisq; animos artibus excoleret.
Salue docta parens, generosa Bononia salue,
Auspicijsq; Deûm læta tuere Sophos.

De Ge-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Gedano, siue Dantisco.

XCVII.

VIstula Sarmaticis Gedanum mercibus auget,
Gedanum, qua nil clarius Arctos habet.
Huc cupidos varijs fert gressus hospes ab oris,
Dirigit huc ratium carbasa nauta frequens.
Pertulit obsidium, & Regis remorata triumphos
Belligeris renuit subdere colla Getis.
Hæc calet ingenti pulchræ virtutis amore,
Hæc Kechermannum, Cluueriumq; tulit.
Liuor iners gelidos cur carpis dente Triones?
Celsa quoq; Arctoo sidera in axe micant.

De Senis.

XCVIII.

QVæ Lupa tutata est Remũ cũ fratre Quirino,
Et pendere pijs vidit ab vberibus,
Illa eadem intrepidos, Gradiui pignora, ciues,
Molliter haud patitur delituisse domi.
Ire iubet gelidum quà Mauors fulminat Istrum,
Quà Rhenus tumidas in mare voluit aquas.
Qualis ibi, Octaui, luctantes corripis hostes,
Inq; Getas vindex stridula tela iacis.

Esse-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Efferus haud alio Gustauus fulmine fundi,
Debuit haud alia res ope restitui.

De Mantua.

XCIX.

M*Antua magnanimo natales imputat Ocno,*
Mantua diues opum, Patria Virgilij,
Postquam fleuit agros pressæ vicina Cremonæ,
Dulci traduxit tempora pace fruens.
Ast miseram nuper per cæca silentia noctis
Germani sæua diripuere manu.
Nempe quibus multos risit fortuna per annos,
Hos vice tristifica vertere fata solent.

Pisę.

C.

S*Ardiniā quondam domui, captumq; Masauctē*
Aduexi, latè sum dominata mari.
Iura dedi populis, portuque potita Panormi
Maurorum gazam, diuitiasq; tuli.
Construxi turrim distorta mole superbam,
E Solymis tellus terra petita mihi est.
Cęsareas constans sum partes vsq; secuta,
Proq; Federicis Martia signa tuli.

Me du-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Me duce Pandectes victa huc migrauit Amalphi,
Pandectes, quo nil sanctius orbis habet.
Hæc olim, nunc magne tibi Dux pareo, longa
Pace fruens, leges sunt mea regna tua.

De Luca.

CI.

POst casus variasq; vices, longumque laborem,
Quo fortuna vrbes ludere sæua solet,
Libera inocciduo splendescit Luca nitore,
Et dat iura sibi mitia, more suo.
Romuleæ rupem fidei pietate tuetur,
Et sancto priscos ritu imitatur auos.
Hesperij sequitur partes generosa Philippi,
Hac stabilem & tutam se fore credit ope.
Promptior haud alibi exacuit solertia Ciues,
Ingentesq; docet condere diuitias.
Fæminea nihil est forma conspectius vsquam,
Et nusquam formæ gratia maior adest.
Dat quoq; Luca viros Gradiui patris alumnos,
Audent qui forti stringere tela manu.
Non semel it celeri Castruccius impete hoste.
Non semel oppresso victor ab hoste redit.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Massilia.

CII.

PHocide digressi validam posuère coloni
Gallorum noto in littore Massiliam.
Celtica gens deinceps graio sermone locuta
Ingenium ingenuis artibus excoluit.
Hinc etiam è Latio potuit traxisse iuuentam
Socratici hausturam día reperta chori.
Romulidûm meliùs bellarit mascula virtus,
Imperio populos subdideritq; suo.
Hellados hoc decus est, Sophia componere mores,
Eloquijq; homines non sinere esse rudes

De eodem.

CIII.

DVm præceps veluti torrens trahit omnia Cæsar,
Et Magnum Roma cogit abire suas;
Quis potuit rapidum victoris sistere cursum,
Atq; citis remoram gressibus inijcere?
Massilię hoc decus est, Phocęę gloria gentis,
Inuida quæ senij temnere secla potest.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Augusta Rauracorum.

CIV.

RAuracus Augustam vt doluit cecidisse Colonus
Quò Superi, quò nos ire iubetis ait?
Non procul irriguo quà labitur agmine Rhenus,
Ambiguos vrbem condere Nympha iubet.
O decus Heluetiæ, regali lumine fulgens,
O nitido Augusti nominis aucta die.
Pacis habe fructus, dum Mauors concutit arcton,
Dum Bellona furit, te regat alma salus.

Curia Rhętorum Metropolis.

CV.

CVria Romulidum quondā, nunc Curia dicor,
Curia Rhętorum, qui iuga celsa colunt,
Alpes vt videam, careo tamen Alpibus ipsa,
Namq; humili surgunt mœnia structa situ.
Haud tumidis Rhenus me præterlabitur vndis,
Em neo populi lex, columenq; mei.
Huc rapidi coëunt pro libertate manipli,
Sæpeq; ciuili seditione premor.
Non aliter constat libertas. libera corda
In studia & turbas inuida Erynnis agit.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Pistorio,

CVI.

Virtutis generosus honos, splendorq; vetustus
Inclyta Pistorj mœnia condecorat,
Pectora condecorat, fortissima pectora, ciues,
Quos placidos reddit candor, & alma fides;
Non absunt socij patres, non suada iuuentam
Deserit, ingenuus non caret arte labor.
Iustas fundit opes tellus, cultissima tellus,
Quà pingues vertit Tuscus arator agros.
Felices animæ, queis tot dona annuit æther,
Si tantum vnanimes vinciat arctus amor.

De Nortlinga.

CVII.

Nortlingam exiguum prope collem Sueuia norat,
Vixq; vrbem audebat dicere fama prior.
Pannonicam at postquã memorat Victoria laurum,
Victis eq; Getis rapta trophæa canit,
Gloria Nortlingæ Austriaco transcripta triumpho
Immensum toto spargit in orbe iubar.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Franchetalium.

CVIII.

FRancorum Vallis germano nomine dicor,
Illustri Nemetum conspicienda loco
Fida Palatino varium sufferre laborem,
Et potui restans obsidione premi.
Tandem Cæsareas in partes dedita cessi;
Et subsum imperio, victor Ibere, tuo.
Sic genus Austriadū irritat dum Marte Fridricus,
Fascibus infelix excidit ipse suis.

De Clauenna.

CIX.

CLauis es, Alpinas reseras quæ tramite rupes,
Clauennæ hinc apto nomine clara micas.
Quas Mediolanum dat merces diuite censu,
Quas è Tyrrheno dat Ligus ora mari,
Per iuga Rhætorum magnum transmittis ad Istrū,
Adq; vrbes, fortis quas colit Heluetius.
Diues eras olim, cum nondum classica sæuus
Inflàsset Mauors, lætaq; pace fores,
Nunc miserè cladem memoras, nunc tristibus vrges
Non audituros Cœlicolas precibus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Pesclauio Patria Auctoris. CX.

TRames vbi aërias Rhætorum detegit Alpes,
Et lento incipiunt surgere colle iuga,
Quà bene cultus ager glacialem submouet Arcton,
Et Lacus occiduam prospicit Italiam,
Pesclauj haud humilem est operæ cognoscere Vallē,
Quam natura arcto munijt ipsa loco.
Híc ego vitales quondam hausi luminis auras,
Hic lusi, puer hic litterulas didici.
Hic etiam reliquæ traducere tempora vitæ,
Hoc cupiam, haud alio consenuisse solo.
Aspera sit tellus quamuis, tamen hæc mea dulcis,
Hæc Patria est. Patria quis caruisse velit?

De Pindaro, Anacharsi, Democrito, Orpheo, Tychone. CXI.

EGressus Scythia est Anacharsis, discere doctus,
Hospitio doctus discere Graiugenûm.
Democritum Abderæ felici sidere natum
Suspicimus, dèderunt Orphea Sithonij.
Pindarus est Thebis auctus vitalibus auris,
Queis tribuit terris se Tycho? Cimber erat.

I nunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Inunc, atq; nega quandoq; ſub aëre craſſo
Naſci virtutis germina, liuor iners.

De Anaxagora.

CXII.

OMnia quod celeri trutinaret acumine mentis
Emicuit mentis nomine Anaxagoras.
Sed Sophiæ indulgens dum pergit diſcere, rura
Neglecta in turpem vidit abire ſitum.
Inunc, & docto ſcrutari cuncta labore
O Sophe, ne differ, pauper vt indigeas.

De Hippocrate.

CXIII.

NVllum tela petunt, nullũ fera iurgia vexant,
Inclyta dum condis dogmata Coe Sophe.
Cuncta tibi vultu promuntur dicta ſereno,
Et mentes non vi, ſed ratione trahis.
Si trahere eſt hilares Vero duxiſſe ſequaces,
Vt nolint alio tramite ferre pedem.
Te ſequimur diuine ſenex, Phœbee ſacerdos,
Imperio faciles ſubijcimurq; tuo.
Candida nam iuſſis tuto ſapientia paſſu
It comes, & fidei pondus ineſſe docet.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Platone.

CXIV.

Diſſere magne Plato, bibulis namq; auribus omnes
Haurimus mentis día reperta tuæ.
Te duce credidimus properáſſe in luminis auras
Hanc molem æterni Numinis imperio.
Credidimus magni ſtare omnia lege parentis,
Stare, nec antiquum poſſe ſubire chaos,
Dum vetat ipſe Deus, mundi Deus inclyta origo,
Quem nulla inuidiæ tangere tela queunt.
Nec te liuor iners cœpit diuine Magiſter,
Liuor abit, dum tu candida dicta refers.

De Platonis defenſione ſcripta à Beſſarione aduerſus Trapezuntium.

CXV.

Diuini monumenta Sophi vir ſubdolus vrget,
Vrget, at in ventos irrita cœpta abeunt.
O furor, ò mala mens, famæ ò male ſana cupido
Quæ potes in magnum ſtringere tela virum.

Da pœ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Da pœnas misera. Herois nam concita virtus
Exarat haud læua Pallade vindicias,
Vt magis atq; magis toto Plato fulgeat orbe,
Claraq; sidereo lumine charta micet.

Aristoteles.

CXVI.

PAlladius tribui cultor tria lustra Platoni,
Ante alios docto pandere grande sophos.
Postquã exempta fames dictis, magnisq; repertis,
Tentaui haud trito calle iniisse viam.
Hinc Academiæ potui præferre Lycèum,
Et vertisse nouis dogmata dogmatibus.
Prisca iuuant alios, mirantur prisca Magistri,
Ingenuæ traxit me nouitatis amor,

Aliud.

CXVII.

THeßalus Æacides discit Chirone Magistro,
Magnus Alexander me duce carpit iter.
Carpit iter rapidus, totoq; Oriente subacto
Indorum è regno læta trophæa refert.
Nunc tanto si quis iactet se Doctor alumno,
Ille mei, vel me iudice, victor erit.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De comparatione Platonis, & Ariſtotelis.

CXVIII.

DIuinum ante alios Veteres dixére Platonem,
Maiorem ſoliti credere diſcipulo.
Temporibus noſtris Stagiræ regnat Alumnus,
Vnum & Ariſtotelem pulpita docta ſonant.
Num vicibus paret Sophiæ, ſurgitq; caditq;
Dogmataq; antiquat ſors leuis, atq; nouat?

De Conone Aſtronomo.

CXIX.

ÆThereos, ò docte Conon, dum deſpicis ignes,
Et ſtellarum ortus, interituſq; notas,
Fulgentem clarè è Berenices vertice flammam
Cernens auxiſti ſidera luce noua.
Vt quiſquis magni narrat nunc lumina mundi
Neſcius aſtriferam præterijſſe comam,
Te quoque perpetuæ donatum munere laudis,
Expertem rutilæ non ſinat eſſe plagæ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Lucretio.

CXX.

POstquam Democriti rapuerunt secla papyros,
Et periere tui docte Epicure libri,
Pagina Lucretj, Aoniæ notissima Cirrhæ
Magni Abderitæ dia reperta canit.
Et docet immensi quæ sint primordia mundi,
Quæ ratio cœli, quæ ratioq; Deûm,
Quæ vis concutiat terras, cur alta tumescant
Æquora, quidq; plagas contrahat aëreas.
Talia de rerum pangit dum carmina causis,
Lectorem valido conciet eloquio,
Lętus is exclamat, fieri nil posse Poëta hoc,
Vel mage doctiloquum, vel mage Romuleum.

De Catullo.

CXXI.

MOllia in Elysijs da basia Lesbia Vati,
Vati, cui nomen Musa perenne dedit.
Nec te sectari festiue Catulle puellam
Iam pigeat, si post funera durat amor.
Mutua fecistis quondam, tu laudibus illam
Augendo, numeros Lesbia amando tuos.

Nunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Nunc quoq; duret amor, vestrum comitentur amorẽ
Iucundi lusus, innocuiq; ioci.

De M. Tullio Cicerone.

CXXII.

R*Egia Victores dant orbi iura Quirites,*
Immensumq; gerunt legibus imperium.
Facundo frænat Capitolia Tullius ore,
Et rerum dominos in sua dicta trahit.
Ergo vrbem regit atq; orbem dulcedine linguæ
Arpinas, ingens vrbis, & orbis amor.

De Virgilio.

CXXIII.

C*Vm mare prospiciat sine terra et littore ma-*
Virgilij in laudes qua cupit ire ratis, (gnũ
Non audet rapidis dare vela fugacia ventis,
Seq; salo trepidam credere fluctisono.
Ergo det veniam Phœbus, si parua carina,
Quem stupet immensum, non secat Oceanum.

De eodem.

CXXIV.

A*Nte Maronis opus, quod puris inserit astris*
Troem Anchisiadem, Romuleumq; genus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Mæonidæ toto princeps erat Ilias orbe,
Vnum præ cunctis grande placebat epos.
Ast vbi docta cohors diuinam Æneida cernens
Mirata altisoni est carmina Virgilij,
Aut, ait, ingenti palmam Maro maior Homero
Eripit, aut reddit non minor ambiguam.

De Philone Iudæo.

CXXV.

IVdæus (quis credat?) habet quo certet Athenis,
Quin aliquos possit vincere Graiugenas.
Vsq; adeò Græcè valet, & sermone disertus
Plurima de prisca relligione refert.
Nec silet Abramum, non Mosem bella gerentem,
Non alios, Solymum; nomina magna, genus.
Intentus iam scire cupis, quærisq; quis iste est,
Quem tanta dixit laude Thalia? Philo.

De Plinio, naturalis hist. Scriptore.

CXXVI.

SVnt, qui mendacem vocitant te, maxime Plini,
Plini perpetuæ conditor Historiæ.
Ipsi mendaces, nulloq; rubore redempti,
Nescia gens veri, vipereumq; genus.

Quo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Quorum dum sophie linguas, & sibila temnit,
Teq; tuumq; hilaris fronde coronat epos.
Atq; ait: hanc largita tibi Natura coronam,
Grata tuam, Plini, comprobat historiam.

De Iosepho.

CXXVII.

Palleret quamuis Iudęus Sabbata Ioseph
Et Superûm mœstus cultor, Apella foret.
Attamen ingenuè de Seruatore locutus,
Aurea pro vero Numine dicta dedit.
Ergo acclamamus Iosepho hoc lemmate grati;
Impius est quisquis te negat esse pium.

Pius ea de causa, & non alia, hîc Iosephus vocatur, quia ob egregium testimonium, quod scriptum reliquit de Seruatore nostro, est relatus à S. Hieronymo inter Scriptores Ecclesiasticos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Tacito.

CXXVII.

CVr Taciti niueas astuta caterua papyros,
Cur lacerat magni grandia verba viri?
Cur viduat pluteis, cur Regibus excutit ipsis
Historiam, vero quæ radiata micat?
Quæ mentes hominum sublimi munit honesto,
Nec tritas vulgi nos sint ire vias?
Scilicet occultas scelerum cum pandere causas,
Et soleas ima vertere sede dolos,
Te fugiunt vafri, scriptor generose, Sinones,
Horrescitq; tuum subdola turba diem.

De eodem.

CXXVIII.

SI Tacitus Latias non eduxisset in auras
Ingenij robur, si latuisset iners,
Inclyta Cimbrorum quis iam penetralia nosset?
Quis loca Sueuorum diceret, & Nemetum?
Quis Boios, Quadosq; truces narraret & Oscos,
Quis Burios, Lygios, Marcomanumq; genus?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Quis varios populi mores, quis sacra referret,
Quis facta Aoniæ haud inficianda lyræ?
Omnia primæua repetens ab origine lustrat,
Teutonicæ vt gentis lux radiata micet.
Sidereo Taciti genio Germana propago
Funde hilaris Bacchi vitiginam laticem,
Da vernos tumulo flores, cineresq; madenti
Sparge croco, & nardo perplue Achæmenio,

De Statio.

CXXIX.

TEmporibus, Caluo suberat queis Roma Neroni,
Statius Aonidum gloria prima fuit.
Sæpe hilares fecit recitato carmine ciues,
Sæpe coronatus delphica dona tulit.
Cadmeas cecinit Thebas, tentauit Achillem,
Syluarum varium depreperauit opus.
Virgilij est visus numeros æquare canendo.
Sunt etiam docti, qui superásse putent.
Parthenopes tandem patrijs se reddidit oris,
Et patria exanimis contumulatus humo est.
Magniloquas, lector, Statj venerare Camœnas,
Quin Statj Manes deuenerare pius.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Silio Italico.

CXXX.

SÆpius Æneadûm processit Consul in vrbe
Silius, & dixit iura verenda foris.
Et tamen Aonio deduxit carmine Vates
Annibalis pugnas Romuleumq; ducem.
Hinc pulchram indeptus viridanti fronde coronam
Non patitur Phœbum dememiniße sui.
Ite pigrę, nunc ite animæ, & contemnite Musas,
Auctet vt immeritos imperiosus honos.

De Plutarcho.

CXXXI.

QVisquis Romuleis Graios Victoribus addit,
Heroas pulchrè compositosq; refert,
Te legit assiduus Plutarche, tuasq; papy-
ros
Nescit nocturna deposuisse manu.
Lemmata quisquis amat, quæ lustrant lampade
mores,
Non potis est vsquam dememinisse tui.
Nam quales pascuntur apes per amœna vireta,
Et Florę famulæ dulcia mella struunt,
Talis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Talis delectu rerum dat dædala Peitho
Mellitos ſuccos, nectareoſq; fauos.
Dum ſedet ore tuo, dum te ſcriptore Pelaſgo
Mandat perpetuis aurea dicta libris.

De Galeno.
CXXXII.

PHæbigenæ caram ſedem, patrioſq; penates
Linquere non dubitas incola Pergameus.
Vt medicando pares decus immortale per vrbes,
ipſoſq; Æneadas in tua dicta trahas.
Cuncta tibi auſpicijs ſunt cœpta peracta ſecundis,
Te ſtupuére equites, te ſtupuére Sophi.
Aduerſas preſſiſti acies ſermone diſerto,
Qui dat Pæonio nunc quoq; iura choro.
Nam quis, quę ſapiens doctos condendo libellos
Dogmata cudiſti, deſeruiſſe queat?

De Ptolomęo.
CXXXIII.

AN te hominem, Ptolomæe, vocem dubia ambigo mente,
Mortalem vereor te memorare hominem.
Diuino namq; ingenio rutilantia cœli
Sidera ſcrutaris, ſidereuſq; doces,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Quo gyro sese Solis ferat aureus orbis,
Signaq; dux rapidus per duodena ruat.
Quo toties variet sua cornua lumine Phœbe,
Quæ mora Saturni, quæue vices Veneris,
Mauortis truculentam iram quæ stella retundat,
Quod trahat vnanimes astrum in amicitias.
Talia perpetuo deducere dogmata calle,
Corpore mortalis quis potuisset homo?
Tu tamen hæc, Ptolomæe ingens, comprensa papyro
Iussisti stabiles legis habere notas.
Vt vix te liceat mortalem dicere, certe
Non hominem voces, diaq; dicta sonant.

De Vlpiano Iurisconsulto.
CXXXIV.

TE Dijs auspicibus Tyrij genuere parentes,
Legiferę vt ferres inclyta sacra Deæ.
Quam bene per populos, quam sancte sacra tulisti
Iustitiæ referens, mystica iussa, diem.
Quin Latium nomen facies à Cæsare prima
Auxisti, pacis militiæq; potens.
O decus æternum, ò Romani gloria iuris,
O lux, ò Legum nobile præsidium.
Vt te sustulerint ira stimulante cohortes,
Famam non tollent inuida secla tuam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Alexandro Aphrodisiensi.

CXXXV.

LVmen Alexander totum diffunde per orbem,
Quin orbem magni sideris instar habe.
Quin velut ætherius regna inter sidera Titan,
Esto sol, cuius lumine & astra micant.
Primus Aristoteli immensam nã lampada præfers,
Obscurumq; Sophi non sinis esse diem.

De Q Septimio Tertulliano.

CXXXVI.

NVm pote Septimio fieri quid doctius vsquã,
Num magis argutũ, num variumue magis?
Alta petit pernix, nusquam labat, horridus hostem
Occupat, & cassum robore fundit humi.
Secla Valentini furuas petiere latebras,
Mus Ponti campos fugit ad Odrysios,
Non color Hermogeni mansit, non Praxeas audet
Dogma vacillanti pegmate construere.
Prisca superstitio pœnas dedit, Herculis ara,
Ara fuit, fuerunt diruta templa Deúm,
Regnat Relligio, pietas dat iura Latinis,
Et redimit lauro tempora Septimij,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Salue inuicte parens, docti saluete libelli,
Et pacem æterno munere lętam agite.

De eodem Tertulliano deficiente ad Montanum.

CXXXVII.

QVæ mala mens transuersum egit te maxime Quinte,
Quis furor excussit pectore consilium?
Impia Montani per dogmata deuius erras,
Erras Priscillæ per loca calle nouo.
Te Capitolini haud dubitarunt lædere mystæ.
Nam quem non ausint lædere Rumulidæ?
Nunc quoque stat stratis Capitoli immobile saxum
Hostibus, & fidei spargit vbiq; diem.

De Claudiano.

CXXXVIII.

HEroo Vatis nomen comprehendere versu
Non licet, heroum namq; fugit numerum.
Herous tamen ipse canit, celsusq; Poëta
Allicit Aonias ad sua dicta Deas.
Fallacem immodicis Stiliconem laudibus auget,
Dum Stilicon Romę sceptra superba gerit.

Pluto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Plutonis memorat flammas, raptamq; puellam,
Cæsareos fasces, bellaq; Cæsarea.
Hinc etiam Vrbs illi vultus de marmore ponit,
Cæsareo iussu, munere Cæsareo.

De Ausonio Poeta.

CXXXIX.

ILlustris tenui est factus de Consule Rhetor
Ausonius Grati Cæsaris auspicijs.
Fortunæ auspicijs, quæ Vatem fascibus augens
Virtutis merito munera digna tulit.
Sic Dea, quam clamant cæca vertigine ferri,
Interdum egregios eligit ipsa viros.

De eodem.

CXL.

VErsibus Ausonius narrauit Rhetoras, Vrbes,
Cæsaras, Heroas, candida dicta Sophûm.
Cætera si nescis, laudes euolue Mosellæ,
Qui satis atq; super laudibus Ausonij est.

De quatuor Ecclesiæ Doctoribus.

CXLI.

SIdereos spargunt radios, atq; aurea tela,
Bis duo, doctrinæ sidera clara, sophi.

Te

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Te lætum Illyrici tulerunt, Hieronyme, fines,
Vt foret Æneadis qui pia dicta daret.
Sis licet Augustine tuo, sis nomine paruus,
Augusto magno non minor imperio es.
Palladio Magnus noctes traducit oliuo,
Vt miserum docta temperet arte Iobum.
Insubriæ Ambrosius decus indelebile nomen,
Pulpita nectarea perpluit ambrosia.
Dic mihi nunc quicumq; oculos aduertis olympo,
Cui sunt ista parum lumina, quid satis est?

De Photio Patriarcha.

CXLII.

PLoro atras, vir magne, vices, fera iurgia ploro,
Exagitare animum quæ potuere tuum.
Nam dant præcipitem sæuus dolor, iraq; mentem,
Cui subdit stimulos ambitiosus honor.
Patri ergo haud æquus Latio Romã horridus vrges,
Cæsaris imperio, militiaq; potens.
Nam quò non potis es Proceres vertisse loquendo,
Ingens doctrina, flexanimoq; stylo?
Excute tela manu, ne quæ nunc spicula mittis,
Dissidium populis exitiale ferant.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Anastasio Bibliothecario.

CXLIII.

Cum furua premerent nubes caligine seclum,
Nec medio in Latio Roma latina foret,
Ignaræ tenebras ætatis pellere doctus
Barbaria in media fulsit Anastasius.
Vt tamen ipse aliquid traheret de noctibus atris,
Nec posset plena spargere luce diem.
Romulei mystas templi longo ordine dixit,
Simplicibus verbis, & breuitate rudi.
Syrmate donauit Latio monumenta Pelasga,
Ingrato tundens asperitate stylum.
Est tamen, est aliquid, dum cæca silentia regnant,
Vertere Romuleis lemmata Graia modis.

De Auerroe.

CXLIV.

Quisquis Aristotelem discendo suspicis vnū,
Et pura ex isto fonte fluenta petis,
Ne te fallaci præstinguat imagine rerū
Ambiguum lumen, noxq; imitata diem,
Hoc calca præeunte viam, hoc interprete magni
Doctoris totum crede patere Sophos.

Nam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Nam si vera mihi narrat consultus Apollo,
Cui lux ista parum est, nil satis esse potest.

De Dantis Opere Poëtico.

CXLV.

INgenium Vatis quis non miretur Etrusci,
Quis non miretur plenum opus ingenij?
Condidit horrificas, Plutonia templa, latebras
Furuaq; multiplicis pegmata supplicij.
Mánibus hinc audax compegit regna secunda,
Queis nec nox horret, nec micat alma dies.
Tandem sidereos exegit Dędalus orbes,
Qui magnas animas, tecta beata, manent.
Sic ope Pieria struxit mira omnia Dantes,
Immensi artificis dìum imitatus opus.

De Petrarcha.

CXLVI.

INclyta magnanimum genuit Florentia Vatem,
Mox tamen extorrem Galli aluere pij.
Candida magniloqui suspexit fulmina Tullí,
Suspexit Graios, Socraticumq; sophos.
Quantum Mœonidæ debet generosus Achilles,
Huic tantum, Romæ gloria, Scipiades.

Ingen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Ingenti egregiæ flagrauit amore puellę,
Solatus flammas carmine Threïcio,
Quod tunc confectum perimet longæua vetustas,
Cum summum hanc molem destruet exitium.

De Boccacio.

CXLVII.

CVr mihi Certaldũ temnis, quod nesciat vrbis
Mœnia, cur collem despicis exiguum?
Luminis hic dulces hausit Boccacius auras,
Exceptus Charitum, Pieridumq; sinu.
Is magnam Celtarum vrbem sub flore iuuentæ
Trans Alpes adijt, laudis amore calens.
Inde pedem referens doctum, suspiria dixit,
Et Veneris lusus, fœmineosq; dolos.
Cœlituum genus expediens, cunasq; Deorum,
Non iuga, non syluas, non siluitq; lacus.
Plura quid enarrem? hunc Regina admisit amãtem,
Et dignum flamma credidit esse sua.

De S. Thoma Aquinate.

CXLVIII.

AErios vltrà montes sub flore iuuentæ
Laudis amor Thomam longũ iter ire iubet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Quin amor ætherius, Veri quin sancta cupido
Grande docet recto quærere calle Sophos.
Haurit ab Alberto fontes, Germana fluenta
Dum silet, & tacito pectore condit aquas,
Mox scatebras versat, mox exundante liquore
Celsa adolescentum corda rigare parat.
Quò non se latices, non flumina pura dedère?
Quò non perspicuus fons ruit ingenij?
Seu sit opus nitidi penetralia pandere olympi,
Atq; fidem doctis exterebrare modis.
Siue hominum lubeat generosum impellere acumen,
Et cupidis nodos mentibus aggerere,
Nos magni monumenta viri, quem gessit Aquinum,
Omne genus Sophiæ nunc quoq; lecta docent.

De Iohanne Duns Scoto.

CXLIX.

NOn Scotos à tenebris, sed Scotus nomine dictus
A populo, extremum qui colit Oceanum,
Duns à stirpe sua claro cognomine gaudens
In patrio renuit consenuisse solo.
Parisios venit, Nerei cis salsa fluenta,
Dulcibus vt Sophiæ se recrearet aquis.

Illius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Illius ingenium cryptas penetrauit opertas,
Et verum abstrusis eruit è tenebris.
Iam Scoton à tenebris lubet appellare, nigrantes
Nam victor nebulas dispulit à Sophia.

De Theodoro Gaza.

CL.

CÆsareos postquam rapuit sibi Thracia fasces,
Bistoniumq; Hellas ferre coacta iugum est,
Illustres animæ, inuicta virtute redemptæ
Venere Italiam, & littora Romulidúm.
Quos inter Theodore micans, delapsus olympo,
Ingens doctrinæ, gaza Pelasga, penus,
Inuehis in Latium Graiæ secreta Mineruæ,
Et magni reseras abdita Aristotelis,
Vt meritò cœli munus Theodore voceris,
Et Gazæ nomen clarus vbiq; feras.

De N N.

CLI.

ME miserum, qui te non possum dicere clarè,
Pallia cum temnens liqueris Italiam,
Romulidúmq; hostis penetráris castra Geneuæ,
Haud dubitans ipsam cernere Sarmatiam.
Vnde iacis pugnax tetro lita tela veneno,
Inq; vrbem, inq; Italos bella cruenta geris.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Plura vetor, nunc quæ potuiſsē hoc lemmate claudo:
Suſpicio eloquium, dogmata deſpicio.

De Andrea Alciato.

CLII.

BArbara fœdárant latias gloſſemata leges,
Et turpi obruerant Romula iura ſitu.
Caligabat iners Maſurj rubrica, ſilebat
Scriptoris Tyrij pagina lucis egens.
Non tulit hoc prudens Alces cognomine clarus,
Auſus Barbariæ nubila diſijcere.
Auſus in Auſonia ſcita inſtaurare Quiritum,
Cæſareumq; nouo ducere ab orbe diem.
Salue ingens anima, Æneadúm digniſſima cœlo,
Ipſius & ſolio conſpicienda Numę.

De Baldaſare Caſtilioneo.

CLIII.

CAſtilionęum quis iam legit? optima ſqualent
Carmina, quæ Latio celſa Camœna dedit,
Dum patres Socij regnant, dum pulpita norunt
Tarquinium, luſus vel Famiane tuos,
Quos ego ſuſpicio, doleo tamen inclyta magni
Nunc ignorari carmina Baldaſaris.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Iulio Cæsare Scaligero.

CLIV.

PAgina Scaligeri totum vulgata per orbem
Clarescit victrix nunc magis atq; magis.
Seu Latiam terso deducit acumine linguam,
Exultat Latium vindice Scaligero.
Seu mens læta ferat latebras dispellere rerum,
Scaligerum haud tritas cernimus ire vias.
Seu cupimus doctam Stagiræ inuisere sedem,
Scaliger in nitido splendet Aristotele.
Seu lubeat Clarias impellere versibus vndas,
Excelsum resonant carmina Scaligerum.
Ite procul lethæ animæ, liuore tumentes,
Ite procul vulpes, & date terga canes,
Aut aquila est carpens magnum æthera Scaliger, vt vos
Contemnat spatijs tutus olympiacis,
Aut leo magnanimis, dum obliquat lumina toruum
Vos toruus vulpes submouet atq; canes.

De eodem.

CLV.

AOnidum decus eximium, festiue Catulle,
Tuq; Fracastori, proxime Virgilio,

Scali

Scaligeri æthereum vestræ decus addite luci,
Scaligeri, quō quid clarius esse queat?
Inclyta sic triplici Verona nitore refulgens,
Maiorem occiduo fundet ab orbe diem.

De Patria eiusdem.

CLVI.

NOuimus irasci generosam Antenoris vrbem,
Dum Verona nitet lumine Scaligeri.
Hic meus est, inquit, meus est Burdonius heros,
Pignora Burdonos quis neget esse mea?
Scaliger haud tuus est, contrà Verona reponit.
Si mihi se tribuit, num tuus esse potest?

De Carolo Sigonio.

CLVII.

NOn ego, Sigoni, magnis virtutibus aucte
Ausim te leuibus dicere versiculis,
Felsinei potius Proceres tua scripta loquantur,
Et referant memores, quæ dare doctus eras,
Cum Veteres Romæ mores, sellasq; curules,
Et iura Æneadum ciuica dissereres.
Nunc quoq; restat honos, multos mansurus in annos,
Vt ferat à grata posteritate decus.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Iacobo Cuiacio.

CLVIII.

INclyte Cuiaci, qua te celebrabo Camœna,
Queisq; tuum numeris nomen ad astra feram?
Tu Criticus mendis fœdata volumina purgas,
Nec pateris raros delituisse libros.
Tu puro Æneadum contingis lumine iussa,
Moreq; Sulpitij scita vetusta nouas.
Quicquid consultus respondit Seruius olim,
Et sanxit magno cum Labeone Themis,
Id tu magnanimus potuisti educere in auras,
Atq; suum Romæ restituisse decus.
Ergò Romuleo dum leges sole micabunt,
Ambiet immensus te quoque lucis honor.

De Scipione Ammirato.

CLIX.

DVm pius interpres Regalia carmina vertis,
Pieriam mulces Aona carminibus.
Grandia dum solers Taciti monumenta retractas,
Arcanis mentes sensibus exacuis.
Dum Patriæ Annales, & Cosmi gesta renarras,
Veridicus Tuscæ consulis historiæ.

Can-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Candida de varijs dum currit littera rebus,
Littera nos monitis instruit ingenuis.
Cuncta lubens canerem, sed, Scipio, cuncta disertus
Cum nequeam, tacitus singula suspicio.

De Iosepho Scaligero

CLX.

SEu Princeps est pace tua, clarissime Scioppi,
Ioseph, & claret stemmate Scaligerum,
Siue Antenorea ducit genus vrbe, satusq;
Dici Burdonum sanguine non renuit,
Iesephum siluisse nefas, quem nomine notum
Nulla silet regio, pulpita nulla silent.
Exercet Criticos, fœdata volumina purgat,
Sidera scrutatur, tempora dinumerat,
Nunc latium, mox graia sonat, Iudæaq; promit
Lemmata Chaldæus, quin Syrus est, & Arabs.
Omnia non poßum, nam quis potis omnia? certè
Omnia vult, qui vult dicere Scaligerum.

De Francisco Bonamico.

CLXI.

SEu terra immoto libratur pondero, terram
Dicere quis meliùs te Bonamice queat?

Seu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Seu rapit in gyrum vertigo templa Tonantis,
De motu impletur pagina docta tibi.
Seu grata vice, nunc animantum secla quiescunt,
Otia nunc pellunt læta labore suo,
Quadrupedum narras gressus, auiumq; volatum,
Quæq; sub æquoreo marmore monstra natant.
Quin memoras, vitæ quæ sint alimenta paranda,
In succumq; abeant qua ratione cibi.
Sic fama spernente rogum, post funera restas,
Et meret æra tuis bibliopola libris.

De Annalibus Cardinalis Baronij.

CLXII.

Qvam Christi auspicijs olim, & Petro Duce toto
Condidit orbe fidem vis duodena virûm,
Illam te Romæ noctes vigilante, Baronj,
Asserit inuictam vis duodena librûm.

De ijsdem Annalibus.

Qvis neget indomitos Annales stare Baronj,
Stare, nec hostilem pertimuisse aciem?
Nãq; Casauboni vita est immortua libro,
Dum vix in primo limine feruet opus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Quid facient reliqui, quo se molimine tollent,
Turmæ aggressuræ robora Cæsareæ,
Si Ductor, doctrina ingens, famaq; superbus
Principio pugnæ concidit exanimis?

De Iohanne Leunclauio.
CLXIV.

Doctior vt fias longas consumere noctes,
Atq; potes longos peruigilare dies,
Docte Leunclaui, quin magna per æquora vectus
Tendis ad Eoos laudis amore calens,
Inde refers veteres chartas, lacerosque libellos,
Quos orbi medica tandem ope restituis.
Sic Duce te Thracum historiam, Nomocanona Photj,
Voluimus & Graij grande Dionis opus.
Vt miseri lacrymas cogamur fundere, Manes
Si non excipiunt candida fata tuos.

De Roberto Card. Bellarmino,
CLXV.

Vnus homo (quis credat?) agit mille agmina, & vnus
Disijcit inuicto robore mille acies.
Bella Dei sunt ista, Deo terroribus hostes
Implente, innumeros disijcit vnus homo.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Eodem.

CLXVI.

SEu Ruperte tibi dat nomen ſaxea Rupes,
Siue aliud valido à robore lemma geris,
Quam bene res ſignata notæ reſpondet vtrique,
Factaq; ſunt pulchris conſona lemmatibus.
Nam veluti rupes aduerſas diſijcis vndas,
Herculeoq; hoſtes robore fundis humi.

Ipſe loquitur.

CLXVII.

NOn bene qui nodos me ſoluere dicitis, ipſi
Quos ego non ſoluo, ſoluite vos melius.

Iohannes Barclaius.

CLXVIII.

VIx tria pene puer compleram luſtra, iocoſi
Sub Luſinini nomine notus eram.
Perfricui genus omne hominum ſale, dulceq; amaro
Miſcens inſerui nomina ficta libro.
Sic notum eſt Aquilj nomen, ridentur Acygni,
Dum laudem haud tenuē Theſſeranactus habet.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Non silui varios mores, prauosq; probosque,
Adriacos cecini, Romuleosq; patres.
Hæc Iuuenis, sed vir potui liquisse Britannos,
Atque alius potui iura latina sequi.
Argenis hinc aliquot Romæ est vigilata per annos,
Argenis auctori haud inficianda suo.
Iam nonum attigeram lustrum, cum coniuge flente
Extinxit vitam mors inimica meam.
Sed nihil egisti fatum, nam scripta supersunt,
Fama viget, toto perlegor orbe frequens.

De monumentis Friderici Card. Borromæi.

CLXIX.

IMmensum decus Insubriæ, Federice, Senatus
Gloria Purpurei, Romulidumq; nitor,
Vt te deuenerор per noctem scripta volutans,
Perq; diem assiduo peruolitans oculo,
Quæ nitidis generosa libris inuenta sacrâsti
Ausus inaccesso vertice ferre pedem,
Plebeiam vitare viam, spreuisse prophanum
Audeo iam vulgus, dum tua dicta sequor,
Magne Heros, Sophiæ Antistes, tutela sacrorum,
Assertor fidei, lux noua Pontificum.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

De Alexandro Tassono.

CLXX.

DOcte senex, argute senex, nunc lumine cassus
Læta agitas campis otia in Elysijs.
Et modo doctiloquo fretus sermone, renarras
Cœlituum sedes, aëreasq; plagas.
Ignem elementorum numero depellis, & vrges
Dictorum valido robore Aristotelem.
Attamen immoto librari pondere terram
Irato haud dubitas dicere Pythagora.
Mox grege Socratico cinctus, de moribus effers,
Quæ possint madidis displicuisse Titis.
Hinc alio fingis Petrarchæ carmina torno,
Temnens, quæ rigidus repere credis humi.
Quid referam Sítulam, cui te recitante superbæ
Semideúm plaudit voce manuq; chorus.
His studijs doctusq; Sophus, cultusq; Poëta
Traducis campis tempora in Elysijs.

De Iulio Guastauino.

CLXXI.

COntingis dulci sinuosa problemata luce,
Doctrinamq; Sophi non sinis esse rudem.
Seligis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Seligis è cumulo quæ ſint digniſſima lectu,
Queq; probet Cous, Pergameuſq; ſenex,
Aſſeris Etruſci generoſum carmen Homeri,
Et magnum Taſſi nomen ad aſtra vehis.
Quam bene parta tibi fama eſt clariſſime Iuli,
Victuris libris quam bene partus honos.

De eodem.

CLXXII.

SPlendida Piſarum ſi te ſapientia deflet,
Et te ſuſpirat nunc quoq; docta cohors.
Si placidi viuunt noſtro ſub pectore vultus,
Si Guaſtauinum pulpita docta ſonant,
Inclyta, quam meritò extollit te Ianua ciuem,
Seq; Ligus iactat nomine terra tuo.

De Hiſtoria nouiſſima Petri Iohannis Capriatæ.

CLXXIII.

LIbertate potens clarè, Capriata, refulges
Inter ſcriptores, quos ſtupet Italia.
Detegis arcanos Regum ſenſuſq; doloſque,
Ne belli cauſas delituiſſe ſinas.

Vena-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Venalem renuis laudando obtrudere palpum
De nullo erectus dicere vera times.
Non Crucium, Venetosq; siles, Rhætosq; niuales.
Courius haud paruam partem habet historiæ,
Gallus & Hispanus iuncto discrimine habentur.
Nec tibi narratur molliter Emmanuel.
Singula cur memorem, si iam legit æra per vrbes
Exposito diues bibliopola libro?

In Paulum Benium.

CLXXIV.

NOn bene res geritur Benio, si spicula mittis
In Dantem, quo quid doctius esse rear?
Armatus rabie Certaldi inuadit alumnum,
Ipsum non veritus carpere Mæonidem.
Contemptor Veterum Tasso conferre Maronem
Sic parat, vt Tasso sit minor arte Maro.
Eugubij indeptus vitales luminis auras
Se Tuscos Tusca luce beare putat.
Æternum sileat Beni[illegible], qui garrulus olim
Protulit in magnos non bona verba viros.

FINIS.

Videat

Il Reuerendo P. F. Gio. Donato Antella vegga se i soprascritti Epigrammi si possino publicare, e riferisca. 9. Octob. 1638.

Lorenzo Capponi Vic. Sustituto di Firenze.

Iussu Perillust. & Reuerendiss. D. D. Laurentij Capponij Canonici, & Prouicarij Florent. attente vidi huiusmodi Epigrammata Perillust. & Excellentiss. viri D. Paganini Gaudentij, nihilq; in eis offendi contrarium Fidei, aut bonis moribus aduersum, sed omnia plena sunt eruditione varia. Ideoq; prælo digna iudico. D. Flor. die xj. Oct. 1638

F. Io. Donatus Antellen. Sac. Theol. Mag. publ. in vniuer. Pis. Met. & Cons. S. Off.

Imprimatur si videbitur Reuerendiss. P. Inquisit. Die 11. Octob. 1638.

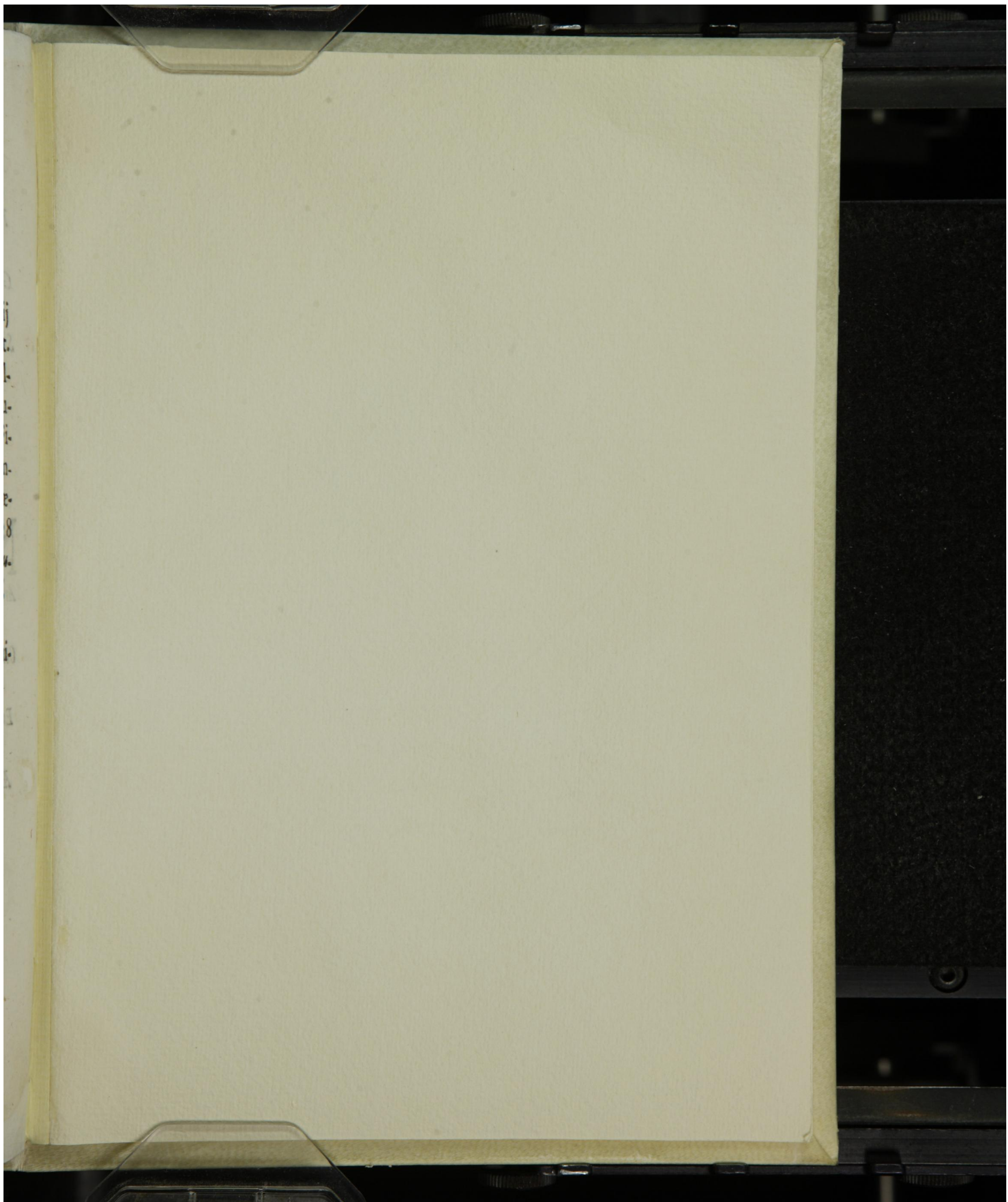
Laurentius Capponius Vic. subst. Flor.

Imprimatur hac die 11. Octob. 1638.

F. Io. Muzzarellius Inq. Gen. Flor.

Alex. Victorius Ser. M. D. Aud. & Sen.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

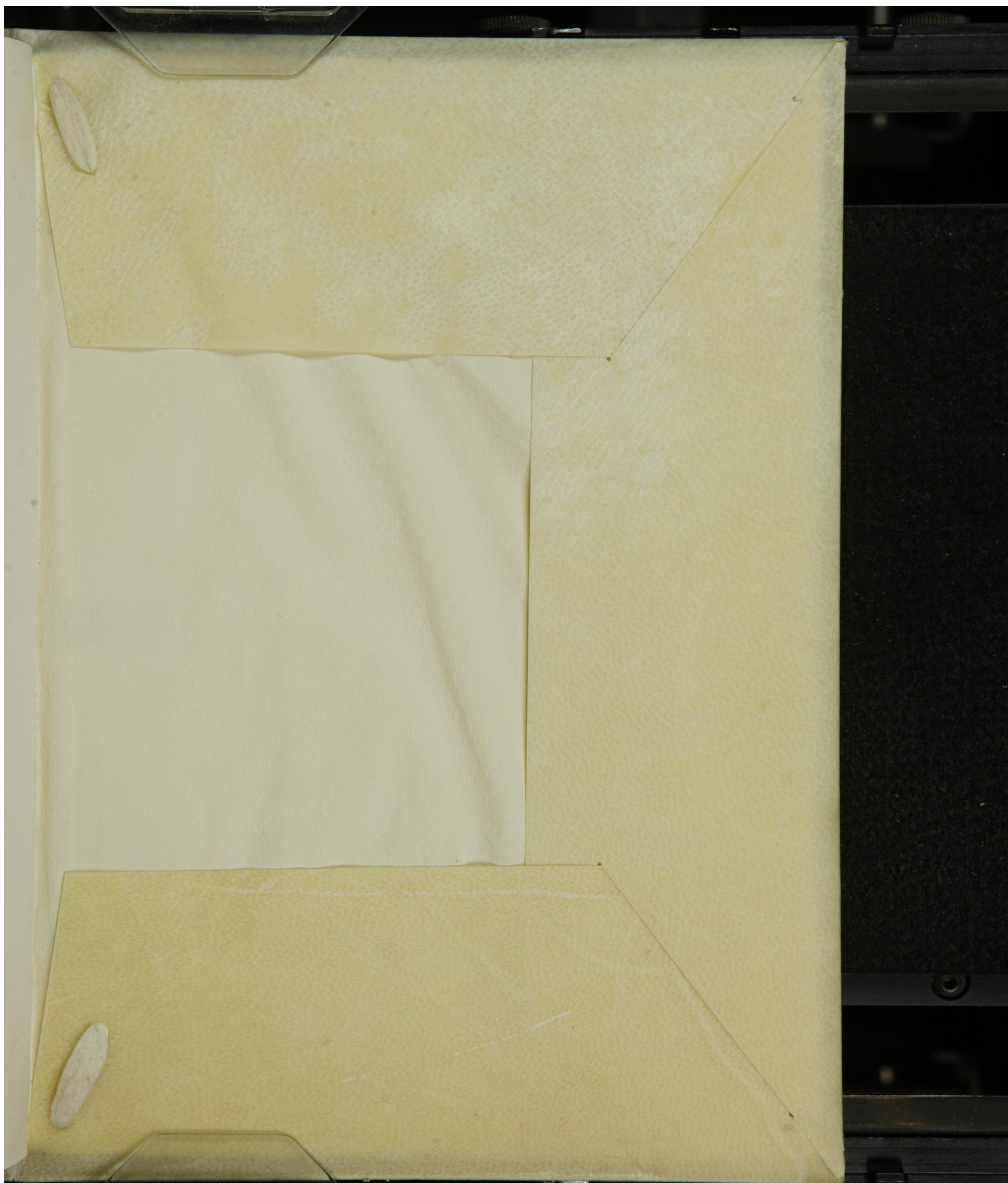
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

005643533
005643532
Lc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/b

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/a

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.6.133/a